

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: Felolós szerkesztő: Kiadja:
VÉSZI JÓZSEF. BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Éves ár 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr,
egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

A felekezeti csösz.

Budapest, április 24.

(K.) Zichy Nándor a katolikus mezők kizárólagos csöszje Magyarországon. Az egyházpolitikai harcok óta folyton lesben áll a felekezeti dülön és vigyáz, hogy az állam valahogyan be ne hajtsa a tilosba. S ha a méltóságos csösznek jó szeme és kellő ítélőképessége volna az önként vállalt szerephez, senkinek sem volna ellene kifogása. De a szeme egy kicsit örege, az ítélőképességét pedig elhomályosítja az elfogultság s ismétlen megtörténik vele, hogy a mezőkről éppen a gazdát akarja kiharcolni. Benn a széles mezőségben vígan garázdálkodhatnak a kétes elemek és akár százszor is kockára tehetik naponta az egyház legszentebb érdekeit: Zichy Nándornak soha sincsen ellenük szava. De ha a határszálon megjelenik az állam és legtermészetesebb jogát akarja gyakorolni, a felekezeti csösz nyomban megfujja a tülköt, hogy fellármázza a falut és elriaszssa az államot. Ez pedig nincsen így rendjén. Mert ha néha mulatságos, de sokszor viszont bosszantó ez a furcsa csöszködés. Ahogy például ma a főrendiház ülésében türelmetlen és ideges hangon próbált tiltakozni a felekezeti iskolák államosításának egyengtetése ellen, azt magyar embernek nem illik szó nélkül hagyni. Ha a méltóságos gróf ur már azt is kifogásolja, hogy az állam magának bizonyos ellenőrzést biztosít, ahol a tanítói fizetések kiegészítését tőle kéri a felekezetek: akkor egy kicsit korán talált kijönni a flegmájából. S ha neki már az is sok, hogy az állam a maga elvállalt kötelezettségei fejében némi jogokat is kiköt magának a felekezeti iskolák körül: akkor ki kell mondaní, hogy neki tévedni méltóztatik. Nem sok ez, hanem kevés. Sőt a legkevesebb.

Az idegességgel szemben, mely már a halovány körvonalak kiütkezésénél mozogni kezd, helyén van a legnagyobb határozott-

ság. S ha a türelmetlen felekezeti csösz az első lépésnél már kijön a sodrából, akkor legjobb neki nyomban megmondani a teljes igazságot. Hát igenis az állam bizonyos dolgokban nem respektálhatja a felekezeti határokat. Mint ahogy magasabb érdekekből ahasítják vasúti sínekkel az idegen dominiumokat is, mert az ország szabad gazdasági vérkeringése csak így biztosítható: azonképpen a nemzeti politika eszméje is csak úgy járhatja át meg át ezt az egész magyar nemzetet, ha utját sehol sem szegik tilalmas határok. A magyar nemzeti politika omegája az összes iskolák államosítása és a nemzeti ideál sohasem volna biztonságban, ha tilalmas területeken megmaradna egy ellenőrizetlen pont, ahonnan a rosszakarat vagy a gonoszság ki tudná forgatni sarkaitól. Az iskola műveli meg az érzések irányát s az államra nem lehet az sokáig közömbös, hogy az iskolák milyen mértékben segítik vagy gátolják az ő nagy céljait. Politikai vagy pénzügyi okokból elszánhatja magát, hogy csak fokozatosan veszi ellenőrzése alá az iskolákat s egyelőre legalább az állami iskolák erősítésével ellensúlyozza az ellenőrzésén kívül álló iskolák eselleges rontó munkáját, de ha a kezét nem is teszi rájuk az állam, a szemét viszont nem veheti le róluik. Legalább örök időkre nem. S ezért nyugodhatnak csak bele a nemzeti politika hívei, hogy az állam a maga nagy nemzeti céljainak biztosításában talán egy kicsit türelmeesebbnek is mutatkozik, semmint helyén volna. Az a tapasztalás, hogy a felekezeti iskolákban is eléggé hazafias a szellem, menti az állam türelmeségét, de nem teszi fölöslegessé a jövőre való gondoskodást. Mert az a szellem hovatovább meg is romolhat s a nemzeti állam épülete a legközöségesebb baleset ellen sem volna biztosítva, ha az állam az iskolák hazafias szelleme fölött magának az ellenőrzést meg nem szerezne.

Az omega: az iskolák államosítása. Az

a törvény pedig, mely az államnak a tanítói kongrua kiegészítése címén legalább egyes esetekben máris biztosít valami kis ingerenciát: csak egy közbelső betű a hosszú betűsorban. Annyit jelent, hogy legalább az államra szoruló felekezeti iskolákban ellenőrizheti a vezérlet, vajjon azok az iskolák a nemzeti politika szükségéhez képest teljesítik-e tiszteket. Legalább ezeken a pontokon nyugodt lehet az ország, hogy sem a felekezeti elfogultság, sem a nemzetiségi áskálódás nem zavarhatja meg a magyar nemzeti állam kiépítésének fáradságos munkáját. Kicsi eredmény ez s nem adhat még teljes megnyugvást. De szimptomának jelentős, mert elárulja, hogy az állam milyen irányban látja a célt s milyen uton törekszik feléje. Kötelezettségekkel váltja magához a jogokat, ami a legbékésebb mód, mert hiszen olyan jogoktól van szó, amelyek az államot föltétlenül megilletik s amelyek nélkül csak olyan táromlyogva haladhatna előre, mint az a nyomorék, aki kölcsönlábakon iparkodnék a hosszú utra, mely előtte áll. Nincs olyan tudatos nemzet, mely a maga céljaira való tekintettel idejekorán nem államosította volna az iskoláit s talán még a politikai türelem és a pénzügyi megfontolás sem menti eléggé Magyarországot, hogy ezen a felekezeti s nemzetiségi tekintetben annyira összekuszált kis darab földön még most sem meri odatenni a pontot a nemzeti politika mondatának végére. Pedig csonka mondat és csonka politika marad, míg az iskolák államosításával az állam rendbe nem jött. Addig csak botorkálhat, de előbbre nem jut. Elvégre is a kölcsönlábak megteszik, ha szükség van rájuk, de biztonságban és nyugodtan mégis csak az indulhat el az útjára, aki a magában járhat.

De a katolikus mezők kizárólagos csöszje már azért is befű a tülkébe, mert az állam a tanítói fizetések kiegészítése s a korpótlékok révén bizonyos ingerenciát nyer egyes

TÁRCA.

A tavasi Szalón.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —
Írta: Lyka Károly.

Az iskolák hibás tanításai nyomán sokan, amidőn az kép vagy szobor elé állanak, rögtön a kritériumok egész sorával fegyverzik fel magukat s azután azt kutatják, hogy talál-e vagy sem az a kép vagy szobor, megfelelő-e az iskolás kritériumnak. Elsősorban jellemzi ez a művészet iránt kevés, vagy semmi érzékkel sem bíró embereket. Itt van, teszem, egy lovas szobor: a kritériumos ur előszedi emlékezetének lomtarából a kérdés és felelet-sablónokat s odaáll a szobor elé, mondván: Ez a szobor hadvezért ábrázol. Milyen egy hadvezér? Egy hadvezér nagy, hatalmas alak, mert sokaknak parancsol. Nagy, hatalmas alak-e itt is, — igen, vagy sem? Ha igen, akkor a szobor felfogása jó, hanem, akkor rossz.

Ez nem karrikatúrja a művészet szokásos megítélésének, hanem szomorú valóság. Ki azt keresi: arányosan van-e elosztva fény és árnyék a képen; más meg azt, vajjon „a részletek gondosan vannak-e kidolgozva.” Akik több francia újságot olvastak, azok fölvtették arra a magaslatra, a melyen nem kérdik többé, hogy mit ábrázol ez vagy az a mű, hanem megelőgszenek annak kijelentésével, hogy a művész „egyénséget vitt a képbe.” Ezt kellemes hallani és könnyű mondani.

Igy állván a dolog, felette bajos azoknak a művészeknek a helyzete, akik imádják a szabad költői csapongást, akik a természet impresszióit az akadémikus szabályok teljes elmelőzésével úgy alkotják művészi képpé, hogy csakis a maguk lelkének retortáján szűrük le a formákat és színeket, a miket kívülről befogadnak. Kétségtelen, hogy az ilyen emberekből válnak az uttörők és a nagy művészek. Ők a guerillakatonák, akik teljesen *vorschriftsiedrig* fegyverekkel, nyakravátoatlanul, ragyogó gombok nélkül verik meg a fényesen adjusztált és a harcászattól jelsre leviszágzott, korrekt hadsereget.

Azért szeretjük a kísérletezőket, a függetleneket. Azokat, akik olyan problémákkal bibelődnek, amelyek túl esnek a jó rajz és jó festés határain. Ők tudniillik készakarva előre is lemondanak minden kényelemről és tudatosan előlegeznek maguknak egy jó adag tüszurást. Szinte azt mondanék, hogy bizonyos tekintetben a flagellánsok szerepét veszik magukra.

Nekik szívesen megbocsátunk botlásokat és tévedéseket is. In magnis et voluissis est. Természetes, hogy a rohamban ostromló katona letipor egy eszmő szép virágot, de elfoglalja a várat. Majd ha a vár az övé lesz, ráér, hogy még szebb virásokat plántáljon köréje. E percben azonban nem ér rá egyébre, csak a győzelemre.

Ilyen szempontból lehet például ekuzálni egyetlenest a *Vasary János Tavasi szalónja* című képen, amelyet sokan furcsállanak. Mi tudjuk, hogy ha ez a művész csak éppen le akart volna festeni egy női teremest, hát megfeszítette volna ugy, hogy a zurulódók gratulálni siettek volna hozzá. De minő művésziellen feladat, százezred-

szor és milliószor odaállítani egy leánymodellt a műterembe és tetőtől talpig lefesteni. Az elven temperamentumos ember nem éri be ennyivel. *Vasary* odaállította a modellt egy kertbe, amelyben a fák és bokrok kuszan fonódnak egybe, lugasba borulnak és gazdag lombjaikon csak egy egy tonyérnyi nap sugarat engednek bevilanni. A fény, amely e részen beoson, ezer reflexben mutatja a zöld színt, s e temérdek zöld hatás közepette szint és hatást cserél a modell. Egyszeribe feltűnő, szinte túlzott rózsaszínben vibrál a test, valószínűtlen fantomnak hatva, amelyen csak itt ott pattan vissza teli meleg foltokban a nap sugar. *Vasary* bizonyára ennek a színváltozásnak érdekes és apart járákat törekedett visszaadni minden novellisztikus gondolat nélkül. Csak festői probléma megoldása ez, nehéz probléma, amelyet meg nem fejteni még korántsem kudarc. Nem kaptak meg tőle tökéletesen azt, amit ő adni akart, de érezzük, hogy már akarása is bizonyos élvezetet ad nekünk. Mindenesetre érdekesebbet, mint egy unalmas atelier- vagy galéria-kép.

Azt hisszük, az ilyes vállalkozásoktól nem okos visszariasztani a művészeket. Mert csak kinlódások, a természettel való szakadatlan birkózás után válhatnak a természet uraivá.

Ugyanez a gondolat jut eszünkbe a kiállítás néhány más képnél is. *Olgay Ferenc* például igen sokat fog hallani arról, hogy a képe elkékkült. A *Csaláti tájkép* az ő boldos, világító, patyolat felhőjével, azurszínű égével, amely a dunai kiöntés tükrében visszacsillan, feltétlenül megállítja az embert. — Ni minő kék! mondaná valaki, ha sétálközben egyszerre ebben a környezetben találná magát. Megállana egy percre és

felekezeti iskolákban. Megriad és az államot is vissza szeretné riasztani. Am, ha a Zichy Nándor ijedelme nekünk közömbös is lehet, az államot nem szeretnők ilyen szármalmas helyzetben látni. A felekezeti csőszön kívül vannak fölös számmal nemzetiségi csőszök is, akik nem kevesebb buzgósággal tudnak alkalmazkodni tülkölni. A magyar állam kocsijának pedig nem szabad az útjában megállania, ha a csőszökön kívül akár egész csordák is akarnák megakasztani. Mert drága javak vannak azon a kocsin s azokat el kell vinni a célhoz, ha akármennyi felekezet vagy nemzetiség állítja is útjába a tilalomfákat. De még ha vasvillák esnének is az égből, a magyar nemzeti állam céljához megállás nélkül kell hajtani. Így is későn érünk oda. Más nemzet régen cínál van, sőt új meg új célokat tüzhet nemes ambíciója elé, míg ez a szegény magyar nemzet ezt az első és legtermészetesebb célját is messzi látja még. Az a csoda, hogy olyan kevesen szállnak át idegen nemzetek kocsijára a mi nehézkes járművünkről, mely lassan dőcög a világ országútján. Talán csak azok a drága nemzeti kincsek teszik, amiktől magyar szív még egy kis fájdalom árán sem tud megválni. Hiszen valamikor mégis csak eljut a céljához. És el is jutott volna, ha rossz idők és rossz indulatok minduntalan meg nem akasztják. A nemzet tehát kitart és remél. De ha egyszer azt látná, hogy odafele a bakon ijedős emberek tartják a gyeplőt, akik egy öreg csősz keresve tülkölésére is mindjárt megállítják a kocsit: akkor megindulna a nagy szökődés. Tudja ezt a nemzet és tudja ezt a nemzet vezérei is. Mi pedig éppen ezért nem tartunk tőle, hogy a Széll Kálmán tudatos politikája és erős nemzeti akarata csak egy másodpercre is megállítaná az állam kocsiját. Az a kocsi lassan és megállás vagy kitérés nélkül halad előre a nemzeti politika országútján s aki a bakon ül, nem sokat törődik vele, hogy az ultramontán mesgény térdpelel egy öreg csősz, aki rémeket lát és ijedten nyaggatja a tülkét...

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, április 24.

A képviselőház ma formális ülésre jött össze, hogy napirendre tüzze a *kuriai bíráskodásról* szóló törvényjavaslatot. Ezt megelőzőleg azonban egy kis csetepaté volt a nemesi-mandátum körül. A végén tudomásul vették a bíráló bizottság jelentését és megeskették a vizsgálatra kikü-

dött biztost. Ezzel a napirend megállapítására került a sor. Szerdán bizottsági jelentések és függőben levő interpellációkra adandó miniszteri válaszok fogják a Házat foglalkoztatni, csütörtökön pedig megkezdődik a kuriai bíráskodásról szóló törvényjavaslat tárgyalása.

A főrendiház ülése délelőtt tizenegy órától délután negyedfél óráig tartott. Napirenden volt az 1899. évi *állami költségvetés*, ezzel kapcsolatban tizenkét jelentés és ugyanannyi kisebb törvényjavaslat vicinális vasutak engedélyezéséről és egyezmények becikelyezéséről, összesen huszonöt tárgy. Jó negyed órát foglaltak le az elnöki bejelentések, aztán megindult a budget-vita. Gróf Zichy Nándor volt az első szónok. Kétségbevitte a költségvetés realitását, folpanaszolta a községeknek állítólag mértéktelen megterhelését, óvást tett a felekezeti iskolák államosítása ellen, a valláskerkölési nevelés elhanyagolását vetette szemére a közoktatásügyi kormányzatnak és kikelt az ellen, hogy az egyetemi alap még mindig fel van véve az állami költségvetésbe.

Szabó Jenő meginterpellálta a kultuszminisztert, hogy hajlandó-e a maga kezdeményezésére a kongrua-bizottság javaslatát be sem várva, megtenni a lépéseket arra, hogy a katolikus pap-ság mielőbb élvezhesse a kongruát?

Időközben megjött a képviselőház üléséről Széll Kálmán miniszterelnök. Eppen akkor jelentkezett szólásra gróf Majláth József, aki taralmas beszédben méltatta a miniszterelnök programját és köszöntötte az új korszakot, amely a céltudatos munkának, a nemzeti erők egyesítésének, az ellentétek elsimításának, a párvillanások elnyésztetésének a korszaka, az eszményiség hajnalhasadása harminc évig tartó sivár és áldatlan párturalom után. Üdvözölte a miniszterelnököt a nagy reformok kuszójában és elismeréssel adózott a békepolitika inaugurálásáért. A főrendek sűrűn helyeselték gróf Majláth József lendületes beszédét, amelynek végeztével az elnök a vitát be-rekesztette.

Egymásután keltek fel a kormány tagjai, hogy megfeleljenek a felhozott észrevételekre. Lukács László pénzügyminiszter a költségvetés realitását védelmezte meg gróf Zichy Nándorral szemben. *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter a felekezeti iskolák államosításáról és a valláskerkölési nevelés hanyatlásáról elhangzott panaszokból hámozta ki az igazságot, hogy tudniillik tizenháromezer népiskolánk közül csak ezerháromszázkilencvenöt állami és hogy a közoktatásügyi kormány szigoruan utasítja közögeit a hitoktatás gondozására.

Egy füst alatt felelt a kultuszminiszter gróf Zichy Nándornak és a püspöki kar ama tagjának, aki majd csak *ezután* fog jelentkezni, hogy reklamálja az egyháznak a budapesti egyetem felekezeti jellegét. A hagyományos óvára kerekén kijelentette, hogy az egyetemi alapnak a költségvetésbe való beállítására nem prejudikál az egyetemi alap jogi természetének, s hogy az 1848-iki törvény a vallás- és közoktatásügyi miniszter hatósága alá rendelte az egyetemet. A kongruára vonatkozólag az volt a miniszter vá-

lasza, hogy mindenestre be fogja várni a bizottság javaslatát.

Most Széll Kálmán miniszterelnök követke-zett. Megköszönte a főrendek előlegezett bizalmát és megígérte, hogy a kormány tetteivel fog rá-szolgálni a főrendiház elismerésére. Majd reflek-tált gróf Majláth József beszédére s közreműkö-désre hívta föl a társadalmat, amelynek nagy szerep jut a mindennapi élet sürgős igényeinek kielégítésében és a magyar állam egységének konszolidálásában.

A főrendiházban szokatlanul hangos és egyhangu helyeslés kísérte a miniszterelnök beszédét. Még zugott az éljenzés, a mikor az elnök megszavaztatta a főrendiházat: a költségvetés mellett egytől-egyig felállott mindenki s aztán megindult a *részletes tárgyalás*.

Ernst Kelemen a közigazgatási tisztviselő-k fizetésjavítását sürgette, a mire a miniszter-elnök kifejtette, hogy a közigazgatás államositá-sa segíteni fog ezen a bajon, de addig is szíven fogja viselni a közigazgatási tisztviselők érdekeit.

Korányi Frigyes nagy statisztikai apparátus-sal tárta fel közegészségügyünk hiányait, a ha-landóság ijeszto emelkedését, a tüdővész rohamos pusztításának okait; részletesen foglalkozott a tudós tanár az orvosképzés és a kötelező körházi gyakorlat kérdéssel s közben megszívlelendő tanácsokat adott arról is, mint lehetne a hadse-reg körében csökkenteni a tüdővész romboló hatását.

Félháromkor az elnök hosszabb szünetet adott, hogy azután végig tárgyalhassa a főrendi-ház az egész budgetet.

Báró Ambrózy Béla szakaszterü és nagy figye-lemmel hallgatott beszédben méltatta a földmive-lési miniszter munkaprogramját, amelynek minden egyes agóra volt egy nehány talpraesett megjegyzé-e.

Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter megnyugtató válasza után a *kalocsai érsek* megtette az évek óta szokásos óvást a katolikus egyetemi alapoknak az állami költségvetésbe való felvétele ellen, amire a kultuszminiszter már előzetesen megfelelt s most csak hivatkozott előbbi nyilatkozatára.

Több felszólalás nem volt. A budget hátra-levő tételét és a napirendre tűzött kisebb tör-vényjavaslatokat vita nélkül fogadta el a főrendiház.

I. A képviselőház ülése április 24-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: *Perczel* Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, *Plósz* Sándor.

Elnök: Bejelenté, hogy Széll Kálmán és *Hegedűs* Sándor mandátumai ellen nem mutat be kérvényt, tehát ők végleg igazolva vannak. (Éljenzés.)

Borosay Kálmán beadja a bíráló bizottság jelentését a nemesi-mandátum választásról.

Pichler Győző kéri annak felolvasását.

Elnök: Elrendeli a jelentésnek és *Jasch* Gyula különveleményének felolvasását.

Pichler Győző: Indítványozza, hogy a bíráló-bizottság jelentését ne vegyék tudomásni, mert azaz törvénytelenséget szankcionálna a Ház, hiszen három olyan ember szavazott le, akik nem voltak a

elnézni. hogy a természet az ő nagy variációi közepette mily új, meglepő capricciókra ragadtatja magát. S ha az a sétáló valaki éppen festő? Nos akkor bizonyára illetlenséget követ el, ha lefesti ezt a feltűnő hatást, mert ez a különös, meleg, zománcos kék nemes elkönyveve az akadémiai festések *venyigáiban*.

Ezek tisztán festői problémák, amelyek tehát kívül esnek a közönség legnagyobb részének látókörén. Kissé féltékeny foglalkoznak velük az emberek. De mihelyt a képek „témája van,” ez a féltékenység egy-kettőre elpárolog. Oh, az ilyen képeknel és szobroknál egészen biztosan meg lehet csipni a piktort és szobrászt. *Meissonnier* egy katonaképre azt mondta egy király, hogy az rossz, mert nincsen olyan sorozóbizottság, amely ezeket az alakokat mundurba bujtatta volna. Megjegyezzük, hogy ennek ellenére *Meissonnier* mindig több sor lesz a történelemben, mint arról a szellemes királyról. Miután a királyok mindig az átlagos műveltséget képviselik, hát ez a kritérium is átlagos. Az olyan kép, amelyen az egyik alak azt mondja a másiknak: No ne izéljen, vagy a másik az egyiknek: Mintha innánk! — egyszerre közbeszéd tárgya, mert erre a magaslatra majdnem mindenki fölemelkedik. Az anekdotás kép a jó kép — ugymond a többség — és beszél róla itt is, ott is, a zsurokon, az utcán, sőt a képes lapokban rögtön novellát is írnak hozzá, képmagyarázatot. A Juci meg a Frici kedves téma, lehet rajta mókázni s aki elterfere-lőlük, kedves fin híreke jut, aki kellemes társalgó. De ki tud egy hangulatképről jó vicceket mesélni?

A novella és anekdota roppantul vonz. Az emberek többé írást olvasnak, mint amennyi képét néznek, ennél fogva bizonyos irodalmi szemüve-zen át nézik a képeket (és a zenét is). Innen tan, hogy nekiök, ha például *Fényes* Adolf igen

erőteljes képeit nézik, első sorban az irodalmi elem a fontos. Szegény emberek élete! Ehhez a témához már hozzáférnek, ezt a témát meg lehet bírálri. S akkor jön a kritérium: mért választják ki a művészek az élet piacáról a „rutin,” mért akarnak minket lehangolni? Miért állítják elének a szenvedés és a nyomor képét? Holott annyi virág nyílik az országot mentén és a levegőben hangosan füttyöl a hagyományos dalos madárka?

Hát bizony azt hisszük, hogy semmi füttyölő madárka nem zöngét meg bennünk olyan hurokat, mint ezek a nyomor-képek. Természetes, hogy a képekből nem szabad mestersegesen kiválasztani a nyomort s azt odátálatni, mert ha így volna, akkor ugyan mért festette volna meg Fényes ezeket a képeket, holott husz érzékeny és sötét sorban szépen elmondhatta volna. A képeket nem szabad így elevenen fölböncölni, mert behalnak az operációba. Csak úgy élnek, a maguk hiánytalan egészében, amint nekünk a művész a rájárában előadta. Ezek képek, vázson, amelye egy ember úgy alakított színeket, vona-lakat, formákat, hogy azok révén a maga erő-telenségében és közvetlenségében álljon elő egy hangulat, amelyet beleszívott magába a művész ebből az életből. Derekasan s nagy bátran ment neki ennek a problémának Fényes. A tárgyak, amelyeket elének adott, talán egy novellistát is írára buzdítottak volna, ő azonban nem tévedt velük a novelázók birodalmába. Megmaradt festő-nek, erős, a maga útján járó embernek.

Képek bemutatása helyett egy sor kritérium-mot mutattunk be, azokat, amelyek igen népe-szők nálunk, de amelyek ártanak a művészetnek. Nem volt célunk itt egyes festőket védelmezni, erre sem rá nem szorulnak, sem mi nem tartjuk magunkat illetékeseknek erre a prókatori feladatra. De ezek a megjegyzések maguktól teremték meg

néha séta után, amelyek megösmertettek minket a közönség átlagos kritikai formáival. Nem bánjuk, ha most már ez a futólagos cikk apologetikusnak is hat, sőt kiegészítjük ebben az irány-ban. Valaki egy nagy szobor előtt (a *Róna* József zentai Eugen-szobráról van szó), amely a Múcsarnok bejáratánál pompázik, a hatalmas had-vezérről és a hadvezérről általában elmélkedett. Elmélkedését felhasználuk e cikkünk elején, hogy bemutassuk az átlagos bornirt fel fogást. Most csak azzal a megjegyzéssel térünk vissza rá, hogy éppon ennél a szobornál, amely a leghivebben tükrözi Róna művész-egyniségét, hibás minden általánosítás. Egy ilyen szobrot s általában milder művészi produktót, tiszta szemmel, tiszta szívvel, eszté-tikai receptek nélkül kell megnézni. Ne azt ker-essük, hogy minő széptani skatulyába lehet azt elraktározni, hanem hogy mitéppen hat ránk! Ugy tudjuk, hogy ez az egyetlen őszinte kritikai szempont, mert a legegyszerűbb. Igaz, hogy nem a legkönnyebb. Tessék a Múcsarnok előtt állva ezt az erős, jellemzetes, hatalmas bronzalkotmányt a maga nyelvén beszélni hagyni, hangosan szól az.

Tavaly, amikor ez a bronzkolosszus még gipsz-korát élte, a magyar kritikuskok teljes gárdája és *Zumbusch* tanár, a bécsi *Mária* Terézia-szobor megteremtője hosszas szemlélt tartottak felette és olyan jegyzőkönyvet írtak ennek a szobornak kiválóságáról, amilyen kevés magyar művészeknek jutott ki. Eszembe jut ez a száraz szakírás, amelynek sorai mégis élettel tel-jesebbek voltak, mint azok az akadémikus ki-jelentések, amiket sétáló uraktól mint a ginná-zialis kultura rudimentumait hallottunk.

E szerény apológiát lezárjuk e sorokkal s áttérünk legközelebb a műtárlat többi képeire.

választói listában, következésképp a választást meg kellett volna semmisíteni. (Zaj.)

Örley Kálmán, mint a bíráló bizottság tagja és a vizsgálata kiküldött biztos, amellett érvel, hogy csak a vizsgálat derítheti ki az állítólagos törvénysértéseket.

Elnök: Kijelenti, hogy a bíráló-bizottság nem ítéletet hozott, hanem közbeeső végzetést, tehát a Ház nem tehet mást, mint hogy a házszabályok 81. §-a értelmében tudomásul veszi a jelentést. (Helyeslés.)
Beltitska Béni előadó betérjesztí az 1897. évi közértesítési jelentést, amelyet a Ház szerdán fog tárgyalni.

Szivák Imre előadó benyújtja az igazságügyi bizottság jelentését a *kuriai bírásokról*.

Elnök: A jelentést a csütörtöki tartandó ülés napirendjére tűzi ki.

Benke Gyula előadó benyújtja a záró számadási bizottság jelentéseit, amelyek szerdán lesznek napirenden.

Elnök: Indítványozza, hogy a Ház szerdán tartsa legközelebbi ülését, amelynek napirendjén lesznek a kiüzent jelentéseken kívül több függőben levő interpellációra adandó miniszteri válaszok. Széll Kálmán miniszterelnök és belügyminiszter feléni fog **Barta Ödön** interpellációjára a tizenegy milliót ugynevezett bosnyák kölcsön ügyében, **Polányi Géza** interpellációjára a *terzói útelmek*, a horvát jogpart és az osztrák szlovének szövetezése tárgyában, **Boldvár Ferenc** interpellációjára *borhalmítások*, **Pichler György** interpellációjára *Lueger Karoly* és a románok; **Papp Elek** interpellációjára a törökszentmiklósi népgyűlés betiltása; **Buzsák Ferenc** interpellációjára a főváros belterületén levő *gyárak eldőlőlétsége*; **Major Ferenc** interpellációjára a *khinat kérdés*; **Kálmán Karoly** interpellációjára a nagygyűléstől megünnepelés és **Polányi Géza** interpellációjára *Neszmély* Arthur hírlapíróinak a rendőrség által való brutális bánálmazása tárgyában.

Ezzel az ülést 12 órakor bezárta.

II. A főrendiház ülése április 24-én.

— Kezdeté délelőtt 11 órakor. —

Elnök: Gróf Károlyi Tibor.

A kormány részéről jelen vannak: **Széll Kálmán** miniszterelnök, **Hegedűs Sándor**, **Darányi Ignác**, **Lukács László**, **Wlassics Gyula**, **Ploász Sándor**.

Elnök: Bejelenti **Ernő** főhercegnek és báró **Radnászy János**nak elhalálását.

A gazdasági és az igazolási bizottság jelentéseit tudomásul vették.

Az 1899. évi költségvetés.

Gróf Zichy Nándor: Kifejti, hogy a budget realitását sok mindenféle körülmény viciálja. Nem elég az, ha a kiadások az előirányzatban fejedeztet találtnak. Ezt az öröndetes tényt nagybán lerontja az, ha egyes kiadásokat kölcsönök útján fejedeztünk s ha a helyi hatóságokra bántunk olyan terheket, melyek vállalása állami feladat volna. Politikai szempontból kell tárgyalnia a budgetet két tekintetben. Először azért, mert a kormány lépésről-lépésre államosítja a felekezeti iskolákat és megvonja tőlük mindazt, a mi a vallásalközi nevelésre elengedhetetlenül szükséges. Nem rosszabbja elvégzi azt a törekvést, mely a körpótlék kérdésével, agitációval és a nyugdíj kérdésével igyekezett az iskolákat államosítani. A másik az egyetemi alapok ismert szerelése ügye. A budapesti egyetem katolikus jellegét nem lehet elvitetni s mégis a minden évben elhangzó óvas eredménytelenül mulik el. Egyáltalán a katolikus alapoknak rendeltetésüktől való elvonását nem lehet eléggé rosszálni. A költségvetést nem szavazza meg.

Szabó Jenő: Azt kérdi a kultuszminisztertől, hajlandó volna-e az oldala mellett működő központi kongrua-bizottság javaslatának meghallgatása nélkül saját ha askörében lépést tenni arra nézve, hogy a katolikus felkészés behatárolt időn belül jövedelmi kiegészítéshez jussanak? Az a véleménye, hogy ez lehetséges, mert semmi nehézség nem forog fenn arra nézve, hogy a status quo alapján rendezzessék a kongrua kérdése; ha pedig a kongruával kapcsolatos kérdéseket később véglegesen rendezik, úgy mi sem könnyebb, mint hogy a kongrua ügyében is a végleges módosításokat eszközöljék. Fontos állami érdekek kívánják, hogy ez az ügy késedelmet ne szenvedjen. Különösen a görög-katolikus egyház szempontjából is nagyon kívánatos volna a mielőbb való rendezés.

A költségvetést elfogadja.

Gróf Majláth József: A miniszterelnök program-nyilatkozatával foglalkozik. Mint a szomszias föld a jötekegy esőre, úgy áhított az ország az olyan nyilatkozatra, minő a miniszterelnöké volt. Áldás lesz az orszagra, ha a miniszterelnök ideje lesz, hogy végre is hajthassa.

Különös öröme szolgál, hogy a miniszterelnök a földmívelésre is kiváló gondot akar fordítani. Szakított jelentet az a régi irányvány, régóta szükség is van rá. Öszinte örömmel üdvözli a miniszterelnököt, amiért a szövetezeti eszmét is programjába vette.

A munkaszorgalmak kérdéssel foglalkozik aztán, hangsúlyozza, hogy a mozgalmak szabályozásánál figyelemmel kell lenni a törekvések és akarati szabadságára. Mellányol a kereskedelmi miniszternek a munkás-kérdés megoldása körül való törekvéseit, de figyelmezteti, hogy ne Németország példáját kövesse az ő állam-szocializ usával, hanem Angliát, ahol az egyszerű munkások által vezetett hatalmas munkás-szövetkezetek alakulásával már meg is oldották a kérdést. A szabad egyetemesre kell fektetnünk a súlyt. Helyesli, hogy a kormány be akarja hozni a munkásoknak balcsot ellen való biztosítást.

A földmívelési tárcára áttérve, örömet fejezi ki a felől, hogy a miniszter mindjobban a társadalom erejére alapítja politikáját. Meg lehet róla győződve, hogy minden hűvös törekvésében támogatni fogja őt a gazdátársadalom. A borhalmítások ellen való erőlyes fellépés-ért is csak elismerés illeti meg a minisztert. A mezőgazdasági fejlesztés igen fontos, de csak úgy lehet eredménynyel tenni, ha kapcsolatosan történik az ipar és kereskedelem fejlődésével. A telekkönyvi betétszerkesztések reformja, a közjagratás reformja mind szorosan összefügg a közjöllettel és így a mezőgazdasági érdekekkel.

A bizalom a szív lezsebb adományja. Életre kell a nyíltszívűség és őszinteség. Örömmel észleli a miniszterelnök őszinte politikáját, érzi, hogy a haza feléit Deák Ferenc szelleme lebeg s ezért a miniszterelnök iránt bizalommal van s a költségvetést elfogadja. (Eljenzés.)

Elnök a vitát bezárja.

Lukács László pénzügyminiszter: **Gróf Zichy Nándor**nak azt feleli, hogy azok a kölcsönök, amelyek be vannak illesztve a költségvetés keretébe, a dolog természeténél fogva a költségvetés egyensúlyára szemfele befolyást nem gyakorolhatnak azért, mert a mi költségvetési rendszerünk értelmében az ilyen kölcsönből származó bevételek be vannak illesztve a többi bevételek közé, a kiadás, amely a kölcsönből fedezendő, természetesen szintén szerepel a kiadások között és így bevételben és kiadásban egyenlő összeg lévén a költségvetésbe beillesztve, nagyon természetes, hogy annak a költségvetési mérleg végeredményére szemfele hatása nem lehet. Azok a kölcsönök pedig, amelyek nincsenek beillesztve a költségvetésbe, külön törvényi felhatalmazáson alapulván, azoknak józossága, törvényessége szinten nem vonható kétségbe. De éppen ama körülménnyel fogva, hogy nincsenek bevontva a költségvetés keretébe, annak egyensúlyára, a mérleg eredményére e körülménnyel fogva nem gyakorolhatnak befolyást.

A második észrevétel, amelyet gróf Zichy tett, arra vonatkozott, hogy azok a terhek, melyek mint az állampolgárokak terhelők, a költségvetésből kitérnek, nem az egyedüliek, melyek az állampolgárokra nehezdednek, mert hiszen törvényhatóságok, községek még ezeken kívül is igen számos adótehernek vannak alávetve, amelyekről a költségvetés egyáltalában nem nyújt képet.

A közterhek igazságos és egyenlő viselésének egyik legnagyobb baja és legnagyobb akadalya azokban a pótlékokban van, amelyek különböző elnevezés alatt, minden rendszer nélkül és minden következtetés nélkül rovatnak az egyes adók alapján az állampolgárok vállaira.

A legrövidebb feladatok közé tartozik e különböző adópótlékokat rendezni, összhangba hozni, és rendszerbe önteni. Mindaddig, míg ez a kérdés megoldva nincsen, bármint teszünk is a fogyasztási adók reformja terén, az hatását teljes mértékben érvényesíteni nem fogja.

Első sorban az alapadókak kell reformálni és csak aztán térhetünk rá a pótlékok kérdésének reformjára.

Wassos Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter: Az exkluzív államosítás elvét nem képviseli, hanem igenis képviseli az 1868-iki törvényt. E törvény tudnillik felismerja azon közegeket, a melyek iskolákat felállítani lehet vagy köteleseknek és ezek közt a közerek közt ott van az állam is. Az államnak is jogában áll ott, a hol szükségesnek tartja, népiszkolát felállítani. Ezzel a jogával igen természetesen élt eddig is, és ily fog a jövőben is, ott a hol szükségesnek tart állami iskolát felállítani. A mi a felekezeti iskolák államosítását illeti, arra vonatkozólag csak azt jegyzi meg, hogy az egyházi főhatósággal való tárgyalások és azoknak beleegyezése nélkül nem szokta felekezeti jellegrű iskolákat államosítani, és felekezeti iskolák államosításánál az állam nagy érdekei mellett, a mennyiben a törvény mezenedti, és a mint azt az egyes szerződéses is mutatják, mindig nagy súlyt fektet arra, hogy a felekezeti érdekek kapcsolatba hozhassa az állam egyetemes érdekeivel. Egyébiránt mitéle nagy államosításról lehet beszélni ma Magyarországon, mikor 17.000 népiszkola közül 1395 állami népiszkolák van.

A hitoktatók díjáról kellően gondoskodik az állam s a kormány minden egyes intézkedésében minden alkalmat megragad arra, hogy a vallásalköcsi nevelést különösen ajánlja közegeinek figyelmébe.

A mi törvényeink állapontjából minden kormányának kötelessége a vallásoktatásról is gondoskodni.

Az egyetemi alap kérdésére vonatkozólag, a mennyiben a szokások óvatát már több év óta hallja, és a valasza, hogy az egyetemi alapnak a budgetbe való felvétele nem prejudikál az egyetemi alap jogi természetének. Az 1843-iki törvény az egyetemet a vallás- és közoktatásügyi miniszter hatósága alá rendeli.

Mivel úgy tudja, hogy a püspöki kar részéről is szokott mindig e tárgyban felszólalás történni, hogy ne keljen ezt az óvat ismetelni, kéri a püspöki kart, hogy ezt a nyilatkozatot vegye tudomásul.

Arra a kérdésre, hogy a katolikus kongrua-bizottság működésének befejezése előtt a katolikus kongrua rendezését önállóan kezdése veszi az állam, azt valaszoja, hogy ezt a kérdést úgy, ahogy fel van téve, ideelőttünk tartja, mert a kongrua-bizottság teljes ügybizalommal működik.

Széll Kálmán miniszterelnök: Nagyméltóságu elnök ur! Méltóságos főrendek! Az a körülmény, hogy a méltóságos főrendek az 1899. évi állami költségvetésről a vitát ily rövid idő alatt befejezik és az a tény, hogy abban oly kevés politikai momentum

fordult elő, talán fel is mentene engem attól, hogy a méltóságos főrendek figyelmét egy felszólalással igénybe vegyem. És még sem érzem magamat felmentve ettől azért, mert köszönetet akarok a méltóságos főrendeknek mondani azért az előzékenységet és kegyes jóindulatért, melylyel ezt a költségvetést bírálai és a kormány iránt ezen költségvetés bírálata közben viseltetni méltóztatnak.

A kormány és én első sorban ezáltal nem fogunk elbizakodottakká válni, nem fogjuk azt gondolni, hogy ime, most már minden, amit mi kezdünk, minden, amit mi cselekszünk, már előre a méltóságos főrendeknek, ezen vagy testületnek hejjesését bírja. Éppen nem; én azt a kegyes elnézést csak annak tulajdonítom, hogy a méltóságos főrendek be akarják várni ezen kormány tényeit, hogy aztán azok felött kellőleg bírálatot gyakoroljanak. Azokat a nyilatkozatokat, amelyeket kormányra lépéseimkor programszerűleg a törvényhozás mindkét Házában tettem, azzal a kegyes felfogással fogadták, hogy becsületes intenciókat látnak abban, helyesen kiüszött célokat és irányokat és beárják azt, hogy ezek miképp fognak érvényesülni.

Igy fogom én fel, de mégis köszönetet mondok azért a kegyességért, melyet ezen költségvetés tárgyalásánál irányunkban mutatni méltóztatnak.

S ha mégis ezen köszöneten kívül még pár szót felszólalásomban felülelek, ezt azért teszem, hogy az előttem szólott méltóságos főrendiházi tagnak, **Majláth József**nek nagyon tartalomdus és nagyon érdekes előadására nem annyira észrevétel, mint visszhangot adjak. Ő két kérdést ölelt fel és egészen természetesen tartom, hogy ezeket választotta ki, mint a mi állami életünk nagyfóttóságú jelentékeny kérdéseit: a közgazdasági és közigazgatási kérdéseket.

Különösen felhívta a kormány figyelmét ezen kérdésekre és arra, hogy ezen a téren mennyi a teendő. És igaza van, talán azért, mert a viszonyok kezdetlegességénél, pénzeszközökünk elégtelenségénél, állami és társadalmi intézményeink és erőink gyengeségénél fogva nem értünk rá annyit foglalkozni ezekkel a kérdésekkel, mint azok érdeme és fontossága azt megérdemelné. Talán azért, mert az élet rohamos fejlődése sehol sem löki fel a hiányokat és a bajokat annyira és oly mértékben, mint éppen a közgazdasági és a közigazgatási téren.

Mind a két irányban azokat a feladatokat és azokat a célokat, amelyeket elérni igyekeznünk, volt szerencsém ebben a Házban is kifejezni. Igen nehéz és nagy munka lesz az. Nem is végezheti maga az állam. Az állam csak ébreszthet, incialit, támogat, segíthet, de a társadalom részvételére és komoly, elhatározott, önfeláldozó és tettekre kész munkásságára, közreműködésére lesz szükség, hogy a közgazdasági és a közigazgatási téren előbbre haladjon. Magukkal a törvényekkel és intézményekkel, ezen a téren mindent éppen nem, nagyon sokat sem lehet csinálni, csak egy bizonyos dolgot: megkölni, oda-irányítani a társadalmat és az országot közgazdasági téren különösen, hogy bizonyos célok és bizonyos feladatok teljesítésére segítse a kormányt a helyesen kijelölt uton való járásban.

Ez nem lehet egyoldalú, mert minden egyoldalú haladás vagy fejlesztés, amely egy-egy irányzatnak erősebb és a többi rovására való kidomortásával jár, a többire károsan hat vissza: összes közgazdasági állapotainkat karöltve, összefüggésben, harmonice kell fejleszteni.

Hogy aztán rámutattak arra — és ehhez tartom magamat én és tartja magát a kormány — hogy első sorban a földmívelési érdeket kell szem előtt tartani azokban az irányokban, amelyeket kijelöltem, az nagyon természetes, mert hisz Magyarországon ez idő szerint és még nagyon sokáig a földmívelés lesz az első érdek. De természetesen ennek érdekeit a többivel összhangzatosan kell szem előtt tartani.

Ami a közigazgatás kérdését illeti, igaza van a mélt. főrendiházi tag urnak, és is egyike azoknak a kérdéseknek, amelyek ugyyszólván az étellel legbensőbb összefüggésben és összeforradásban vannak. Nincs kérdése az országnak, a társadalomnak és egyáltalában nincs kérdése az államnak, amely a közigazgatás szférájába át nem menne és a közigazgatásban megoldandó ne volna, viszont ennek minden kérdése az életnek és az országnak minden egyéb terén a maga kihatását gyakorolja. Hát a legnagyobb óvatossággal és körültekintéssel, de erős elhatározással kell ahhoz a kérdéshez nyulni.

En kifejeztem ez irányban is nézetemet. Most csak azt akarom jelenteni és inkább rá akarok mutatni arra, hogy én nem annyira valami nagyszabású alkotásokban keresem a megoldást, hanem abban, hogy a gyakorlati élet követelményeinek tegyenek azok a reformok eleget és számoljanak a mi erőből és anyagbeli eszközeinkkel. Igenis, a legnagyobb

szabásu cél, amelyet elérni kell: a közigazgatási szervezeteket és intézményeket európaivá tenni, a közigazgatási jog kiszolgáltatására alkalmassá tenni és a magyar államnak az egységet konszolidálni és biztosítani.

Ha nem lehet is oly nagyszabásu intézményekkel megcsinálni ezt, aminők talán másutt vannak, kisebb eszközökkel, de öntudatosan, a célhoz alkalmazott eszközökkel, szervezési és reformmunkálatokkal igenis azon kell lenni, hogy ezeket a célokat elérjük.

Méltóságos főrendek! Én kijelöltem azt az alapot, amelyen állottam, amelyen rendületlenül állok és amelyen politikámat berendezni és vinni akarom. Kijelöltem a célokat és kijelöltem az irányveit. És én azt hiszem, hogy minden szellemi munkának megindításánál és teljesítésénél és így a politikánál is, első a három kellékel való tisztába jövetel szükségessége. Tudni kell, micsoda alapon áll az ember.

Hát mi állunk az 1897: XII. törvényeink alapján rendületlenül. Tudni kell micsoda célok felé halad az ember és mily irányban akar haladni. Ezeket én, méltóságos főrendek, annak idején részletesen eladtam. Most már a lényeg abban van, helyesen lesznek-e megvalósítva az eszközök, hogy ezen az alapon azok a célok sikeresen elérhetőek legyenek? Ezen eszközök megvalósítását igyekezni fogunk legelőbb belátásunk szerint megvalóítani, azon elvek szerint, amelyeket a méltóságos főrendek előtt is kifejtteni szerencsés voltam és amelyekre vonatkozólag a méltóságos főrendek általánosságban helyeslésüket méltóztattak kifejezni.

Leszünk-e szerencséssek, nem tudom. A méltóságos főrendek közreműködését és ellenőrzését fogjuk felhívni, mert az alatt állunk; vajjon képesek vagyunk-e az eszközök megvalósításában, mert végtére is ez a politikának a legnehezebb feladata és itt válik meg, áll-e valaki feladatának magaslátán vagy nem, megnyerni a méltóságos főrendek tetszését vagy nem, az majd megvalóik. Én nagyon boldognak fogom magamat találni, hogyha a méltóságos főrendek szives jóindulatát akkor is ki fogom nyerni, amikor már tettekkel számolhatok be, mint ahogy van könnyertem akkor, amikor indultam politikai működésemben és először szólaltam fel itt a Házban. Hogy ezért köszönetet mondjak és azon ígéretet tegyem, hogy mindent el fogok követni a magyar részről és a kormányunk minden tagja is meg fog tenni mindent, hogy ezt a helyesítést megtarthassuk, voltam bátor felszólaló és ezzel felszólalásomat be is zárva, kérem a nagyméltóságú főrendháza, hogy a költségvetést elfogadja méltóztassanak. (Általános helyeslés.)

Elnök: Fülteszi a szavazásra a kérdést. A főrendház a költségvetést általánosságban egyhangúlag elfogadta.

(A részletes tárgyalás.)

Ernusz Kelemen a közigazgatási bajokra hívja föl a belügyi kormány felvételét. Sürgeti a tisztviselők fizetésének a reformját, a létszám emelését, s különösen azt Vasvármegyére, ahol egy évig nem lehetett megyei jegyzőségre pályázót találni.

Szell Kálmán miniszterelnök: Nagyméltóságú elnök ur, méltóságos főrendek! Tudomásom van róla és pedig hozzáam igen sok beadott kérvény és jelenítés alapján, hogy a megyei tisztviselők dotációjára kevés a megyék dotációja sok helyütt azon panaszra és talán jogos sérelemre ad okot, hogy nem telik ki belőle sem az az elegendő létszám, amely az adminisztráció vezetése szükséges, sem pedig egy megfelelő és a viszonyok által már körülbelül sürgősnek jelzett fizetési minimuma nem elégséges, amely mellett az adminisztráció vitele lehetséges volna, mert hogy ha az ily dotációk megmaradnak, akkor csakugyan az adminisztráció akad meg oly okokból, mint aminteket tisztelt barádom főttem, hogy a megyei tisztviselőket nem kap.

Ily panaszok és beadványok bőven érkeznek és az én mélyen tisztelt barátom nem áll egyedül e kérdésben, hanem igen sok társa van és Vas megye sem áll egyedül, amidőn ily panaszokkal járul a belügyminiszterhez. De tökéletesen igazza van tisztelt barátomnak, hogy a kérdés igen komoly és orvoslást igényel. E bajnak orvoslása azonban végre is pénzkérdés és ez mindig a legnehezebb dolog.

Teljesen úgy van az, hogy a mi kisebb fizetésű tisztviselőink és pedig nemcsak az államiak, itt-ott az országban, csakugyan méltán panaszkozhatnak a felől, hogy fizetésük nem felől meg a mai viszonyoknak. Jobb volna kevesebb, de jobban fizetett tisztviselő. Csak hogy attól lehet tartani, hogy a jobb dotáció meglesz és a tisztviselői számát még sem lehet lecsökkenteni; és végre is az állam nagy pénzügyi tekintetű és az államháztartás nagy tekintetű szem elől téveszteni nem lehet. Ezen kérdéssel is csak úgy vagyunk, mint minden ily kérdéssel; hogy

igérem, hogy amennyire lehet, az orvoslásra is forok törekedni. Addig is, míg a megyei adminisztráció reformáltaik, igyekezni fogok lehetőleg segíteni a bajokon.

Elnök: Fülteszi a kérdést. A tételt a főrendek megszavazták.

A köznevelésügyi tételénél:

Körányi Frigyes: Elismeréssel adózik a kormány köznevelésügyi intézkedéseiről. Hogy azonban a lakosság szaporodása még sem kielégítő, ennek okát ő a tördővesz rémlelete pusztításában találja. S mint a tördővesz éppen a mukaképes polgárokat rabolja el 20—40 év között, a lehető legelsőszabban osik számításba. Ezen legalább 60.000 ember esik áldozatul a betegségnak.

Ha pedig mindez igaz, amint hogy az, úgy nyilvánvaló, hogy a tördővesz ellen még nem tettek meg azokat az intézkedéseket, melyekre pedig olyan nagy szükség van. Figyelmebe ajánl a miniszterelnöknek, hogy célszerű volna a tördővesz által leginkább sújtott megyékből értekezlet összehívni a szanálás eszközeinek megbeszélésére. A tördőveszes katonákat is nagyobb figyelembe kellene részesíteni. E katonák ápolása óriási teherként nehezíti az államra, pedig e nélkül a budget ellehetne, ha a tördőveszes katonákat a szolgálatból mielőbb elbocsátanák.

Észrevetéleink másik része az orvosi állásra vonatkozik. Igen szívesen támogatja a kormányt az orvosi képzés reformja ügyében benyújtandó javaslat tárgyában. Örömlni fog neki, hogy ha az orvosokat egy évi kötelező kórházi praxiszra utasítják, de nem hallgathatja el azt az aggodalmát, hogy az a képzés költségeit nagy mértékben fogja szaporítani. A költségvetést elfogadja.

Elnök: Az ülést tíz percre felfüggeszti.

(Szünet után.)

Baró Ambrózy István: Éleskeves az, amit Magyarország félmilliódos költségvetéséből agrikulturnak adoz. A fivettelt tételek nem egybek régi adósságok lefizesítésénél. Rővid idő alatt kérti meg a hadületezam fölemelését, a katonatisztek fizetésemelését, hadtengerészeink felesztését, s ez mind tetemes költséggel jár. Tehát gondoskodni kell arról, hogy honnan szerezzük ezt a pénzt. Ezer örömmel üdvözli a miniszterelnök kijelentését, hogy első sorban a földmívelésügyet tartsa szem előtt. Ennek fejlesztése szükséges, mert agrikulturnál is a miniszter, csak innen tekinthetők a közel jövőben beálló költségtöbbletet. A földmívelésügy minden egyes ágát egyformán és hathatósan kell istapolni.

A földmívelésügyi reformátusok sürgeti. Földmívelésügyi miniszter, hogy a Magyarországon előforduló és növények topográfiáját az ország összes erdőségi köznevelésével szerkesztése meg, minden állami és privát erdő szőlésen föl a köznevelésére. Az államnak kezelt községi erdők gondozására nagyobb súlyt kér jeleni. Nem helyes a kormány gyümölcsészeti politikáját. Elméri, hogy egyes helyeken szépen a had a gyümölcsstermesítés. A gyümölcstermesítés baján a kormány személnem fog addig, míg felszeg intézkedésekkel működik. A vasuti töltések befektetését kéri. Ugy látja, hogy Magyarország a hazakodást, a parókusdást megantá, s munka után vágyik. Használnak föl tehát a kedvező alkalmat. A költségvetést elfogadja.

Daányi Lenac földmívelésügyi miniszter röviden reflektál a sakezertü előadásra. A földmívelésügyi miniszter elmondta, hogy a magyar nép ipari foglalkoztatása érdekében és lelkesen farad iparunk fejlesztésén. E legújabb cikkében is egy hatalmas ipar megteremtésének szükségét hangsúlyozta. Kimutatja, hogy Ausztria ipara és különösen a fejletlen magyar ipar nemcsak a Balkán-álmokban is elveszti piacát, mert ott is megindult az iparvállalatok alapításának akciója ugyanarra, hogy ma holnap sikerrel fog versenyezni Bulgária, Románia, Szerbia gyarmata a monarkia ipartermelőivel. Kimutatja, hogy Magyarország, mint pusztan földművelő állam nem felelhet meg a monarkiaiban és Európában elfoglalt helyzetének; és csak az ipar és kereskedelem magas fejlettsége a lakosság minél szeleesebb rétegeinek buvása az ipari tevékenységbe, biztosítja az ország jövőjét és jövőjét. Majd azt fejtegeti, hogy Ausztria nem értette a módot, mint aija meg hoiet az ipar teren a többi európai államokkal szemben, s mindebből Weiss Bertold a következőket vonja le:

Ausztria nem tud a kivétel számára versenyképes produkciót kifejteni. E jelenség oka talán a bajtalan ipar- és adópolitikában leledzik, talán abban is, hogy csekély odaát a vállalkozási szellem és nagy a kenyelemre való hajlandóság az osztrák iparban, amelyet a kevésgényű belsőli fogyasztás elkenyeltetett. Hatékony támogatásban kell részesíteni a magyar kiviteli ipart, amennyel is inkább, mert sehol a világban nincs olyan tördővesz derék és intelligens munkasanyag, mint nálunk. Sok esztendői saját tapasztalataim alapján állhatom ezt. Van vállalkozó szellemünk, nem törődünk a szabókkal és üzleti érzékünk, személyes és nemzeti büszkeségünk arra kéri, hogy jót produkáljunk. A magyar ember könnyebben rabítható, hogy merjon és dolgozzék ott a hazai ipar javára. Egyezőval a magyar ember egész természete szinte teremtve van arra, hogy ipartermelőknek kivitele számára a világrekeskedelemben helyet szerezen. A monarkia kiviteli kereskedelmének jövője lényegesen azon múlik tehát, hogy a magyar ipar fejlődése gyorsabban történjen. Ausztriának nem szabad kancsát személnem nézni a mi iparpolitikánkat és nem szabad javeszkelelnie, ha iparunk teren haladás mutatkozik. Az osztrák ipar sokkal fejlettebb, mint a miénk, tehát egyéb dolga nincs mint becsületesen jól és ol-

BELFÖLD.

A kuriai bírásótadás. A képviselőház mai ülésén Szivák Imre beterveztette az igazságügyi bizottság jelentését a kuriai bírásótadásról törvényjavaslatról.

A jelentés szerint az igazságügyi bizottság a javallat szemben egészen kivételes helyzetben volt, amennyiben állásponát nem a javaslat alapelvei, hanem faktusokból jelene szabta meg. Ezért is tartózkodott a bizottság a javaslatban foglalt nagy elvi kérdések újabb megvitatásától, annyival is inkább, mert maga sem zárkózik el azon közöbaj elől, amely a javaslatnak mielőbbi életbeléptetésétől közéletünk egész irányára nézve üdvöbatast vár. A jelentés a bírói fórum ellen felhozott argumetokat ekként cáfolja meg: a párközi egyezmény eszesponája éppen azon garanciában van, mely szerint — ha már kiadja a Ház kezéből a jogát — akkor azt bizza azon testületre, amely ugy összeállítására, mint bírói ügykörénél fogva a politikai élettől a legtávolabb áll, tehát a legobjektívebb bírásótadásra képes s e mellett éppen a felt terhelés ellen keresünk remediomot e javaslat szigorú preventív intézkedéseiben. Ezen és ehhez fűzött további indokok alapján a bizottság megtartotta a Kuria, mint már a politikai tradíció által is erre állandóan kijelölt bírói hatóságot.

A házszabályok módosítása. A képviselőház házszabályainak módosítása tárgyában kiküldött huszonnyéves bizottságnak ma délutáni ülésében kellett volna érdemleges tanácskozásait megkezdnie. Az ülést azonban nem tartották meg s a tárgyalások megkezdését holnap délután öt órára halasztották el.

A nemesi nevek. A felhivatalos *Budapesti Tudósító* jelenti: Egy lap valószínűleg csak azért, hogy Szell Kálmán liberalizmusát kétségbe vonhassa, megbizható forrásból azt a hírt közli, hogy a belügyminiszter titkos rendeletet intézett a miniszterium előbki osztályához, amelyben meghagyja, hogy ezután senkinek se engedjék meg, hogy régi magyar nemesi nevet vegyen fel névmagyarosítása alkalmából, továbbá, hogy írjak össze a miniszteriumi tisztviselők közül mindazokat, akiknek nemesi előnévük van, hogy a nemesi előnévvel bírókat állandóan nyilvántarthatassak. Magától értetődik, hogy mindebből egy árva szó sem igaz. Ilyen rendelet kiadása senkinek eszébe nem jutott és az illető lap ezáltal nagyon szarvos forrásból meríthetett.

Magyarország ipari tördővével. Weiss Bertold országgyűlési képviselő a *Pester Lloyd* vasárnapi számában igen figyelemreméltó cikket irt Magyarország ipari tördővééről. Weiss Bertold évtizedeken át több virgózó iparvállalat élén állott s így közvetlen tapasztalat utal a megismerkedett a helyes magyar iparpolitika követelményeivel. Képviselői minőségében és publicistikai működésében is eredményességét jelelt ki a magyar nép ipari foglalkoztatása érdekében és lelkesen farad iparunk fejlesztésén. E legújabb cikkében is egy hatalmas ipar megteremtésének szükségét hangsúlyozta. Kimutatja, hogy Ausztria ipara és különösen a fejletlen magyar ipar nemcsak a Balkán-álmokban is elveszti piacát, mert ott is megindult az iparvállalatok alapításának akciója ugyanarra, hogy ma holnap sikerrel fog versenyezni Bulgária, Románia, Szerbia gyarmata a monarkia ipartermelőivel. Kimutatja, hogy Magyarország, mint pusztan földművelő állam nem felelhet meg a monarkiaiban és Európában elfoglalt helyzetének; és csak az ipar és kereskedelem magas fejlettsége a lakosság minél szeleesebb rétegeinek buvása az ipari tevékenységbe, biztosítja az ország jövőjét és jövőjét. Majd azt fejtegeti, hogy Ausztria nem értette a módot, mint aija meg hoiet az ipar teren a többi európai államokkal szemben, s mindebből Weiss Bertold a következőket vonja le:

Ausztria nem tud a kivétel számára versenyképes produkciót kifejteni. E jelenség oka talán a bajtalan ipar- és adópolitikában leledzik, talán abban is, hogy csekély odaát a vállalkozási szellem és nagy a kenyelemre való hajlandóság az osztrák iparban, amelyet a kevésgényű belsőli fogyasztás elkenyeltetett. Hatékony támogatásban kell részesíteni a magyar kiviteli ipart, amennyel is inkább, mert sehol a világban nincs olyan tördővesz derék és intelligens munkasanyag, mint nálunk. Sok esztendői saját tapasztalataim alapján állhatom ezt. Van vállalkozó szellemünk, nem törődünk a szabókkal és üzleti érzékünk, személyes és nemzeti büszkeségünk arra kéri, hogy jót produkáljunk. A magyar ember könnyebben rabítható, hogy merjon és dolgozzék ott a hazai ipar javára. Egyezőval a magyar ember egész természete szinte teremtve van arra, hogy ipartermelőknek kivitele számára a világrekeskedelemben helyet szerezen. A monarkia kiviteli kereskedelmének jövője lényegesen azon múlik tehát, hogy a magyar ipar fejlődése gyorsabban történjen. Ausztriának nem szabad kancsát személnem nézni a mi iparpolitikánkat és nem szabad javeszkelelnie, ha iparunk teren haladás mutatkozik. Az osztrák ipar sokkal fejlettebb, mint a miénk, tehát egyéb dolga nincs mint becsületesen jól és ol-

csön dolgozni, az ipari műhelyeket javítani és fogyasztási körét tagítani. Ha ezt eslekezik odaát, sohasem kerülünk egymás útjába. Ne civakodjunk. Támogassuk egymást kölcsönösen becsületes törekvésünkben, akkor boldogulni fogunk az osztrákok is, mi is. A nagy kereskedelmi miniszter pedig, aki szíven hordja Magyarország jólétét, ne engedje magát a szenvedélyes kifakodások befolyásolhatni és folytassa erélyesen mind nagyobb arányokban a Bross által megindított iparpolitikát. Ipari munkától kérges tenyerek és füstölő kémények nélkül nincs programja Magyarországnak.

A kuriai bíráskodás és a pártok. A függetlenségi és 48-as párt ma esti hat órákor Kossuth Ferenc elnöklésével értekezletet tartott, melyben a kuriai bíráskodásról szóló törvényjavaslatot tárgyalták. A párt a törvényjavaslatot, melyet Győry Elek ismertett, minden vita nélkül elfogadta s felkerte Barabás Béla párttagot, hogy a párt álláspontját az országgyűlésen kifejtse.

A néppárt ma este Molnár János elnöklésével értekezletet tartott, melyben elhatározta, hogy noha a kuriai bíráskodásról szóló törvényjavaslat 3. szakasza 9. és 10. pontjának, valamint a 170. és 171. cikknek kihagyását fogja szorgalmazni, mindazonáltal magát a javaslatot a részletes tárgyalás alapjául elfogadja. A harmadik olvasásnál azonban okvetlenül ellene fogna szavazni a javaslatnak, ha abban a részletes tárgyalás alatt kelő változtatások nem történének. A párt álláspontját a Házban Molnár János pártelnök fejté ki.

A Bartha Miklós elnöklése alatt álló fűrgelenségi és 48-as párt (Ugron-irakció) holnap, kedden délután hat órákor, Bartha Miklós lakásán értekezletet tart.

KÜLFÖLD.

A revizió.

Budapest, április 24.

Az újabb kiballgatások és konfrontációk javában folynak a párisi semmitűzők előtt. Ma, mint egy táviratunk röviden jelzi, két szerföltött fontos tanu halgattak ki, Freystaetter százados hadbíró és Lépine rendőrfőnököt. Kiballgatták továbbá újra Bertulus vizsgálóbíró, valamint Roget és Gonse tábornokokat. Hogy szembesítések voltak-e, arról a távirat azt mondja, hogy „nem tudják.” A semmitűzők egyebiránt már előbb is tartott szembesítéseket, nevezetesen egyet Paleoloyne külügyminiszteri titkár és Mercier volt hadügyminiszter közt s ebből a konfrontációból napnál világosabban kiderült, hogy a Dreyfus-pörben a hamisítások nem a Henry-féle ismeretes fauzval kezdődtek, azaz nem két évvel a pör után, hanem már a pör előtt, sőt a vizsgálat legkezdetén. Arról az ismeretes sürgönyről van szó, amelyet Panizzardi olasz attasé a kormányának küldött. Ezt a titkos írást sürgönyt a külügyminisztériumban kibetűzték s tartalmát a következőkben küldték át a hadügyminisztériumba:

Ha önöknek odaát nem volt összeköttetésük Dreyfusszal, tanácsos lenne, hogy nyakövetünk csafolatot tegyen közzé. A biztos már értesítve van.

Huszonegy órával utóbb a külügyminisztérium átüzent a hadügyminisztériumba, hogy a titkos írás kibetűzésébe hiba csuszott be s az utolsó mondat helytelen; az igazí szöveg ez: *hogy a saját kommentárjainak eleje vétessek.*

A hadügyminisztériumban azonban megghamisították a szöveget és Mercier hadügyminiszter más papíroson, más írással ilyen tartalmú szöveget kapott:

Dreyfus elfogva. Óvintézkedések megtéve. Megbizott értesítve (vagy értesítendő).

Mikor pedig a külügyminisztérium helyesbítette a szöveg utolsó mondatát, titkos kezek a helyesbített szöveg elé is odabiggyesztették ezt a két szót: *Dreyfus elfogva*, ami természetesen rendkívül gyanus szint adott a dolognak, úgy hogy Mercier — mint maga mondja — megghagya, hogy ezt a sürgönyt egyáltalában ne is vegyék figyelembe s a pörben föl ne használják.

Mikor pedig egy bíró figyelmeztette Merciert a sürgöny elejére csempészett két szóra, Mercier azt felelte, hogy jól emlékszik rá, hogy a neki átadott szöveg úgy hangzott, amint az imént elmondta. Kapta pedig ezt a szöveget Boisdeffre tábornoktól vagy Sandherr ezredesétől — már nem emlékszik, hogy a kettő közül melyiktől.

A hírszerző irodának a keze tehát, melynek a feje Sandherr volt, benne volt a dologban s

lehet, hogy már ezt a csinyt is a zseniális Henry követte el.

Monod, a paleológia tudós tanárának s Hanotaux volt külügyminiszternek a vallomásai, amelyekről legutóbbi számunkban adtunk hírt, szerföltött érdekesek. Monod előadásából kitűnik, hogy Hanotaux külügyminiszter a leggyávább államférfiak egyike, akik valaha külügyi dolgokat intéztek; ő volt az, aki folyvást attól rettegett, hogy mit szól majd mindezekhez Németország vagy Olaszország s bár ártatlannak látta Dreyfust, Mercier hadügyminiszterrel szemben is pipogyan viselkedett s csak kunyorált neki, hogy ne indíttassa meg a pört, amelyből bonyodalmak lehetnek. Mikor pedig Dreyfust elítélték, folyvást sopánkodott, hogy ez a pör az ő életének nagy szerencsétlensége; hanem azért, mikor az igazság, amelyet ő gyáván a véka alá rejtett, mégis derengeni kezdett, ismét gyáva lett és szepogve hangoztatta: *A revizió veszedelmes.*

Ime a civilizált élet haladó büszke Franciaország vezérfelelő: rosszakaratu, lelkiismeretlen, vagy könnyevhívó, együgyű tábornokok, félénk, minden levelvezérgésből megriadó szánalmas külügyminiszterek. Ezek voltak okozói Dreyfus szerencsétlenségének.

(A külföld véleménye.)

Érdekes Monod elbeszélésében az, amit római tapasztalatairól mond el.

Rómában tartózkodásom alatt gondosan összegyűjtöttem mindazokat az információkat, amelyek a társaságban jó ismerőseim önként adtak és amelyeknek az egybevetése igen fontosnak tetszett. Így tapasztaltam, hogy Visconti-Venosta külügyminiszter, Primerano vezérkari főnök, Ricottó és Cosenz tábornokok erősítették Dreyfus ártatlanságát és bámulatukat nyilvánították a felől, hogy ilyen tévedést el lehetett követni.

Guerrieri marquis csak pár nappal ezelőtt mondta nekem, hogy Primerano tábornok ismételtel kijelentette neki, hogy az olasz vezérkar semmiféle, Dreyfustól eredő okiratot nem kapott, hanem csak olyat, ami Esterházytól ered. Azt is mondta nekem Guerrieri, hogy Panizzardinak egy barátja megerősítette előtte, hogy Panizzardi a kormányához intézett sürgönyében, amely Dreyfus letartóztatásáról szól, kijelentette, hogy Dreyfusszal semmiféle érintkezés sem volt.

Az olasz királyné két barátomnak és Bonfadini szenatornak is azt mondta, hogy a Dreyfus-ügyről mélyen megindítva a legszorgosabban informáltatta magát és meg van győződve Dreyfus ártatlanságáról.

Látam egy levelet, amelyet Bülow német külügyi államtitkár felesége egy római barátnéjához intézett és amelyben a többi közt ezeket írja: *Olvasztá ön, hogy férjem milyen kijelentést tett az ártatlan Dreyfusról. Mindaz, amit Zola mondott, igaz, és minden ellenvetés, amit erre tettek, nyomorult.*

Ugyanettől a hölgytől tudom, hogy a Rómában lakó Mühlhuy német orvos, aki Juliusban meglatogatta Berlinben Schwarzkoppen ezredést és őt igen szomorúak táltta, ezt beszélte el: Schwarzkoppen arra a kérdésre, hogy miért olyan szomorú, azt felelte, hogy a Dreyfus-ügy miatt való felelősség érzete igen nyomasztóan hat rá; s Mühlhuynek arra a további kérdésére, hogy miért nem nyilatkozik a nyilvánosság előtt, azt felelte, hogy először is az ő nyilatkozatainak Franciaországban úgy sem adnának hitelt, aztán pedig felebevalóinak és bajársáinak visszatetsző lenne, ha ő ezt önként tenné; figyelmezteték azonban arra, hogy az este, ha a francia kormány tanúnak kérné őt, parancsol fog kapni, hogy akár a berlini francia nagykövét, akár a bíróság előtt mindent elmondjon, amit tud.

(Hanotaux.)

Hanotaux volt külügyminiszter a vallomásaiban lehető sokat letagított abból, amit Monod ő reá vonatkozott mondott és folyvást csak arról a kényes és veszedelmes helyzetről beszélt, amelybe őt a Dreyfus-pör megindítása által a külfölddel szemben juttatták. Határozottan csak akkor nyilatkozott, amikor egy idegen uralkodó bizonyos leveleiről intéztek hozzá kérdést. Valasza így hangzik:

Semmi tudomásom sincs róla; semmi illyent nem látam; semmi illyent nekem nem kínáltak; soha illyesmit nem vásároltam; soha illyen iratok létezése vagy értéke felől tanácsomat ki nem kérték; egyezőval az egész história csak mese.

A Figaro mai számában Strong angol újságíró és Billot volt hadügyminiszter vallomásait közli.

(A bordereau.)

Strong, akinek arról kellett nyilatkoznia, hogy Esterházy milyen viszonyban volt az Observer című londoni lappal, előadja, hogy Walsin-Esterházy azt mondta neki, hogy a bordereaut Sandherr ezredes parancsára írta. A vezérkarnak anyagi bizonyítékra volt szüksége Dreyfus ellen. Walsin-Ester-

házy hozzátette, hogy Mercier hadügyminiszter megparancsolta a hadtörvényszéknek, hogy Dreyfust ítélje el. Azt is mondta, hogy ő, mivel a hadseregéből kizárták, nem maradt Franciaországban. Öngyilkosságot emlegett s ismételte vallomásait mások előtt is, részletesen elmondván, hogyan készült a bordereau, amelyet nem ő pazált le, hanem más valaki.

Walsin-Esterházy közölte továbbá, hogy a bordereau sohasem volt idegen ügynök kezében és hogy egy francia ügynök hozta a minisztériumba. Henry összehelye a bordereaut s a darabjait azután más papírosra ragasztotta, hogy a dolognak valószínű látszatot adjon.

Strong azzal végezte vallomását, hogy nem vett észre nagyobb eltéréseket Dreyfus elbeszélésében.

(Billot.)

Billot tábornok megerősítette azt a bizonyos verziót Panizzardinak arról a táviratról, amelyben a Dreyfus fogva, intézkedéseket meglettem mondat előfordul s amelyet vele közöltek. Billot kijelenti, hogy Walsin-Esterházyt a Zola-pör előtt nem ismerte és a vezérkar egyes tisztjeihez való viszonyáról nem volt tudomása. Azután elmondta, hogyan értesült Picquart nyomozásairól és védekezett az ellen a ráfogás ellen, hogy Picquart ezredesre valami veszedelmes föladatot akart bízni. Végül hangoztatta, hogy Picquart magatartása veszedelmes volt.

(A titokzatos idegen.)

A Cri de Paris írja: Cavaignac volt hadügyminiszter és kabinetfőnökének, Roget tábornoknak a vallomásai egybehangozónak egy előkelő idegennek, Monsieur de B.-nek a titokzatos információjára támaszkodnak. Ez a M. de B. nem más, mint Fürst von Berg, azelőtt osztrák tiszt, aki rövid ideig kivételes állást foglalt el a bécsi udvarban. Most mint menekült él Párisban és Rohan herceggel osztozik abban a kitüntetésben, hogy a divatos barokban (italmérészekben) ő az a „herceg”, akit éjjel után a törzsvendégeknek mutogatnak.

(A Cri de Paris nyilván téved. Sem Ausztriában, sem Németországban nincs „Fürst von Berg” és illyen nevű tiszt nem is volt soha a közös hadseregben. Volt azonban a nyolcvanas években egy Prince Ghislain Berghes-St.-Winock nevű francia katonai attasé Beesben, aki ott az uri körökben szerepet játszott s aki most Párisban lakik.)

Páris, április 24.

A Hanas-ügynökség írja: Több lap azt kérdezi, mi történt azzal az ügyirattal, amelyet Picque fogházigazgató St.-Martin de Rében Dreyfus ruhájában talált. Ezt az ügyiratot a hadügyminiszter a titkos iratcsomóhoz csatolta s a többi irattal együtt közölte a semmitűzőkkel.

Páris, április 24.

Déroutède és Habert beadványt intéztek a vádtanácschoz, amelyben azt bizonyítgatják, hogy az általi törvényszéknek kell fölötük törvényt ülnie, mert ők a kormányforma megváltoztatását kísérelték meg.

HIREK.

Budapest, április 24.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Április 15-én új előfizetés nyílt a Eudapesti Naplóra. Kérjük azokat a tiszteit olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— A király Budapesten. A király — mint értesülünk — szombaton érkezik meg Gödöllőre. Ő felségével csupán a kíséret jön, amely egész itt időzése alatt Gödöllőn marad. A király a rendes kihágásokat megtartja s az első csütörtökön, majus 4-én délelőtt tíz órákor lesz.

— A cár nászajándéka. Pétervárról táviratozák, hogy a cár Julia meklenburgi hercegnőnek, Daniló montenegrói trónörökös menyasszonyának egy millió rubelt fog nasza, ándekul adni.

— Ebed gróf Apponyi Lajosnál. Gróf Apponyi Lajos magyar királyi uoavarnagy ma este fel nyolc órákor Andrássy-uti palotájában ebédet adott, amelyen a hazigazdán és családján kívül jelen voltak: gróf Goluchowski Agenor külügyminiszter, szűll Kálmán miniszterelnök, gróf Andrássy Aladar nejével, gróf Andrássy Geza nejével, gróf Hadik-Barkóczy Endre nejével, gróf Apponyi Sándor, gróf Szápáry Laszlo fumei kormányzó és özvegy gróf Károlyi Gyuláné.

— A nagyváradi új hadosztályparancsnok. Pokorny Hermann altábornagy helyébe, a ki kassai hadtestparancsnok lett, Rovette tábornokot neveztek ki, a ki már a napokban odaerkezik Triesztből.

— Badeni beteg. Baskból jelentik, hogy gróf Badeni volt osztrák miniszterelnök veszedelmesen megbetegedett.

— **Vasutasok előléptetése.** Mint olvasóink lapunkban láthatják, ma közülük azoknak az államvasuti hivatalnokoknak a neveit, akiket az idén előléptettek. A *Budapesti Napló* ma délután öt órakor kapta meg ezt a névjegyzéket, amely annyira sok száz embernek hozott örömet és abból indulva ki, hogy a jó hír sohse érkezhetik elég korán, *előléptetelt előfizelővel már este, táviratban tudatta, hogy reményüket beváltotta az igazgatóság.* A nagy névsoron és az idő rövidségén múlt, ha egyik-másik városban nehányan kimaradtak az értesítettek közül. Fogadják ezek is — a többivel együtt — a gratulációkat.

— **Ekevium Trefort Ágnesért.** Trefort Ágnesnek, Trefort Ágoston volt kultuszminiszter leányának lelkiüdvéért ma délelőtt tizenegy órakor fényes gyászmele volt a ferencendiki templomban. A feketével bevont padsorokba ültek az elhunyt rokonai és nagyszámu tisztelői. Ott voltak: Szalay Imre, a Nemzeti Múzeum igazgatója, gróf Batthyány Ervin, báró Eötvös Loránt, Raditsich Jenő, dr. Fejérváry László, Kisfaludy-Lipthay Kornél táblai bíró, Szabó Károly, özv. gróf Batthyány Ferencné, özv. báró Eötvös Józsefné, báró Eötvös Lorántné, Raditsich Jenőné, Szalay Lili, Rosty Ágnes, Fejérváry Lászlóné, Kovács Józsefné, Kovács Zoltánné, Ráih Györgyné és még számosan. A gyászmelet Baán Sándor rendfőnök mondta nagy segédlettel.

— **Fejérváry miniszter díszpolgársága.** Pécsről táviratozzák, hogy a mai városi közgyűlésen több elköltő polgár indítványára báró Fejérváry Géza honvédelmi minisztert egyhangulag Pésváros díszpolgárává választották. Amíg a gyűlés ezt a határozatot hozta, báró Fejérváry Imre főispán, a miniszter fia odahagyta az elnöki széket. Amikor újra visszatért a terembe, dörgő éljenzéssel üdvözölték. A miniszternek husztagu deputáció hozza el a díszpolgárságról szóló diplomát. A közgyűlés egyuttal elhatározta, hogy Széll Kálmán miniszterelnököt, Hegedűs Sándor kereskedelmi minisztert és Perczel Dezőt házelnököt üdvözli.

— **Halálozások.** Osztróvszky József nyugalmazott kuriai tanácselnököt ma délután temették Damjanich-utcai lakásából nagy részvét mellett. A gyászoló közönség sorában ott láttuk: Czorda Bódog kuriai másodelnököt, Sarkányi József itélőtáblai alelnököt, Tóth Lőrinc nyugalmazott kuriai tanácselnököt, Joannovics György nyugalmazott államtitkár, Hammersberg Jenő királyi főügyész, Hérics-Tóth János táblai tanácselnököt, Sebestyén Mihály, Szent-Imrey Jenő, Hieronymi Béla, Neuberger Ignác, Podhorányi Gyula, Mikó Miklós, Szeghő Ignác, Beck Hugó, Nedeczky Ödön kuriai bírákat és másokat. A beszentelést Tóthfalussy Béla erzsébetvárosi plébános végezte fényes segédlettel, aztán a koporsót hatlovas gyászhintóra emelték s kivitték a kerepesi temetőbe, ahol örök nyugalomra helyezték az elhunytat.

— **Dercsényi László királyi tanácsos,** Beregvármegye főlevéltárnoka, 1848/49-es honvéd huszárpályás kapitány s a beregvármegyei honvéd-egylet sok évi buzgó elnöke Beregszászon meghalt.

— **A katonatisztek fizetése.** Évek óta húzdódi a katonatisztek és a katonai hivatalnokok fizetéselemelésének ügye, míg végre most dőlőre jutott. Nemrégiben hivatalosan jelentették illetékes oldalról, hogy az ideai delegációknak a közös hadügyminiszter elő fogja terjeszteni a megfelelő költségelőirányzatot. A napokban ismét olyasféle hírek keringtek, hogy ez a kérdés megint lekerül a napirendről, mert a budget egyéb hadügyi újítások miatt annyira igénybe van véve, hogy a tisztek fizetésének emelését hátréba kell szorítani. Ezekkel a hírszéltelekkel szemben a *Neues Wiener Tagblatt* illetékes helyről vett információk alapján jelenti, hogy a katonatiszti fizetések rendezéséről szóló előterjesztések még az idén a delegációk elé fognak kerülni.

— **A Hirsch-alapítvány gondnoksága.** A Hirsch báróné által élete utolsó napjaiban tett egy millió forintos alapítvány oklevele az alapítványi öszszeggel együtt már megérkezett a fővárosba és a pénz most az államkincstárban van elhelyezve. Amint a vallás- és közoktatásügyi miniszter jóváhagyja az alapító oklevelet, az alapítvány, az alapító intencióhoz képest életbe lép. Az alapítvány kamatai főként egy kilencetágú kuratórium jog rendelkezni, amely kuratóriumot még a báróné állította össze a következő tagokból: Herz Antalné, az izraelita nőegylet alelnökje, Pfeifer Ignác, a Hirsch-féle armenhely választmányi tagja, dr. Brüll Ignác angol konzul, hevesi Bischoff Lajos földbirtokos, Forray Gábor vasuti főigazgató, az izraelita nőegylet titkára, dr. Friedmann Bernát ügyvéd, budai Goldberger Bertold nagyiparos, geisei Guttmann Vilmos királyi tanácsos és dr. Weimann Fülöp királyi tanácsos közjegyző.

— **Házasság.** Dr. Beck Lajos, Beck Hugó kuriai bíró fia, 6 hónap 16-ikán jegyezte el Kélmény Margit kisasszonyt, Kélmény Hugó kereskedelmi miniszteri tanácsos leányát. — Bauer Jenő bányamérnök, Bauer Manónak, a bécsi bankverein vezérigazgatójának a fia, eljegyezte Guttmann Lily kisasszonyt, geisei Guttmann Lázló karcsavai nagybirtokos leányát.

— **A kézdi-vásárhelyi gimnázium.** *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszternél ma Pótsa József, Háromszékmegye főispánja és Benke Gyula országgyűlési képviselő vezetése alatt Kézdi-Vásárhely város küldöttsége tisztelgett amely a négy osztályu kézdi-vásárhelyi gimnáziumnak teljes gimnáziummá való kibővítését kérte. A miniszter megígérte az ügy tanulmányozását. A küldöttség ezután *Zsilinszky* Mihály államtitkárnál tisztelgett.

— **Garibaldi nevében!** Az olasz királyi pár, hogy éppen *Caprerában* volt, meglátogatta *Garibaldi* sírját. A fölvirágozott sírnál egy férfi meg egy asszony várta a királyi párt: Garibaldi fia és leánya. A királyi beszéletet a hős gyerkeivel, s akkor a friss tavaszi napon a szabadsághős esontjai fölött a Garibaldi-lány arra kérte a királyt, hogy kegyelmezen meg a politikai foglyoknak. Hozzátette még azt is, hogy az apja nevében kéri ezt Umbertoótól. A király erre azt felelte, hogy neki magának is ez a szándéka, s már a közel jövőben kegyelmet fog adni. — De hát lehetett is mást felelni a végtelen olasz ég alatt egy zsendülő tavaszi napon Garibaldi sírjánál?

— **Torkos László ünneplése.** *Torkos* László, a Nőképző-Egyesület tanára, a kiváló poéta tiszteletére igazgatói címmel való kitüntetése alkalmából ma szép ünnepet rendeztek az érdemes tanférfin jelenlegi és volt tanítványai. Délután öt órakor fényes hangverseny volt a Royal nagytermében, amelyet Csiky Erzsébet, Kemény Irén, Máriaassy Edit, Ivánka Ilona és Rudenszky Margit festői előképesportozata fejezett be. *Rudnay* Józsefné, az Országos Nőképző-Egyesület alelnökje szép beszédben üdvözölte az ünnepelt. *Szuppán* Vilmos igazgató a felső leányiskola tanári kara nevében, *Dorogszághy* né a Nőképző-Egyesület jelenlegi tanítványai nevében, *Györi* Ilona a jelenlegi tanítványok nevében, *Paldy* Menyhért a Petőfi-Társaság képviselőit, *Szende* Fülöp né a Nőképző Egyesület választmányja megbízásából és *Lehr* Albert az evangélikus gimnázium nevében üdvözölte *Torkos* Lászlót. Az ünnepeltnek sok becses ajándékot adtak át, többek között a meliszobrárt, amelyet *Petrányi* Géza mintázott és az arcképet, amelyet *Brauncker* Lina művésznő festett. A hangversenyen az előkelő közönség sorában ott volt: *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter a feleségével, *Zsilinszky* Mihály államtitkár a feleségével, *Gyulai* Pál, gróf *Teleki* Sándorné, *Azamat* Lajos miniszteri tanácsos, *Rudnay* Józsefné, *Csiky* Kálmáné, *Beck* Hugó, *Zsolt*, dr. *Weiszbürg* Gyula, *Bánóczy* Józsefné, dr. *Mortu* Emil osztálytanácsos, *Schaefer* Gyulané, *Torkos* Lászlóné, *Emich* Gusztávné, idős *Ábrányi* Kornél és neje, *Szuppán* Vilmosné, dr. *Barbás* József stb. Este banket volt, amelyen *Zsilinszky* Mihály, *Torkos* László, dr. *Csiky* Kálmán, *Dalmadi* Gyozó, dr. *Hoffmann* Frigyes és *Szuppán* Vilmos mondtak felköszöntőket.

— **A koszt meg a kvártély.** Egyik fővárosi tanítónőképző intézet igazgatója fölfedező útra határozta el magát. Egyik intézeti tanítónő kíséretében végigjárta azokat a házakat, ahol az iskola növendékei kosztra meg kvártélyra vannak elhelyezve. Látni akarta, hogy milyen a soruk ezeknek a szegénysorsu, idegenbe került leányoknak, akik az internátusból kiszorultak s kénytelenek azzal a kétértékű vendégszeretettel beérni, ami kevés pénzért az olyan családoknál kerül, akiknek az a kerestetik, hogy valakit vagy valakit állandóan szivesen lássanak. Az igazgató látogatása hasznukra volt a lányoknak. A kosztadók láthaták ebből a vízből, hogy a lányok nem állanak teljesen egyedül a világban. Van, aki törődik velük — s az igazgató látogatása óta valamiképp gondosabb az ellátás, mint a milyen addig volt. Az igazgató tapasztalatai azonban nem lehettek valami megnyugtatók, mert azóta a mostani kosztos leányok számára egy újabb internátus föllállításában fáradozik valahol az intézet közelében.

— **Az ördögizgatói levelezőlapok.** Párisból írják. Tegnap az ezidei vasut pályaudvarán több csomagot foglalt le a rendőrség. A csomagokban 2500 képes levelezőlap volt. A levelezőlapok tizenötösek guyanai bélyeggel voltak ellátva. A levelezőlapok másik oldalán Dreyfus céljainak, Picquartnak,

Zolának, Laborinak és Dreyfusnak arcképe volt látható. A csomagokat *Cayennebe* akarta küldeni egy párisi kereskedő, azzal a szándékkal, hogy Dreyfus kiszabadulásának napján bocsátja világgá, így adva nekik nagy örömet a gyűjtők szempontjából. A francia lapok méltán kérdezik, hogy a rendőrség mi jögon foglalta le az ártatlan küldeményt?

— **Az anyám!** A manilai nagy tengeri csata előtt, mikor már sorba állott a legénység, hogy aztán szétmenjen mindenki a maga ágyújához, egy matróz a parancsnoktól tiszt elé állott s jelentette, hogy a tengerbe esett a kabátja és engedelmet kért arra, hogy utána menjen s kihalássza a vízből. A tiszt nem engedte meg a legénynek, hogy ebben a komoly pillanatban a kabátjával törődjék, a legény pedig minden tiltalom dacára sarkon fordult s a fedélzetről a tengerbe vetette magát. A piszkos vízben uszkálva, megtalálta a kabátját s visszament a hajóra. Nem sokáig gyönyörködhetett azonban a kék égben, mert lecsúszott a hajó fenekére. Az ütközet végén hozták csak föl. Akkor már el volt készítve az ítélete is. Hosszu fogság az engedtelenségért. A hivatalos papiros csak arra várt, hogy rájegyezze a nevét az admirális is — s a legény mindjárt ott a hajón megkezdhetette volna a rabsgot.

Dewey admirálisnak azonban különösnök tünt föl az egész eset s maga elé hozatva a rakoncátlan matrózt, megkérdezte tőle, hogy miért eselekedte meg azt a halálugrást.

A katona a kabát zsebéből egy kis arcképet vett ki s átadta a tengernagynak:

— Ezért. Az anyám...

A hatalmas nagy ur erre megeskölkölte a legényt s minden szubordinációt sutba dobva, szabadon bocsátotta. Meg is okolta a kegyelmet. Azt mondta:

— Az a fiu, aki az anyja képeért képes fölföldözni az életét, meg tud halni a hazáért is, ha szükség van rá. Tehát nem börtönbe való.

— **Bossányi László halála.** *Bossányi* László negyvennyolcas honvédszáz, Pestvármegyei bizottsági tagja, volt országgyűlési képviselő, a harmadosztályu vaskoronarend tulajdonosa, tegnap délután hevenyölve éves korában Rákospalotán meghalt.

Bossányi László, az öregi nagybossányi család sarja, egyike volt még azoknak az ifjaknak, akik a negyvenes években a későbbi nagy időköt készítették elő *Sághy* Tónival, a híres gavallérral, ők voltak a főváros lecsébb két fiatal embere és nagyanyaink mint híres bátrendezőket emlegettek úgy *Bossányi*, mint *Sághy* Antalt is. A szabadságharcban élénk részt vett, mikor pedig elmultek a dicső napok, nyolc évi felfoszogást szenvedett *Theresiensadtban*. Itt ismerkedett meg a szintén fogva volt gróf *Károlyi* Istvannal, aki közös szabadulásuk után sem engedte el maga melől. *Bossányi* hosszú évek során volt a jöteknységéről híres gróf jöszagigazgatója, úgy szólván jobbkéze, aki mindenható volt a főthi exceilenciás ur udvarában. *Károlyi* István jöteknységára határt nem ösmert. Mintha érteket sem ösmerte volna a pénznek, úgy bánt vele *István* gróf s ha *Bossányi* László mincs mellette, bizony, hogy tonkjöteknységkódja magát. Így neveztek ugyanis a kaszinóban *István* gróf pazarlásait, aki semmire sem költött, csak éppen jó celokra. Hanem azért, ahol hazafias celról volt szó, ahol a fényes díszlete nevet ragyogtatni kellett, ott *Bossányi* László sohase akadozkodott a pénzzel.

Történt, hogy egy ízben, mikor *Károlyi* István a Szent *István* Társulat elnöke volt, egyik azóta elhalt, tulságosan jóhiszú kanonok nagyon sok *Józsa* Gyuri-féle *jötem-mentem* száz tortusos szlamat csinált. *Károlyi* fizetett, fizetett, de végre mar az ő gámbelleke is megszokta. Hivatta *Bossányi* és megkérdezte, mitévő legyen. *Bossányi* összeráncolta homlokát, aztán így szólt:

Baj, baj, de itt fizetni kell, a kegyelmes ur neve van ott, mint elnöke, erre nem eshet homály. S mert pénz valóban nem volt a kasszában, elment *Károlyi* Györgyhöz kölcsönt kérni. Ez mint híres „Spörmszter” mindig rendelkezett pénzzel. Odaadta a kért kölcsönt *Bossányi*nak, aki mikor elvitte a pénzt *István* grófnak, így szólt:

Itt a pénz, de most meg a Herko páternek sem adunk nyílt számlát. — Nemsokára megis megtörtént, hogy egy szerencsétlen nő, *Sz. Berta*, egy elhunyt magyar író leánya hamis váltót csinált a gróf nevére. A szóban forgó öszszeg elég nagy volt arra, hogy *Károlyi* ismét *Bossányi* tanácsát kerje.

— **Fizetni és hallgatni.** Egy magyar író leányát nem küldheti a vádlottak padjára gróf *Károlyi* István.

Mondá *Bossányi* és úgy is történt. A politikai életből már régebben visszavonult *Bossányi*, de azért a közügyekben élénk részt vett.

Gazdaságban, szép lovaiban telt öröme, noha maga már nem igen használta őket, és csak parádés kocsi, a nyalka Balázs jaratta a kényes paripákat. Szombaton délután meg bent volt *Budapesten*, szokott módon hazament és semmi változást nem érzelt.

KÖRÜTI FÜRDŐ és Gőzmosó-intézet
BUDAPEST, VII., BRZSÉBET-KÖRUT 51. SZ.
Fedett langyos USZODA.
Gőz- és uj porcellánkádfürdő, vízgyógyintézet.
OKTATÁS USZÁSBAN.

Vasárnap déltájban lett rosszul, s hozzátartozói látvan a közelgő végét, azonnal papért küldtek. Mire azonban az utolsó útra előkészítő szentatva megérkezett, Bossányi László örökre elszenderült. Az elhunyt fain kívül kiterjedt rokonság gyászolja.

— **Vasúti szerencsétlenség.** Ma késő délután a budapest—szegedi vonalon Üllő és Vecsés állomások között nagy szerencsétlenség történt. Két mozdony, amely kipróbálás végett rohogott a sínekben, Üllő közelében kiskiklott és a rajtuk levő emberek közül hárman oly súlyosan megsebesültek, hogy ketten talán belehalnak sebükbe, míg a harmadiknak a lábát már amputálni kellett. Késő délután indiották utnak a nyugati pályaudvarból a két mozdonyt, amelyeknek elsője a két említtett állomás közt kiskiklott és alázuhant a tölérsől. A gép mélyen belefuródott a puha, süppedékes földbe, maga alá temetve a mozdonyvezetőt, akit csak egy óra múlva szabadíthattak ki szomorú helyzetéből. A másik mozdony a pályán felfordult s felszakította a síneket körülbelül 70 méter hosszúságban, miközben a gépész s az egyik fűtő borzasztó égési sebeket szenvedtek. Az üllői pályaudvarban hamar értesültek a szerencsétlenségről s ennek köszönhető, hogy a szegedi gyorsvonat minden baj nélkül kikerülte azt a veszedelemes helyet, ahol a szerencsétlenség történt. Később arra rohogott a budapesti személyvonat is, amelynek utasai szintén csak átszállással mehettek tovább. Az üllői állomások táviratára Budapestről mentővonat indult a szerencsétlenség helyére dr. Cséry orvossal s a szükséges kötıszerekkel. Dr. Cséry iszonyatos állapotban találta a sebesülteket. Schröder Gyula mozdonyvezetőt és Pap János gépészt a kiömlő gőz egészen leforrúzta, ugv, hogy a bőr csatokban hámlott le testükről. Náluk is súlyosabban sebesült meg Benyovszky Adám gépész, akinek lábát Cséry ott a helyszínén megamputálta. Ejjél után háromnegyed 2-kor érkezett vissza a mentővonat a nyugati pályaudvarra, ahol három mentőkocsi várta a sebesülteket s elvitte a kórházba. A mozdony kiskiklása alkalmával megsebesült egy fűtő munkás is, szerencsére olyan könnyen, hogy a maga lábán hazamehetett a pályaudvarból. Ezen a vonaton volt egy mérnök is, de annak nem történt semmi baja.

— **Villamos vasúti mentőkészülék.** Ma délelőtt s folytatódott délután is kísérleteket tettek az újonnan feltalált olyan készülékekkel, amelyek a villamos vasúti kocsik elejére csatolva, arra vannak hivatva, hogy a gyorsan haladó kocsik elé kerülő embert megmentse. Ma a Palfy-téren levő közúti vas-pálya-társasági áramfejlesztő telep udvarán kilenc ilyen gépezetet mutatattak be. Van köztük nem egy, amely figyelemreméltó, de általában azt a benyomást nyerte a szakértő mérnökökből és gépészekből álló néző közönségre, hogy az összes kívánalmaknak egyik sem felel meg tökéletesen. Valamennyi közt legjobb a Kolo-vary Gyula rendőrkapitány gépezete, amely azt mindenestre meggátolja, hogy a kocsik elé kerülő embert a kerekek összezusszák.

— **Tűzvészek a vidéken.** Sátoralja-Ujhelyről táviratozza tudósítónk: Sátoralja-Ujhelytől másfél órányira fekvő Velejte községben ma délelőtt borzasztó tűzvész volt, amely a nagy szélviharban gyorsan tovább terjedt. Alig néhány óra alatt hetven lakóház és százezeren mellékpüllet pusztult el. Leégtek gróf Andrassy Sándor összes gazdasági épületei, Blau Bertalannak egész majorja sok galonával. A katolikus templom romhalmához hasonlít bedűlt tornyával. A kár több mint száz ezer forint. Barthos József fősolgabíró gyors intézkedésének, a kéziméri és sátoralja-ujhelyi tűzoltók önfeláldozó munkájának köszönhető, hogy a grófi kastélyt és harminc házat megmentették a pusztulástól. A nyomor óriási. A fősolgabíró rögtön kétszáznegyven konyert és egyéb élelmiszert osztott szét. Molnár István főispán pedig táviratilag kért a belügyminisztériumtól segílyt.

A nagykállói tüzet, a melyről mai lapunkban megemlékeztünk, ma végre sikerült megfékezni. Mint nyíregyházai tudósítónk táviratilag jelenti, harmincöt lakóház az összes mellépületekkel leégett. Sok takarmány, élelmiszer és hazi állat esett a tűzvésznek áldozatul.

Iglórlól táviratozza tudósítónk: A város erdőterületén ma délután ismeretlen okokból tűz ütött ki, amely rövid pár óra alatt ötven hold fiatal ültetvényt hamvasztott el. A tűzoltóknak két század katonaság segédkezett, míg a tüzet sikerült lokalizálni.

— **Helyreigazítás.** A kassa-oderbergi vasút igazgatósága közli, hogy néhány szombati lapban fűszült az a közlemény, hogy Hébars má máson 21-iken nagyobb vasúti balesetközés történt, melynél

tíz vasúti kocsi kiskiklott, illetőleg össze üregett és husz katonaló megülett volna, tevédesen alapszik. A mondott napon a talatás alkalmával csakis jelentősen horzsolás történt, amelynél öt kocsik könnyű sérülést és egy a vonatnál levő katonaló csekély se-e-üést szenvedett. Kiskiklás nem történt és a vonatforgalom perorg sem szenvedett fennakadást.

— **Ellopot ereklye.** Nürnbergből jelentik, hogy ott nagy templomrablásnak jöttek a nyomára. Miksa szász hercegtől, aki kaplankodik, ellopták azt a misemondó ruhát, amelyet pappá való felszentelése alkalmával Viktória angol királynő ajándékozott neki. A misemondó ruha értékes drágakövekkel volt kivarvva.

(x) **Általános tudott dolog,** hogy a csusz- és köszvény legbiztosabb gyógyszere a Zoltán-féle kenőcs, amely a legmakosabb csusz- és köszvénybántalmakat néhány nap alatt teljesen meggyógyítja. Üvege 1 forint, Zoltán-Béla udvari szállító gyógyszerárban, Budapest Nagy-Korona utca 23.

(x) **Felvételi díj nélkül** vesz fel tagokat folyó évi május 15-ig a Zion jótékonyági egyesület (VII. Erzsébet-körút 26.)

Velencétől Szirakuzáig.

— Uti napló. —

Irta: *Gergely István.*

I.

Bucsu Budapestől.

Isten hozott, Isten hozott!
Itt vagy végre valahára
Kis szabadjegy Olaszország
Minden vasut-vonalára.

Megvalósul hát az álom,
Melyet szívem sírva esdett,
Mikor ridog éjszakákon
Meggyűlölte Budapestet, —

És kivágyott oda, oda,
Hol a kék tenger mellett
Átborzong a piniákon
Déli hőtől telt lehellet, —

Hol a holdas éjszakában
Néptől nyüzsg a régi fórum,
S a szökőkút víg zajától
Zeng a domus Vettiórum, —

Hol Firenze illatában
Búsul Dante bronzos árnya,
Mert hazáját elrutítja
Annyi modern bérkaszánya, —

Hol a tenger kékségéből
És a mély meny sugarából
Zeng a földnek legszebb verse,
Melynek ősmert címe: Nápoly, —

Hol Szent Péter sírba téve
A viagnak templomában,
S a keresztnek lobogója
Ludg erube, glóriában, —

Hol a citrom és a narancs
Az erdőt átalszöve,
Mint azt Mignon románcában
Oly szépen festi Goethe.

Mindezt látni fogom mostan!
Szívem boldogságban úszik,
Mert enyém lesz Itália
Velencétől Szirakuzáig, —

Mert enyém lesz minden márvány,
Minden emlék, minden palma, —
Itália, borzas Vénusz,
Meleg asszony, lelkem álma!

Kit eddig csak úgy ősmertem
Hideg reprodukciókból,
Most meg izzó lélelésből,
Hő látásból, forró esőkből!

Itália, már imádot
Egynehány száz ember-öltő, —
Színed elé közeleg most
Egy szerelmes, szegény költő, —

Ne ellenkezz, övé leszel,
Noha talán gyarló, gyatra,
De van neki szabadjegye
Minden, minden vonaladra!

Nemesak az a kicsi zöld könyv
Kossuth Lajos Tivardtól,
Amellyel most boldogultan
A nagy útra neki startol, —

Az igazi szabadjegye
A szívének nagy szerelme
Amellyel már évek óta
Mogcsókolna, megölelné!

Hosszú ridog éjszakákon
Szomjas szívvel, tikkadt szájjal
Olvasgatom a könyveket,
Meggüzdvén az éjhomályjal.

És hallgattam, mit a költők,
Mit a festők rólad írtak,
S megéreztem, a mit azok
Eldalolni sohse bírtak.

A szívemben hordozlak már
Oly régóta, Róma! — Jézus,
Mostan jut csak az eszembe,
Hogy ottan lesz a kongresszus,

A hol majd az újságírók
Találkoznak s tanácskoznak, —
És a közös szeretetben
Nagyon sokat vitatkoznak.

El tehát a kongresszusra! —
Istenem, a könyvem esordul
A szívemen átvonagló,
Átvillamló vad nyomortul!

Isten hozzád, kis vad asszony,
Szőnyű vétkem, hazugságom!
Te tilosban tépett rózsá,
Én szomorú boldogságom!

Rád gondolok Velencében,
Pompéjiben, a tengerrel, —
Bárcsak, hogyha visszatérek,
Nem szeretnél, nem ősmernél!

Ember, légy nyájas!

— Ujfajta öngyilkosságok. —

Vásárhelyi Gizella 18 éves elarusítónő, saját valóméza szerint, vasárnap délután stálni akart menni a fivérével; ez azonban ellene volt a sétának, ami a lányt annyira elkeserítette, hogy este 7 órakor a Ferenc József-rakparttól a Dunába ugrott. Grósz Lipót szabószed azonban utána uszott és kimentette a különös leányt, akit aztán a mentők a lakására szállítottak.

Igy szól a rendőri sajtóiroda egy mai jelentése. Ez alkalomból bátorodom remélni, hogy okulva a példán, Vásárhelyi Gizellának követői akadnak. Eljelenünk tehát készülve az érzékenység e korszakában a következő esetekre.

I.

Öngyilkosság az utcán. — Ma délelőtt Vágó Mihály 22 éves asztalossegéd nyugodtan sétált a Kerepesi-úton. Egyszerre csak szembetalálkozott régi barátjával, Stein Jakóval. Együtt sétáltak tovább s amikor a Népszínházhoz értek, megszólalt Vágó:

— Nincs szivarom.
Stein nem értette el a célzást, mire Vágó ujból megszólalt:

— Adj, kérlek, egy szivart!
Stein a zsebébe nyult:
— Nincs, barátom, — szól — sajnálom, de elfogyott.

Vágó ezen annyira elkeseredett, hogy revolvert húzott elő a zsebéből s négy golyót röpített halántékába. Nyomban meghalt.

II.

Életunt órák. — Inga Manó 26 éves órák ma délután nyugodtan olvasta az újságot üzetében. Négy óra körül beallított hozzá egy jól öltözött uriember s így szólott:

— A feleségemet egy szép kis zseborával szeretném meglepni.

Szabadalmakat Értékesítő Vállalat

Budapest, VII., Erzsébet-körút 17. szám.

Kieszközöl szabadalmakat, finandroz találmányokat és beajstromoz védjegyeket.

Felvilágosítás díjtalan.

— Parancsoljon.

És élbe rakott néhány órát.

A védő válogatott, nézetelt, majd azzal a kifejtéssel, hogy egyik se tetszik neki, távozott. Inga ezen ugy elkeseredett, hogy kirohant az utcára, s az arra rogogó villamos elé vetette magát, amely nyakát azonnal kettészelte.

III.

Tragikus véget ért házmaster. — A József-körút 117. számú házában ma nagy riadalom volt. A házmaster: Kemény Ferdinánd fölment a negyedik emeletre, s türelmetlen kezdte a lépcső karfáját. Találkozott egy kálival, aki mosolygva jegyezte meg: — Poros a karfa, sok dolga lesz házmaster ur!

Kemény ugy szivére vette ezt a dolgot, hogy tüstént leugrott a negyedik emeletéről a kövezett udvarra.

IV.

Öngyilkos részöntő. — Steingieser Márton 20 éves részöntő ma munkából hazamenet találkozott Zapfenstreich Bogdán kazánkováccsal. Zapfenstreich vígan üdvözölte:

— Szervusz!

Ami a szerencsétlen részöntőt ugy elkeserítette, hogy azonnal gyufaoldatot ivott, amelyet ilyen esetekre való tekintettel egy üvegesében állandóan magval hordott.

Ime, a közel jövő tülrzékeny öngyilkosai. Embert, légy nyájas, mert nem tudhatod, mivel kergeted háláiba felebarataidat.

—o.—

Nyiltér.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

„STAR“ életbiztosító társaság, London.

(Alapították 1843.)

A „Star“ életbiztosító társaság virágzó üzletmenetéről és folytonos növekedéséről tesz tanúságot ama jelentés, mely a társaság f. évi március hó 8-án tartott évi közgyűlése alkalmából, a biztosítottak*) és részvényesei elé terjesztett.

Az 1898-ik évben 5945 ajánlat 47,549,232 korona összegben lett a társasághoz benyújtva: 4929 kötvény átlitattat ki 39,544,520 korona értékben. A fennálló biztosítások összege 40,044,112 koronára rug. Díjakban 14,83,536 korona, kamai és illetékekben 3,981,380 korona folyt be, míg a kölcsönfelvételek 364,607 korona nyeresémet eredményeztek.

Az esedékes biztosított összegök és járadékok 7,873,944 koronát igényeltek és a nyereségyosítást ágal biztosított felek részére eredményezett és felhasználásra kerülő nyeresémet 8,902,632 koronát tesz ki. A társaság fennállása óta a biztosított feleknek kifizetett nyeresémrész 58,341,107 koronát**) tesz ki. A társaság alapítása óta esedékes biztosítások és nyereségyosztásokban 129,495,322 korona lett kifizelve.

Angol állampapírokban, biztosított vasuti kölcsönökben, ingatlanok és birtokokra adott jelzálogokban, különböző egyesületnek parlamenti akta által biztosított kölcsönökben, valamint a biztosítottaknak költségeikre engedélyezett kölcsönökben elhelyezett biztosítási alapléte az 1898. év végén 12,300,027 korona összegűt ért el.

A „Star“ biztosítottai, éppen ugy mint a részvényesek csekvő és szeszvedő választási laggal bírnak és az által a társaság igazgatására a legmesszebb menő befolyást gyakorolhatnak.

Az eddigi mérlegzerő nyeresémrész-évények szerint, egy 40 éves személy 1000 koronáról szóló vezres biztosítása 5 év múlva 775 koroná, 10 év múlva 1500 koroná, 15 év múlva 2485 koroná, 20 év múlva 3440 koroná és 25 év múlva 4455 koroná tőkesszaporítást eredményezett, a mi a biztosított tőke 44-65%-át teszi ki.

A nyeresémrész készpénzben való felvétele esetében az eredmény 5 év múlva 378 koronát, 10 év múlva 473 koroná, 15 év múlva 597 koronát, 20 év múlva 773 koronát és 25 év múlva 995 koronát, összesen 32.6 koronát, vagyis a biztosított tőke 22.16%-át teszi ki.

Az üzletszerzéshez alkalmas egyének kedvező feltételek alatt ugy a főváros, mint a vidék részére mint fő- és alügynökökkel találunk alkalmazást. Szíves ajánlatok intézendők:

a „Star“ életbiztosító társaság London magyarországi képviselőséghez (Budapest n. VI., Teréz-körút 20. szám.)

Képviselet: NAGEL SANDOR. Igazgató: KOHÁRI GUSZTÁV.

Leghatásosabb VASAS-ÁR-ZÉNES VIZ. Kapható az összes ásványvizes üzetekben, gyógyszertárakban és drogeriákban. Hattoni és Willie, Budapest.

FŐVÁROS.

(*) A Dréher palota sorsa. A pénzügyi bizottság és a tanács ma elhatározta, hogy a Dréher palota fel tula donjogát 350.000 forintért eladja a közmunkatanácsnak s a kényszerelvezőre való tekintettel kimondotta, akárhogyan szabályozzák is a Károly-kaszárnya telkére, a Granátos-utcat nem szélesítik ki. A pénzügyi bizottságban dr. Harver Ferenc ismertette a közmunkatács elhatározását, amelyben a közmunkatanács minden halasztásért a fővárost teszi felelőssé. A közmunkatanács 335.000 forintért akarta megvenni a főváros tulajdonjogát. Rupp Imre, a közmunkatanács vezetője részletesen ismereti a dolgot, hogy a közmunkatanács lojalisabban ajánlatot nem tehetett, mint hogy a város szabad elhatározására bízta, hogy 335.000 forintért eladja a maga tulajdonjogát, vagy ugyanannyiért megveszi a közmunkatanácsot. Az elen sincsen kifogása, ha az alakítást közös tulajdonban hajtják végre s azután számolnak le. Polónyi Géza az elolvasról nem akar nyilatkozni, mert ha a főváros a tula donjogát eladja, nem szólhat bele tovább a dologba. Csak megjegyzi, hogy az amerikai konzultól azt a fővilágosítást kapta, hogy Amerikában könnyebb eltolni a házakat, mint Bud pesten. Föltétlenül helyesli, ha a város a tulajdonjogát eladja, még pedig a mernöki hivatal számítása alapján 350.000 frtert. Rácz Károly meg akarja venni a közmunkatanács tulajdonjogát, hogy a város azután eltolalhassa a palotát. Herczog Péter nem helyesli, ha a főváros spekulál s azért elzajozja a közmunkatanács ajánlatát. Veisz Berthold legrosszabbnak a közös gazdalkodást tartja s Polónyi indványát fogadja el. Rupp Imre kijelenti, hogy a közmunkatanácsban pártolni fogja, hogy adja meg a 350.000 forintot. Virava József elő b az eltolási kérdést szereznie tisztázní. Lampl Hugó főszavtevő és Kun Gyula tanácsos határozottan ellenzik a palota elolvasát. Lesz más épület, ahol az elolvasat meg lehet próbálni. A bizottság nagy többsége elfogadta Polónyi Géza indványát.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** Francia színészek játszották ma este Dumas fils Francionját a városligeti színházban. Franciaul játszottak és ez körülbelül minden, amit a dicséretükre mondhatunk. Bruck Rosa kisasszony, a társulat starja, a nagy Sarah unokahuga, a Comédie volt tagja, játszotta a címszerepet. Azok, akik Bruck kisasszonyt tizenégy-tizenöt évvel ezelőt, mint csodálatos szép, fiatal leányt láttak a színpadon, kiabándulva távoztak, azok, akik azért mentek ki a színházba, hogy megismerjék, elgedetlenül. A társalgási jelenetekben túlságosan pointiroz, ugy látszik, atól tart, hogy külföldben nem érti meg a budapesti publikum; a drámai momentumokban pedig, bár külföldben talán meg tudna hatni, cserben hagyja a hangja. A másik szereplő, akinek vastag betűkben szedték ki nevét a színlapra: Deval ur (de Riverolles), nem tudom, mivel érdemelte meg ezt a kitüntetést, a játékaval nem szolgált rá, annyit bizonyos. Az előadás menete különben megiehető volt (a gyengébbek kedvéért valószínű ey) és egyáltalán nem elgíthette ki szokot, akik Dumas ötleteit francia nyelven akartak meghallgatni. Végleges ítélet azonban természetesen nem mondhatunk az első előadás után, különösen minthogy igazán érdekesnek csak az utolsó est igerkezik, melyen Zola és Busnach drámája: Raquin Teréz kerül bemutatásra, amely Pesten meg egyáltalán nem volt színpadon.

** Főpróba a Vígsházban. A Vígsházhoz legközelebbi újdonságának, az Aranykocsnak főpróbáját szerdán április 26-án délelőt fél 11 órakor tartják. A bemutató előadás csütörtökön lesz.

** Erkel Bank bánja Berlinben. Egy könyv-matos tudósító arról értesül, hogy Serly Lajost a Belle Alliance-színházhoz szerződtették művészeti és zenei igazgatónak. Az ismert magyar zeneszerző abban faradozik, hogy a berlini színház, amely a teli évadban az operát kulívája, Erkel Ferenc Bank bánjával nyissa meg az idei teli évadját.

** A Népszínház bemutatása. Roger Vikornak A fehér csirke című operettjében, amely pénteken került bemutatásra, a főszerepeket Z. Bardi Gabi, Gazi Mariska, Blaha Sarika, Csatai Zsófi, Solymosiné, Szirmai, Nemeth, Kovacs, Toitagi, Solymosi, Kiss és Szabó játszzák. A darabot Makai Emil és Zempléni P. Gyula fordították. A fehér csirke a Népszínház tizenkettedik újdonsága lesz ebben az évadban.

** A Nemzeti Zenede hangversenye. A Nemzeti Zenede április 26-án, szerdán esti fél 8 órakor

a Vigadó kis termében hangversenyt rendez. A hangversenynek Harmos Blanka, Jamann Elza, Breuer Éva, Kallausz Karilla, Nagy Irma, Rinner Árpád, Néró Jolán, Sopronyi Henrik, Havass Mariska és a kiművelési osztály növendékei működnek közre. Előadásra kerülnek: Schubert, Liszt, Godard, Saint-Saëns, Hubay, Viuuxtemps, Chapin, V grich és Moszkovszky művei.

** Prielle Kornélia betegsége. Prielle Kornélia, a Nemzeti Színház kitűnősége, debreceni vendégszereplése közben megbetegedett. A művésznőnek tegnap Marcelleben kellett volna fellépnie, de az előadás elmaradt, ami Debrecenben a legnagyobb részvétel keltette. Prielle Kornélia fejadóbeli szállításán szűkszik, ahol társalkodónője ápolja. A nagy művésznő betegsége, mint debreceni tudósítónk megnyugtatóan írja, nem komoly természetű.

** Francia színjátszások Budapesten. A városligeti színházban holnap, kedden a francia társulat második előadásán az Amanl, Wolf Pierre kitaláló vígjátéka kerül színre. A francia társulat vendégszereplése bezárólag csütörtökig tart, mert a társulat már Bécsben és Berlinben szerződésileg le van kötve.

** Gyurkovics lányok ötven-dszer. Herczog Ferencnek ritka sikert ért darabja, a Gyurkovics lányok, szerdán éri meg a Magyar Színházban ötvenedik előadását. A darabban Molnár László, Róthonyi Ákos, Rózsa Lili, Rákai Emília, Aranyossy Janka, Sz. Szilassy Lőzsa, Rózsahegyí, Fűrédí és Kardos játszanak.

** Major J. Gyula hegedűversenye. Major J. Gyula most adta ki A-dur hegedűversenyét, amelyvel csak két héttel ezelőt nagy sikert aratott Borszlóban s amely már ismétellen elő dásra került Berlinben, Lipcsében, Varsóban stb., a mindenütt megnyerve a közönség és sajtó tetszését. Kérmoly zenei mű megjelenése mindenkor eseményszámba megy hazánkban, s Mator hegedűversenyét annál nagyobb örömmel üdvözölhetjük, mert a maga nemében első és egyetlen. A három részből (Allegro, Andante, Allegretto Capriccioso) álló mű gazdag szép motívumokban, amelyek a szerző ragyogó fantáziáját bizonyítják, a hangszerelés mesteri kézre vall, a hegedűszólam pedig rendkívül helyes. Ez mindennekfelett a mélyérzésű Andanteről áll, amely túlságos nehezségeket nem nyújt, s amelyet középzerű készültűsök hegedűsük is játszhatnak. — Budapestben kapható a szezonól (Akacfa-utca 63.) vagy a zeneműkerekedők harmelyikénél. A partitúran és zongorakísérettel ellátott kiadáson kívül a hegedűszólam külön is kapható s így különben fiatal művésznövendékek könnyebben meg szereshetik.

** A segesvári eset. Megirtuk, hogy a helygymnuszternek tavirat úján kellett a segesvári városi tanácsereből kitalítani a német színészetet, amely ott előadást akart tartani. Erre az esetre vonatkozólag a következő érdekes sorokat kapjuk lapunknak egy segesvári barátjától:

Segesvár, 1899. április 23-án.

Tekintetes Szerkesztő nr!

Becses lapjának egyik utóbbi számában a Színház, Zene r vatban A bécsi muusster a német színészet ellen cím alatti megemlékezésen a segesvári esetről, megjelzi a rovatvezető ur, hogy kíváncsi lenne arra, hogy ki eresztette be a kóbor német muzsai egy magyar város tanács-termébe?

Ime, a felvilágosítás erre a kérdésre:

Monory Sandor színgazgató e hónap 2-ikán egy tizenkét elő dásra terjedő berletre kapott engedélyt és eltekinve sok mindentől, nevezetesen atól, hogy itt rendez színház a kellő berendezéssel és főszereléssel nincs, mindenesetre elismerésemelől igyekezzettel meg is felelt elvalkalt kötelezettségének. Tett és nyújtott annyit, amennyit ily mostoha körülmények között lehetett.

Körülbelül egy heti lettel után, németnyelvű falrajzok kon hirdette magát a bécsi Ramund Theater egy truppja valami Lanius kisasszony-nal a vegből, hogy itt négy estere terjedő előadásokat fog tartani. A bemutató előadásra Sudermann Hemath című darabja volt kitűzve. A ragyar színészek a „Csillag“ szálloda nagy termében játszottak, a németek ellenben engedélyt kaptak, hogy a „Stadthaus“ Concertsaljában játszanak, amely ily alkalmakra be van rendezve. Hogy derek szász atyánkfiai a jegyeket már előre elkápkodták, azt hiszem, bizonyításra nem szorul.

Hirtet vette azonban ennek Monory, aki erre elment Walbrun polgármesterhez, mint aki erre engedélyt megadta és kérte, hogy vonja meg az engedélyt a német színészekől, míg a városban magyar társulat van; erről azonban a nevezett ur hallani sem akart. Monory erre az alispánhoz fordult.

Az alispán urnak köszönhető, hogy a német színészeknek adott engedélyt táviratilag vissza-

Table with 2 columns: Item name and Price. Includes LODEN Iskola-öltöny, LODEN Fiu-mencsikoff, LODEN Férfi-képeny, LODEN Kocsis-képeny, LODEN Havalok, LODEN Rövid kabát, LODEN Vadász-öltöny, LODEN Turista-öltöny.

Table with 2 columns: Item name and Price. Includes LODEN Sacco vattával béleelve, LODEN Szőrme-sacco, LODEN Vadász-sacco, LODEN Vadász-bunda, LODEN Kocsis-bunda, LODEN Utazó-bunda, LODEN Szőrme-mencsikoff, LODEN Gazdászati bunda.

RENDELJENEK CSAK a „TIROLI“-nál JUSTITZ LEOPOLD. specialista loden-öltönyekben. Bécs, IX., Währingerstrasse 48. Mintákat és képes árjegyzékeket ingyen és bérmentve.

vonták és elhalasztották arra az időre, amikor a magyar színészek Segesvárról már eltávoztak.

Az atyafiságos jóindulatú polgármester ur volt tehát az, aki a német színészeknek az engedélyt megadta, jól tudva azt, hogy ezáltal a magyar társulatra érzékeny csapást mér.

A primadonna virágosjeje. Sugár Arankától, a nagyváradi virágos-pőr primadonna hősnőjétől panaszos levélkét kaptunk, amelyben maga nyilatkozik a pikáns kis pőrrel. A levélke érdekesebb része így szól:

Engedje meg, tisztelt szerkesztő ur, hogy egy vallomást legyek, még pedig ez egyszer igaz vallomást.

(Rólunk nőkről a férfiak mindig hajlandóbbak elhinni, hogy igaz vallomást ritkán teszünk.) 1895-ben, hógom esküvő napján, a menyasszonyi csokor számláját tizenhárom forintot (Ez is szerencsétlen szám!) követelték tőlem. Természetesen a vőlegényhez utasítottam a számlát. Ugy-latszák, a virág-velencei műkertészet nem tudta a vőlegényen behajtani a csokor árát s ügyes dolognak vélte engem perelni. Négy év óta üldöz ezzel a csokorral...

A tisztelt vidéki művész névlelkéje további folyamán elmondja, hogy a nagyváradi bíróság előtt erről a menyasszony bokréjáról van szó, nem pedig arról a virágosról, amelyet ő ifju, nagyváradi tisztelől kapott. Mi ezt udvarias készséggel tudomásul is vesszük s most csak az van még hátra, hogy a művész a nagyváradi bíróság előtt, ahol a pikáns kis pőr folyik, éppoly szerencsével védekezze, mint előttünk.

Uj tehetség. Az Akadémia legutóbbi Teleki-pályázatán a megjutalmazott *Becsületbíró* mellett első sorban a *Frater György* című darab keltett figyelmet. A dráma szerzője, mint *Szabadságról* nekünk írják, egy alig tizenéves ifju, *Löcsey Bódog*, aki a múlt évben tette le az érettségi vizsgálatot a szabadkai gimnáziumban.

Az Opera előadása otthon. A magyar királyi Operaházban holnap (kedden) este *Pagin Lujza* vendégléptével *Wagner* dalműve a *Walkür* kerül színpadra. A *Telefon Hermonid* az előadást követően s így az előzetek otthon is végig halgathatók. Opera után 11 óráig *cigányzene* lesz hallható a kagylókon.

MŰVÉSZET.

□ **Vásárlás a Műsarnokban.** Alig tíz nap alatt huszonhét mű kelt el a tavaszi tárlaton, több mint tízezer forint értékben. Legutóbb a Lipótvárosi Kaszinó is vásárolgat festményeket, nagyjából külföldieket. Mi csak örvendünk annak, ha testületek is művészi becses bíró tárgyakkal díszítik helyiségeiket, de okvetlenül sükséges-e, hogy külföldi műveket vásároljanak? Az eddig kimutatott tizenkilenc festményen kívül elkelt a mai napig a következő nyolc: *Bruck Miksa*: Holdvilágos est, vevője hatvani *Deutsch József*, *Közdí Kovács László*: Éjjel, vevője hatvani *Deutsch József*, *Wolf Károly*: Szerelmes levél, vevője *Ruh Henrik*, *Erdelt A.*: Arcképtanulmány, vevője a *Lipótvárosi Kaszinó*, *Strobl Zsófia*: Virág-csendélet, vevője báró *Harkányi Frigyes*, *Fényes Adolf*: Iskola, vevője gróf *Andrássy Tivadar*, *Telepi Károly*: Árvaváralja, vevője a VIII. számú nyeregmény nyeregő, *Dobos József*, *Brodszky Sándor*: Részlet a Margitszigetről, vevője a VIII. számú nyeregő, *Dobos József*.

□ **Velenecsi nemzetközi műtárlat.** Velenecsből jelentik, hogy a harmadik nemzetközi műtárlatot ma délelőtt nyitotta meg a genouai herceg, akit nagy óvatossággal részesítettek. A velenecsi polgármester és a közoktatásiügyi miniszter beszédet mondott. A miniszter beszédében a híres Bucentoro feléledését kívánta. A város nagyon élénk.

□ **Mirkovszky-kiallítás.** A Mémők- és Építész-egyesületnek a Kossuth Lajos-utca és Újvilág-utca sarkán levő helyiségben ma nyitották meg *Mirkovszky Géza*, a múlt év sulyos betegsége után felgyógyult és műépítésnek valogatott műveiből rendezett kiállítását. Az összesen 120 képből álló kiállítás műépítészeti tollrajzokat, akvaréll-tájképeket, olajvázlatokat, szénrajz-arképtanulmányokat, műépítészeti akvaréllakat stb. tartalmaz. A kiállítás meglehetősen ingyenes és az összes kiállított tárgyak jutányos áron kaphatók. A kiállítással kapcsolatosan ma este *Komor Marcell* műépítész előadást tartott *Mirkovszky* működéséről és műveiről.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

□ **A Magyar Tudományos Akadémia** mai ülésezen ülésen *Duka Tivadar* l. t. emlékbeszédet tartott *Spencer Wello* hírneves angol orv. ról, aki a Magyar Tudományos Akadémianak is kültárgya volt. Az ülésen báró *Étvös Loránd* előkötött s a felolvasás megkezdése előtt melegen üdvözölte *Duka Tivadart*, az évülizedek óta Londonban élő kitűnő hazánkfiát. Az akadémikusok a a hallgatóság zajosán megtapsolta és megjelentezte az agg tudóst.

Petőfi-ünnep Kolozsváron.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Kolozsvár, április 24.

Hazaifas kegyelettel ünnepelte ma az erdélyi magyrság *Petőfi Sándor* emlékét. Az ünnepséget a *Petőfi-társaság* rendezte abból az alkalomból, hogy az idén (augusztus 31-én) ötven éve, hogy a szabadság lángelvéit költője örökre eltűnt az emberek tekintete elől. Az ünnepség igazi irodalmi esemény-számba megy és fényes lefolyása méltó a rendező szép-irodalmi társulathoz, mint a halhatatlan költő emlékéhez. A *Petőfi-társaság* tagjai közül igen sokan leutaztak Kolozsvárra, de azonkívül is számos vendég vett részt az ünnepségben.

Napok óta valóságos küzdelmek folytak egy-egy helyért. A közönség zeufolásig megtöltötte a színházat, ahol az ünnepség lefolyt. Kolozsvár legelőkelőbb közönsége ott volt; a karzatok is zeufolva voltak. A külvárosi nép apraja-nagyja tömegesen megjelent. Az ünnepélyt a *Himnusz* és *Szózat* (*Liszt* átiratában) nyitotta meg, melyet a nagy zenekar gróf *Zichy Géza* vezénylete alatt adott elő. Amint a 70 tagú zenekar a *Himnusz*at intonálta, az egész közönség felállt és állva hallgatta végig és *Zichy Gézát* nagy ovációkban részesítette.

Utána dr. *Ferenczy Zoltán*, *Petőfi* életrajzának írója, *Petőfi*ről tartott felolvasást, óriási tetszés mellett. *Petőfi* ismeretes jelszavát: szabadság, szerelem, fejtette. A felolvasás után többször a lámpák elő hívták *Ferenczyt*.

Azután *Ábrányi Emil* adta elő zajos tetszés mellett remek költeményét, melyben elmondja, hogy nagyszombat éjjelen a monda szerint angyalok jarnak a temetőben és megérintik a sírokat, mondván: *Feltámadunk!* *Petőfi* sírját is megérinti egy angyal. A költő soká nem felel; végre az angyal parancsára megszólal, hogy csak akkor óhajjt feltámadni, ha a világon nincs többé szenvedés: szabadság van és igazság.

Ábrányi e gyönyörű költeménye valósággal fellanyozta a közönséget, mely szünni nem akaró tapsal számtalanszor előhívta a kiváló költőt.

Majd gróf *Zichy Géza Cantateja* következett *Petőfi szelleme* címmel, melynek szövegét *Zichy* maga írta. A kantátét *Zichy* személyes vezénylete alatt Kolozsvár összes dalárdái adták elő nagy zenekisérettel óriási hatás mellett, a közönség szünni nem akaró tapsal a végő részt meg is ujrátá. Az ünnepély második szakaszát *E. Kovács Gyula* szavaltata nyitotta meg. *Petőfi*nek „Egy gondolat bánt engemet” című költeményét adván elő. Utána *Jakab Ödön* nagy hatással „Álmatlan éj” című borongós, melaucholikus szép költeményét szavaltata elő.

Azután *Zichy Roland* mester című operájából énekelte egy részletet *Szekely Irén*.

Erre *Bartók Lajos* jelent meg a színpadon és a *Petőfi-társaság* nevében Kolozsvár közönségét és az Emkét üdvözölte nagy tetszes közepette, majd *Petőfi*ről és *Jókairól* szözlött mint a magyar szellem fényes győzteséről, az egyik harcban, a másik békében. Nagy hatást keltő beszéde végén ramutaitott arra, hogy *Jókai* 50 év után sem maradt el, ő, aki annyiszor tette le megannyi hervadhatlan koszoruját *Petőfi* emlékére.

És felolvasta a közönség áhíttatos figyeleme közlő *Jókai* következő levelet:

Kedves barátom! Szíves meghívásodra személyesen nem jelenhetek meg a kolozsvári ünnepélyen. Két hónap óta beteg vagyok, megszoktam már, normális állapot lelt nálam; nem is gyógyítottam magam, nem változtatok klímát, tőröm a bajt. Nem is valami nagy baj ez, csakhogy éppen örömmünnepeken nem vehetek részt vele.

Ugy hiszem, hogy a kolozsvári emlékünnepe is örömmünnepek evfordulója lesz, a 49-iki április csupa diadalnapokat jegyzett fel a magyar történelem tabula cerasiatajára (sit venia verbo!) s e triumfális aurora a mi *Tyrtaeus*unk alakját is körülragyogta. Ti a babékoszorosútt hőst ünnepeletek e napokban Kolozsvár dicsőséges közönségével együtt. Óh! mint irigylem ezt én tőletek! Óh! mint szeretném még egyszer Kolozsvárt látni, óh! mint szeretném még egy alkonyugart látni abból a dicsőségből. Csaknem valamennyi kortársam mind itt hagyott már. Két-három ósz külöpa-jásom segít meg tolni a nap szerkezt előre.

Legelőbb volt az eltűntek között *Petőfi Sándor*. Pedig ő mar a tavaszi diadalnapok alatt letette a kardot. Oka volt egy nyakiraváló, melyet nem skart viseini. (Lám én most kettőt is viselek.) A Budapest visszavételének örömmünnepe mar polgari ruhában tsalékoztam vele. Bár maradt volna meg a lemondással. De őt nem hagyta nyugodni a sajt szava: „Egy gondolat bánt engemet.” Az odahuzta, kergette, fénysezerítette a esataterre, hogy álljon szembe hát a dicső halállal, melyet magának kívánt. Majd ezt a napot később ünnepelejtük meg.

Ötven év múlt el azóta s *Petőfi* azóta nem-

csak a miénk, hanem az egész művelt világé lett. Vezérlő csillaga lett minden újabb nemzedéknek s az is marad, míg a magyar ég magyar földet takar.

Kérlek, üdvözöld nevemben e szép ünnepély rendezőit, kedvos házi gazdátat, régi kedvos barátomat, az ünnepélyen résztvevőket s a hasonlíthatatlan lelkes közönséget. Isten áldasa szálljon reájuk!

Maradok szerető barátod

Jókai Mór.

Valóságos tapsvihar támadt; percökig éljenzelek és a zenekarból gyönyörű babékoszort nyujtottak fel.

Azután *Szász Gerő* saját költeményét szavaltata el nagy lelkesedéssel. *Rákosi Viktor* felolvasása, minthogy a szerző nem jöhetett el, elmaradt. Végül *Apotheosis* címen *Bartók Lajos* gyönyörű színpadi költeményét adták elő zenekisérettel mellett, melyet *Farkas Ödön* szerzett. Az ünnepély mindvégig igaz lelkesedést keltett.

Az ünnepély után a vendégek tiszteletére banket volt.

Wlassics Gyula kultuszminiszter ezt a levelet írta *Bartók Lajos*hoz, a *Petőfi Társaság* alelnökéhez:

Nagyságos Uram!

Hálás köszönettel vettem Nagyságodnak, mint a *Petőfi Társaság* alelnökének, a Társaság nevében hozzáam intézett levélét, melyben meghívni méltóztatik engem a f. hó 24-én, Kolozsvárra az EMKE javára tartandó *Petőfi-ünnepélyre*.

Halhatatlan költőnk emléke, az ő nevéhez s hagyományaihoz híven működő társaság, valamint a kiváló hivatást teljesítő köz-művelődési egyesület: három oly tényező, mely a készülő ünnepélyt minden magyar legnagyobb figyelmére érdemessé teszi. Gondolatban, lélekben én sem fokoz onnét hiányozni, de nagymérvű hivatalos elfoglaltságom miatt legőszintébb sajnálatomra lehetetlenség az ünnepélyre leutaznom.

Ezt Nagyságodnak tudomására hozva, újból kérem, fogadjon s tolmácsolja a Társaságnak a szives meghívásért legmelegebb üdvözlémet.

Igaz tisztelettel:

Wlassics.

EGYESÜLETEK.

(A Bécsi Magyar Egyesület) Szombaton tartotta nyolcadik rendező közgyűlést *Zápori Rigenhart* Ferenc előkötlete alatt. Előnk örömet keltett az előnk jelentése, hogy *Hegedűs Sándor* kereskedelemügyi miniszter az egyesület kérvényét szabadjegyek engedélyezése iránt *Szőchenyi Manó* gróf miniszter közbenjárására kedvezően intézte el s így a hazautazó szegény magyarokat az egyesület ezentul hathatósabb segélyben fogja részesíthetni. Az alapgyűlés most megközelíti a 10000 forintot. A választmányba megválasztottak: *Dr. Bántó Bela*, dr. *Chrenszky Nagy József*, *Csáky György*, *Napoleon Frank Frigyes*, dr. *Friedmann Sándor*, dr. *Grosz Károly*, *Lukács Sándor*, *Kende József*, dr. *Mitter Albert*. Új tagul belépett *Girardi Sándor*.

SPORT.

* **Ügétő versenyek.** Az urkoosik szövökezte holnap tarja utolsó versenynapját, melynek futamai épp oly jó sportot ígérnek, mint az előbbi napokéi voltak. Az egyes versenyekre típjünk ezek:

I. Gróf *Csáky-Förster*.

II. *Való-Fuzzi*.

III. *Parno-Pista*.

IV. *Csatsworth-May Flower*.

V. *Sennyey-Andrássy Géza*.

* **Bécsi futtatások.** Holnap a Tavaszi verseny 7000 koronas díja hozza össze a legelőkelőbb társaságot a startnál, melyért hír szerint

<i>Góher</i>	Barker
<i>Tip Top</i>	Smith
<i>Gigerklönigin</i>	Cleminson
<i>Sandwich</i>	Wilton
<i>Regent</i>	Adams
<i>Iro</i>	Milus
<i>Ordur</i>	Hyams

fognak megmérkőzni egymással. Ezek közül első helyen *Ordurt* kell jelölnünk, mely most *Tip-Toppal* szemben még másfél kilóval kedvezőbben van szulyozva, mint a *Przedswidben* volt, hol tudvalevőleg *Ordur* négy hosszal előzte meg az utóbbit. Meglepetést *Iro* okozhat.

A többi futamban alábbi típjünkre utalunk:

I. *Titusius bündi* — *Kaplar*.

II. *Beauharnais* — *Daniella*.

III. *Ordur* — *Tip-Top* — *Iro*.

IV. *A tempo* — *Bátor* — *Gwen*.

V. *Junius* — *Castagnette*.

VI. *Sylvester* — *Longchamps*.

VII. *Hírnök* — *Aca*.

A beszéd utás a bécsi lövészenyvekről. A holnapi (keddi) bécsi lövészenyvek eredményéről a *Telefon* Hírműködő tudósítójának telefon-előlétesei alapján már a délutáni órákban részletes tudósítást fog adni. Ahí tehát a versenyeik kimenetelét iránt érdeklődik, a *Telefon* Hírműködő útján szerezhet azokról legyorsabban értesülést.

TAVIRATOK

Zágráb, április 24. Ma éjjel a zágrábi hegyekben havazott.

Lemberg, április 24. *Kalaban* ma száz ház leégett. Ugyanott véres összecsapás volt a pénzügyőrök és a vasuti alkalmazottak között. Egy fiatal leszurt egy vasuti tisztviselőt, ainek sebe halálos.

Euka-est, április 24. A román ügyvétség alapfalanak nyilvánítja ezt a bírádást, hogy Károly király május 21-ikén jelen lesz Albrecht főherceg bécsi szobrának leleplezésén.

Berlin, április 24. Rómából jelentik, hogy a kormány rendes hajózárat fog létesíteni Genua, illetőleg Velence és Kelet-Afrika között. Ez egyúttal azt is bizonyítja, hogy Osztrákország a Szannum-öblöt biztosítani akarja. (N. W. T.)

Zágrábi hírek.

Zágráb, április 24. Tegnap itt szociálista munkásgyűlés volt, amelyen *Potocnyak* Franko képviselő elváltárnak mutakozott be és hosszú beszédet mondott a szociáldemokrácia feladatiról és céljairól. Mikor a gyűlés elnöke a horvátországi politikai partokról akart beszélni, a kormánybiztos félbeszakította és a gyűlés fölszólításával fenyegetőzött. A napirendhez szölvő, egy munkás május 1-ének megünneplése ellen beszélt, mire az illető a jelenlevők zafos helyeslése mellett kidobták. A gyűlésen vagy 500 munkás volt jelen. A rendet nem zavartak meg.

Zágráb, április 24. A Vörös Kereszt-egyesület tegnap nagyon látogatott ülést tartott, amelyen gróf *Pejaševich* László alelnök melegen emlékezett meg az egyesület elhunyt pártfogójáról, *Erzsébet* királynéről. *Krajesovic* osztályfőnök indítványára elhatározták, hogy a budapesti központi egyesülettel szorosabb viszonyba lépnek.

Az afrikai elhelyezkedés.

Róma, április 24. A szenátus *Camporeale* és *Vitelecci* szenátoroknak Afrikára vonatkozó interpellációját tárgyalta.

Caneraro külügyminiszter ismertetőn a tripoliszi kérdés történetét emondja, hogy Osztrákország biztosított arról, hogy 1. Franciaország, vagy Anglia részéről sem most, sem jövőre nem kell valamely Tripolis ellen irányuló vállalkozástól tartani. 2. semmi sem fog történni, ami Tripolisznak Közép-Afrika-val való kereskedelmi összekötését megakasztaná.

Remélem — így végezte beszédét a miniszter — hogy ez a nyílt exposé hozzá fog járulni ahhoz, hogy a március 21-diki angol-francia egyezmény jelentősége, amennyire bennünket illet, a helyes mértékre redukáltassék és hogy nyilatkozataim, amelyet azt bizonyítják, hogy a kormány teljesítette kötelességét, meg fogják nyugtatni a közvéleményt. A miniszter aztán annak a kívánásának ad kifejezést, hogy a haza méltósága és nagysága érdekében a külpolitika változó fordulataiban, nevezetesen akkor, mikor fenyegetően alakulnak, Franciaország és Anglia népeinek példáját kövessék, ahol valamennyi part, ahelyett, hogy a vezető politikusokat gyanusitának, vagy őket megbuktatnak, a kormány köré sereglenek, bárkik is a tagjai és közönséges összetartással és tömör egyetértéssel megadják nekik azt az erőt, amely nélkül keveset érnek a zászlójuk és pancélos hajók, azt az erkölcsi hatalmat, amely elengedhetetlen föltétele a sikernek harcban és békében egyaránt.

Vitelecci és *Camporeale* viszonzalása után *Caneraro* külügyminiszter visezautasítja utóbbinak azt a megjegyzését, hogy nem olasz, hanem francia embert oélt hallani. Azután tiltakozik *Caneraro* az ellen az állítás ellen, hogy elődjének eljárását kritizálta és biztosítja *Vitelecci*-t, hogy Osztrákország külpolitikája nem ingadozó. Azt mondja: Egy szövetségesünk sem gyanusítja mostani politikánkat. Azt állítani, hogy Franciaország és Anglia valamit kárunkra tettek, több a kellelténel.

Pelloux miniszterelnök kijelenti, hogy teljesen csatlakozik *Caneraro* miniszternek a kormány nevében tett nyilatkozatahoz.

A viát erre berekesztették anélkül, hogy napirendet indítványoztak volna.

A szabadszájú kapitány.

New York, április 23. *Coghlan* kapitány parancsot kapott, hogy térjen vissza azonnal a *Raleigh* hajóra. Egy újságírónak azt mondta tegnap este *Coghlan*, hogy midőn a tegnapielőtti banketten a *Denny* tengerengy és egy német tengerészeti között Manila előtt állítólag előfordult incidensről beszélt, nem hitte volna, hogy erről jelentést tesznek, hanem azt hitte, hogy csak privátban beszél barátsáival. *Long* tengerészeti miniszter a *New York Herald* szerint *Coghlan* kapitánynak levelet írt, amelyben megróta az említett incidensre vonatkozó nyilatkozatáért s fölszólította, nyilatkoztassa ki, hogy a lapoknak erre vonatkozó

közleményei helyesek-e. A külügyminiszter úrjai nem tartják helyén valónak, hogy egy tiszt föllevenítése a mult nyáron Manila előtt támadt kedvetienség történetét. *Coghlan* kapitányt egyszer már hadilövélységkel elé állították a tengerészeti ügyek igazgatásáról mondott kritikája miatt.

Berlin, április 24. *Coghlan* amerikai hajóskapitány úrvéréről ezt írja a *Norddeutsche Allgemeine Zeitung*: Egyetlenegy idegen tiszt efféle tapintatlanságainak politikai jelentőségét már csak azért sem akarjuk kellet-nél többre becsülni, mert úgy látszik mámoros állapotban követte el. Tudomásul vesszük, hogy föltötes hatóság azonnál jóva tette a hibát.

London, április 24. A Reuter-ügynökségnek jelentik Washingtonból: Dr. *Hollten* német nagykövet ma kormány nevében formális tiltakozást adott át *Hoy* külügyminiszternek *Coghlan* nyilatkozatai tárgyában. *Hoy* azt válaszolta, hogy *Coghlan* ezt a beszédet, úgy látszik, egy klubbeli ebédön mondotta, ennél fogva nem tekinthető olyan hivatalos, vagy nyilvános nyilatkozatnak, amely a külügyi hivatal beavatkozását szükségessé tenné. A tengerészeti kormány azonban teljesen illetékes olyan lépések megtételére, amínököt ez az eset megkívánja látszik. Dr. *Hollten*, úgy látszik, legalább egyelőre beérte ezzel a nyilatkozattal és kétségtelenül várni fog egyideig a tengerészeti kormány akcióira.

Berlin, április 24. A Wolff-ügynökségnek jelentik Washingtonból: Hay külügyminiszter a német nagykövet előtt *elénk* rosszaságát fejtezte ki *Coghlan* kapitány nyilatkozata felől.

Karlsta összeesküvés.

Madrid, április 24. Sardonota közelében *Karlsta fegyvertárat* fedezték föl. A rendőrség öt karlistát letartóztatott s ezek lakásán sok iratot és a trónkövetelőt ábrázoló fényképet kobozott el. A karlisták, hír szerint, jövő héten akarták az akciót megindítani. A kormány nagysebásu intézkedéseket tett.

Az afrikai antisémíták.

Páris, április 23. A *Havas-ügynökség*nek jelentik Algíriből: Egy antisémita csoport ma a Sidi Ferruchhoz elé vonult, ahol *Max Regist* fogva tartják. A városba visszamenet a kormányzó palotaja előtt tüntettek, amely alkalommal *Drumont* továbbá *Voínót* algéri polgármestert, *Jeandrouet*-t, a *Libre Parole* szerkesztőjét és *Lionnes* közsegítanócsot letartóztatták. A kormányzó megengedte a foglyok szabadonbocsátását, ha a tüntetés abbahagyják, mire a tüntetők szétoszlottak. A hatóság azonban csak *Drumont*-t és *Voínót*-t bocsátotta szabadon.

Az est nagyon mozgalmas volt. A tüntetés ismétlődött. A rendőrség szétoszlatta a tömeget s *huszonkét embert letartóztatott*. Egy rendőrbiztos és egy rendőrügynök megsebesült. A nyugalmat helyreállították.

A filippinók szabadságharca.

Washington, április 23. Egy manilai távirat szerint az amerikai csapatok szerencsétlenül állózatot vettek a tagdókkal, akik *Guinguis* község mellett erős hadállásban állottak. Egy ezredes, egy hadnagy és több közkatona elesett s körülbelül ötven ember megsebesült.

Washington, április 24. Otis tábornok az önkéntesek számára Amerikából érkező táviratokra elrendelte a cenzurát és azt jelentette *Mac Kinley* elnöknek, hogy ezek a *Mac Kinley* ellenségeitől származó távira ok okozzák, hogy az önkéntesek rögtön haza akarnak menni.

Manila, április 24. *Rome* spanyol biztosnak az a kiserlete, hogy Aguinaldohoz jussón és a foglyok kiadása felől tárgyaljon, a filippinók elődjének fenyegető magatartása miatt megbíusult. A biztos visszatért Manilába.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, április 24. A lemberg-csernovic-jászvásári vasúttársaság igazgatóságaca 6¹/₂%-os, vagyis részvényenkint 23¹/₂ forintos és élvezeti-jegyenkint 8¹/₂ forintos osztalek fizetését javasolja a közgyűlésnek.

Berlin, április 24. (A *Budapesti Napló* tudósítójának távira.) *Esti forgalom*. Négyszázalékos magyar aranyjárdék 100.45. Magyar koronarárdék 87.35. Osztrák nitelreszvény 222.00 Osztrák-magyar államvasut 154.25. Déli vasut 27.25. Eszaknyugati vasut ——. Elbavölgyi vasut ——. Orosz bankjegy készpénz 216.35. Buschtiehradi ——. Orosz bankjegy ——. (Ultimo.) Lombard ——. *Zránkfurt, április 24.* (A *Budapesti Napló* tudósítójának távira.) *Esti forgalom*. Osztrák nitelreszvény 222.70 Osztrák-magyar államvasut ——. Déli vasut 27.40. Magyar aranyjárdék ——. Magyar koronarárdék ——. Osztrák aranyjárdék ——. Osztrák ezüstjárdék ——. Osztrák papírjárdék ——. Bécsi bankjegyek ——. Alpeai bányareszvény ——. Orosz járdék 94.65. Diskontó-bank 194.60. Laura-onós 245.40 Harzom 195.30. Szilárd.

New York, április 24. *Liszt* helyben 2.80. *Buza* májusra 78.%, júliusra 78.%, szeptemberre 77.%, *Tenceri* májusra 40.4%.

Chicago, április 24. *Buza* márciusra 73.—, *Tengert* májusra 34.4%.

TÖRVÉNYSZEK

§§ **Egy gyár titkárból.** A Magyarország egyik számában a napiretek közt *Egy gyár titkárból* címen riasztó hírt közölt. E szerint az *Usada és Najmann* cég virsli-gyárában gyakran fordulnak elő olyan balesetek, hogy a husvágó gépek a munkások ujjait, kezét, sőt karját leszakítják és a lelkesmeretlen tulajdonos az akként e vált emberi testrészeket belevágatja az áruba bocsátott virslikbe. A cikk abból az apróposból iródott, hogy állítólag „egy szegény, hasonló sorsra jutott munkás, — akinek szintén leszakított fel karja maradt a nagytemplom-utcai gyárban és föltett az expedialásra szant virslikbe, — jelentést tett a rendőrségnek.”

A cég rágalmazás és becsületsértés miatt indított saatópír a közvélemény írója, ifjabb *Czipflinger* Karoly ellen. A budapesti esküdtszék ma tárgyalja az ügyet *Zsivny* Leo elnökiete alatt. Szavazóbírák *Cseke* és *Madarassy* voltak, a jegyzőkönyvet dr. *Révy* László vezette. A vadlottat dr. *Admeto* Géza védte, a panaszos cég képviselője, *Neumann* József dr. *Bácsai* Albert kíséretében jelent meg. Az esküdtszék így alakult meg: rendes tagok *Domby* József dr. *Hajós* Zsigmond, *Jónas* Gyula, dr. *Fischer* Ferenc, *Veszei* István, *Debrezeni* István, dr. *Buday* József, *Bredl* Frigyes, *Báczay* Zoltán, ifjabb *Bobula* Janos, *Sényi* Ferenc, *Weissl* Ferenc. Pótagok: *Balassa* Gyula és *Fényi* Antal.

A tárgyalás a vádléval és az inkriminált cikk felolvasásával kezdődött meg. Azután dr. *Admeto* Géza jelentette ki vidence nevében, hogy a cikke teves információ szüleménye és írója sajnálattal vonja vissza állításait. Dr. *Bácsai* Albert a panaszos cég nevében ki elenti, hogy a sérelem súlyos volna, ha egykéntelen ragaszkodni a törvényes megtorlás utához. Erre a bizonyítási eljárás megindult.

Ifj. *Czipflinger* Karoly 22 éves hírlapíró, a *Magyarország* munkatársa emondja, hogy a rendőrségben találkoztott egy emberrel, aki feljelentést akart tenni az *Usada és Najmann* cég ellen. Ennek az információja alapján írta meg a cikket. Dr. *Bácsai* Albert megállapította, hogy a cég ellen tnyleg tett valaki a rendőrségnek feljelentést, de az eljárást megszüntették. Ujakt a cikkekből foglalt állítások súlyos természetére és arra, hogy a panaszos cég jó hírneve nagy mérvben van veszélyeztetve. A tárgyalás a cikk teljes abszurditását bizonyította, tehát elmarasztaló verdiktet kér az esküdtektől. Dr. *Admeto* Géza védőbeszédében felsorolta az enyhítő körülményeket. Az elnöki beszéd után az esküdtek verdikthozatalra vonultak vissza. A verdiktet hosszú tanácskozás után hozták meg az esküdtek. A rágalmazási kérdésre 13 nimmel, a becsületsértésre 9 igennel és 3 nimmel, a vétkességi kérdésre a rágalmazásban 12 nimmel, a becsületsértésben 6 igennel és 6 nimmel feleltek. Egyenlő lévén a szavazatok száma, a verdiket fölmónt volt. A törvényték ennek alapján fölmónt ítéletet hozott és a panaszost a költségek megtérítésében elmarasztalta.

§§ **A megmentett tárcá.** Nagy feltűnést keltett annak idején, hogy *Takó* Ferenc rendőrtisztviselő ellen fejelemi vizsgálatot indítottak. Följelentettek, hogy állítólag mulatság közben ellopja *d* bási *Halász* Gábor jogszigorló tárcáját. Takó már öngyilkossági kísérletet akart elkövetni, amikor hirtelen meg látták a tárcát a benne volt pénzzel együtt. A rendőrtisztviselő ugyanis éppen *Halász* keresése mulatság közben elvitte tőle tárcáját, hogy valaki el ne lopja. Még azon éjjel azonban, amelyen az egész társaság mutatott két sorsjegyet adott valaki *Szigeti* Gizellának, egy velük mulató orfeumi hölgynek. Másnap *Halász* kereste a tárcát és mikor nem találta és Takó sem tudott róla sommit, jelentést tett a rendőrségnek, hogy a tárcában volt sorsjegyeket tiltsa le. Pár nap mulva *Rákossy* Gyula főhadnagy egy bankházban két osztály-sorsjegyet akart a reájuk esett nyerelemnyre beváltani. A bankházban azzal a meglepő kijelentéssel fogadták, hogy a sorsjegyek lopottak. A főhadnagyot *Szigeti* Gizi kérte meg a sorsjegyek értékesítésére, aki azután kijelentette, hogy a sorsjegyeket Takótól kapta. Erre indult meg Takó ellen a vizsgálat. A szerencsétlen fiatal tisztviselőnek azonban végre sikerült megtalálnia a mulatósok magán visoit esőköpeny beiseben a tárcát. Mindazonáltal ma *Budapest* járásbíró előtt a lopás vádjá ellen volt kénytelen védekezni. Maga a panaszosként szereplő *Halász* Gábor kijelentette, hogy nem vádoja Takót, képtelennek tartja íly esőt tette és fölmentését kéri, mert sa nos fölreítés aidozati. Takó Ferenc azzal védekezik, hogy a kérdéses ejelen részeg volt ő is, társai is. Meghívott, hogy ilyen állapotban oadaata a *Halász*ót elvitt tárcából a két sorsjegyet *Szigeti* Gizek. Másnap mar azt sem tudta, hogy egyáltalában nála volt a tárcá. Csak a mikor *Szigeti* Gizi be akarta váltatni a sorsjegyet, akkor kezdte keresni és szerencsésen meg is találta, a benne volt 10 forinttal együtt.

A bíró *Szigeti* Gizi kihalgatása céljából elnapolta a tárgyalást.

§§ A büntügyi muzeumokról. Ily cím alatt olvasott fel tegnap a *Magyar Jogászegyesületben* dr. Vámbéry Rusztem. Erős kritikát gyakorolt a kriminalisták gyakorlati kiképzésén, tekintettel a büntetőjogi relikviákra. Példákkal illusztrálva bizonyította, hogy a bíró, aki nem ismeri a büntetődolgok eszményanyagát, mily visszas helyzetbe jut a szakértővel szemben. E hiány orvoslására büntügyi muzeum felállítását javasolja, amely sokkal terjedelmesebb körű lenne, mint a ma fennálló rendőri muzeum. Az utóbbi összehasonlította a gráci büntügyi muzeumát és kiemelte a muzeum célját érő szervezetét. A muzeumot egyszóval Budapestet tartó szervezőknek és egy büntügyi intézettel kapcsolódó egybe, amelyben a muzeum igazgatója hatheti kurzusokat tartana azok számára, akik büntető bírónak vagy ügyésznek készülnek. Végül hangsúlyozta a tevékenységét a büntetőügyek nagyobbról igénybe vételét a kriminalitás elleni küzdelemben. Hozzászóltak a feladványhoz *Visontai Soma* országgyűlési képviselő, *Székes Ferenc* királyi bíró és *Gajdó Manó* táblabíró. Mindhármán melegen pártolták a felvetett eszmét, csak *Székes* emelt szót a joggyakorlat idejének a Vámbéry által proponált kurzussal való túlterhelése ellen.

Elők ellenőr. Fontain, Emil ellenőr, Kapczy Dezso ellenőr, Schmidt Gyula II. ellenőr, Gwissner Nandor ellenőr, Schwieger Lajos ellenőr, Trufanac Miló ellenőr, Dobai József ellenőr, Adamesik István ellenőr, Bernáth Ferenc ellenőr, Schlerzer József Ágoston ellenőr, Adalsberger Ferenc ellenőr, Boros (Kobelausch) Karoly ellenőr, Kóhényi Kálmán ellenőr, namszvi Neumann Győző ellenőr, Németh József I. mérnök, Máthé Karoly mérnök.

A IV. rangfokozat 3-ik osztályából ugyanazon rangfokozat 2-ik osztályába előléptettek.

Boros János ellenőr, Laczka János mérnök, Váradi Ferenc hivatalnok, Bernárdi István ellenőr, Margótsch Tivadar ellenőr, Tatarika Antal hivatalnok, Farkas Kálmán hivatalnok Frűbzeitig Ignác ellenőr, Miza Ignác ellenőr, Gabron Árpád ellenőr, Helvig Károly hivatalnok, Faragó (Fischer) Jakab hivatalnok, Kaposvári Mihály ellenőr, Igaz János ellenőr, Petráss István ellenőr, Specht Ede hivatalnok, Bodnár Lajos hivatalnok, Lopusánszky Károly ellenőr, Mirka Károly ellenőr, Juresó Kourid ellenőr, Bock Antal ellenőr, Sányi Ede ellenőr, Matrai Ede ellenőr, Gurszky Sándor István hivatalnok, Tomancik Adolf hivatalnok, Pécsi Mór ellenőr, Petkovics Bazil ellenőr, Engl Ottó hivatalnok, Csáki Róbert hivatalnok, Németh (Neumann) Jakab ellenőr, Schraeder Sándor hivatalnok, Tommer Ede ellenőr, Baranyai Pál ellenőr, Reitz Ottó ellenőr, Lager Izidor ellenőr, Benke Miklós ellenőr, Szikossy Ferenc hivatalnok, Rezuha Gyula ellenőr, Ganovszky Pál hivatalnok, Swaton Ágoston ellenőr, Jendzejovszky Adolf segédtitkár, Pfeiffer Rezső ellenőr, Haury József ellenőr, Buzás Lajos ellenőr, Miksa István ellenőr, Kárász Mihály ellenőr, Gombos Endre ellenőr, Halász János ellenőr, Budanovics Bela ellenőr, Szalay Lajos ellenőr, Krauljac Janos hivatalnok, Krempe János ellenőr, Molnár György I. hivatalnok, Kirschweg Lázár hivatalnok, Dörner Mihály ellenőr, Paulovits Imre hivatalnok, Szentosi Karoly ellenőr, Vilax Béla ellenőr, Eder Oszkár ellenőr, Nagy Lajos I. ellenőr, Szentpétery Kálmán mérnök, Bologfalvi Mihály Antal ellenőr, Koharits Ödön ellenőr, Abarczsall Salamon hivatalnok, Eckbauer András ellenőr, Szász Geza mérnök, Trampich Karoly mérnök, László József mérnök, Kelemen Tivadar ellenőr, Rudas János ellenőr, Frank Mihály mérnök, Blaha József hivatalnok, Fekete János Páter ellenőr, Zupkó Karoly mérnök, Mészáros Iván ellenőr, Linka B. huszár mérnök, Matinszka Rezső ellenőr, Braun Vilmos segédtitkár, Benedek Sándor mérnök, Löwinczer Emil mérnök, Lukács Gusztáv ellenőr, Seit (Stein) Jakab mérnök, Takács Karoly mérnök, Erdély (Erdstein) Samu mérnök, Polonydy Thamez mérnök, dr. Bacs nsky Vladimir segédtitkár, Mezey Sándor mérnök, Tóth Gyula ellenőr, Fischer Károly ellenőr, Arleth Alajos irodatiszt, Loufer Gyula ellenőr, Balog Mihály ellenőr, ifj. Kerekes Gusztáv ellenőr, Kirchnedner Imre ellenőr, Nehéz Lajos hivatalnok, Csikvári Antal hivatalnok, Krizsan Janos hivatalnok, Adler Gábor ellenőr, Doktorics Miklós ellenőr, Halász János ellenőr, Skaronek János ellenőr, Böhler Karoly ellenőr, Szabad Antal mérnök, Szilaj Mihály ellenőr, Sarkady Lajos ellenőr, Ungár Manó mérnök, Gonda József I. ellenőr, Fodor Miksa I. ellenőr, Hellmann Lajos hivatalnok, Fischer Bernát ellenőr, Palásti József ellenőr, Pauer Karoly ellenőr, Gaab Lajos ellenőr, Zeller Géza Győző hivatalnok, Wallentin Antal ellenőr, Pyber Gábor ellenőr, Zetti Janos ellenőr, Csuszner Ferenc ellenőr, Nagy Sándor III. ellenőr, Dombory Béla ellenőr, Komjathy Lajos ellenőr, Várszeghy János ellenőr, Bató (Brunner) István ellenőr, Fenyves (Folkmann) Kálmán mérnök, Fiala János György ellenőr, Rösner Tivadar ellenőr, Gruber Imre ellenőr, Erdői Mór mérnök, Juth Ferenc ellenőr, Lányi József mérnök, dr. Pekary Géza segédtitkár, Rónai Ede ellenőr, Török Győző ellenőr, Schindler Vilmos ellenőr, Rostos Samu ellenőr, Mezey Dezső ellenőr, Czoniczer Soma ellenőr.

Az V. rangfokozat 1-ső osztályából a IV. rangfokozat 3-ik osztályába kinevezettek:

Schwighofer György hivatalnok ellenőrre, alsó-kőröskényi Thuróczy József, Eisler Salamon hivatalnok hivatalnokká, Biresch Ulrich, Béla Peter, Szunyogh G-za, Lazary Árpád, Rausch Béla hivatalnok ellenőrökké, dada Olan Béla, Trexler Károly hivatalnok hivatalnokká, Vadnay László, Binder Albert, Ernst Jakab, Siffmann Sándor hivatalnok ellenőrökké, Friedrich Adolf hivatalnok hivatalnokká, Hirsch Ferenc segédmérnök mérnöké, Radmetzky János, Banffy István hivatalnok hivatalnokká, Medgyessy Bertalan hivatalnok ellenőrre, Jira József hivatalnok hivatalnokká, Tóth János II. hivatalnok ellenőrre, Garai Jakab hivatalnok hivatalnokká, Rüssel Ödön, Horváth Árpád, Szemányi Peter Pál, Kankovszky Vilmos hivatalnok ellenőrökké, Tóth Alajos irodatiszt hivatalnokká, lovag Kollmann Antal hivatalnok ellenőrre, Kovacs György I. szántiszt, Tóthi Richard hivatalnok hivatalnokká, Kruzóczy Gyula hivatalnok ellenőrre, Schotchs Karoly hivatalnok hivatalnokká, Deutch József I. hivatalnok, Nonner József, Gara Marton, Dezső Kálmán, Hoffer Adolf, Kruttschnitt Pál, jakfi Gimbó Ferenc hivatalnok ellenőrökké, Földi Mór hivatalnok hivatalnokká, Pórái József, Földi János, Kovacs Sándor hivatalnok ellenőrökké, Solymos Karoly hajóskapitány hajóskapitányra, Prohászka Bodog hivatalnok hivatalnokká, Ocs György szántiszt, Wirth Kálmán, Aleksandrovics Gábor, Fabry Ede hivatalnok ellenőrökké, Csányi László hivatalnok hivatalnokká, Karlbauer József hivatalnok hivatalnokká, Ornós (Quitten) Mór hivatalnok ellenőrre, Panajot Sándor hivatalnok hivatalnokká, Tuka Mihály hivatalnok, Patz Karoly, Maderspach Ouveer hivatalnok ellenőrökké, Rendes (Rausche) József hivatalnok hivatalnokká, Trebitsch Jakab, Fabry Jenő hivatalnok ellen-

őrökké, Hegedüs Lajos hivatalnok hivatalnokká, Baralovits István, Butterschmidt Endro, Havjár György, Feigl József hivatalnok ellenőrökké, Kugler Matyas hivatalnok hivatalnokká, Solymar (Schmidt) Sándor hivatalnok, Fridrich József hivatalnok, Butschek Győző hivatalnok, Bogz István hivatalnok, Seifert Antal Oszkár hivatalnok, Wilhelm Mór hivatalnok, Faragó Ernő hivatalnok, Gorócz Vilmos hivatalnok ellenőrökké, Fischer Sándor hajóskapitány hajóskapitányra, Poz József hivatalnok, Pogany (Pozdech) Gyula hivatalnok, Boros Armin hivatalnok, Rieder Ede hivatalnok, Findeisen László hivatalnok, Encz Alajos hivatalnok, Karchordó Aladar hivatalnok ellenőrökké, Scherwák Jaró hivatalnok hivatalnokká, Avemaria Jakab hivatalnok ellenőrre, Weisz Ödön hivatalnok hivatalnokká, Havas (Haas) Dávid segédmérnök mérnöké, Jaczy János hivatalnok ellenőrre, Polacsek Károly hivatalnok, Schulz Karoly szántiszt hivatalnokká, Wind Tivadar hivatalnok, Wunder Ignac hivatalnok, Rónaszéki Sándor hivatalnok, Szalai Vilmos hivatalnok, Tribus Gyula hivatalnok, Rupunik Janos hivatalnok, Balogh Lajos hivatalnok, Benes Ferenc hivatalnok, Jakabházy László hivatalnok, Szijj Pál hivatalnok ellenőrökké, Hauser Ernő segédmérnök, Steinbacu Imre segédmérnök, Tanczos (Tánczer) Jakab segédmérnök mérnöké, Gabris Mihály hivatalnok, Földváry Károly hivatalnok, Jobst Sándor hivatalnok, Gilmeiner Adolf hivatalnok, Strauss Armin hivatalnok ellenőrökké, Glück Vilmos segédmérnök, Stein Mór I. segédmérnök, Hajdu (Hauser) Mór segédmérnök mérnöké, Kubányi Árpád hivatalnok ellenőrre, Gaál József segédmérnök, Auer Lajos s.-mérnök, Freund Jakab s.-mérnök, Weisz Ignac s.-mérnök, Dáza Miksa segédmérnök, lovag bárnai Fuchs Henrik segédmérnök, Goldberg Arnold segédmérnök, Wetzler Lajos segédmérnök, Polgar Lajos segédmérnök, nagyadornai Garda Dezső segédmérnök, Jász (Schwartz) Izrael József segédmérnök, Donhoffler G-za segédmérnök, Manzoni Mihály segédmérnök, Winkler Ignac segédmérnök, Mocsary Henrik segédmérnök mérnöké, Wolf Vilmos hivatalnok, Bleuer Zsigmond hivatalnok, Ulrich Lajos hivatalnok, Keleti Gyula hivatalnok, Nagy Iván hivatalnok, Gulassa Andor hivatalnok, Bergh Albert hivatalnok ellenőrre, Foleki Dániel irodatiszt, Papp József hivatalnok hivatalnokká, Schulhof Pál hivatalnok, Balogh István hivatalnok, Sallai (Schütz) József hivatalnok, Dező Lajos hivatalnok, Tripammer József hivatalnok, Reinheimer Gyula hivatalnok, Erős Gyula hivatalnok ellenőrre, Blaskovics Árpád hivatalnok hivatalnokká, Kautz Henrik hivatalnok ellenőrre, Molnár Antal hivatalnok hivatalnokká, Gonda (Goldmann) Adolf segédmérnök, Erdősi Lipót segédmérnök, Petrovics Sándor segédmérnök, Kiss Béla segédmérnök mérnöké, Fischer Richard hivatalnok ellenőrre, dr. Okrutsky Árpád fogalmazó segédtitkár, Puskas Sándor segédmérnök, Bauer Ernő segédmérnök mérnöké, Merkovich Ferenc hivatalnok, Bajza István hivatalnok, Bodó Sándor hivatalnok ellenőrre, Korláth Kázmér segédmérnök, Skrovina József segédmérnök mérnöké, dr. Balogh Arthur fogalmazó, dr. Képpsy István fogalmazó segédtitkár, Medanich Romuald segédmérnök, Fenyves Ignác segédmérnök, Schweriner Imre segédmérnök, Farkas István segédmérnök mérnöké, Kullmann Géza fogalmazó segédtitkár, Jokits Lajos hivatalnok ellenőrre, Pázár László segédmérnök, Romszauer Ferenc segédmérnök, Wünschendorfer Béla segédmérnök, Storck Lipót segédmérnök, nagyváradai Ferenczy Géza segédmérnök mérnöké, Stern Henrik irodatiszt hivatalnokká, kassai Polinszky Ágoston hivatalnok ellenőrre, Gaskó Béla fogalmazó, Luger Kálmán fogalmazó segédtitkár.

Az V. rangfokozat 2-ik osztályából ugyanazon rangfokozat 1-ső osztályába előléptettek:

Verecs Gusztáv hivatalnok, Guckler Gibert hivatalnok, Szirmai Manó István hivatalnok, Bóhó János, Brozsky Ferenc hivatalnok, Fligl József hivatalnok, Galvasi (Reizinger) Zsigmond hivatalnok, Pfeiffer Alajos Ignác hivatalnok, Joanovits Miklós hivatalnok, Burg Karoly hivatalnok, Matos Géza hivatalnok, Lászlóffy Ferenc hivatalnok, Fried Miksa hivatalnok, Zaborszky G-za hivatalnok, Horváth Lajos hivatalnok, Pekary Gyula hivatalnok, Grass Károly hivatalnok, Olah Sándor hivatalnok, Für Vilmos hivatalnok, Verecs Elek hivatalnok, Iványi Mihály hivatalnok, Somogyi Henrik hivatalnok, Polatsek László hivatalnok, Gáspárik Zoltán hivatalnok, László Miklós hivatalnok, Kovács Karoly hivatalnok, kovásznai Bogdán Ferenc hivatalnok, Radó Jenő hivatalnok, Grod Samuel Győző hivatalnok, Rutsek Ágoston hivatalnok, Strbl Jozsef hivatalnok, Kúmek Győző hivatalnok, Janosy György hivatalnok, Besze Béla hivatalnok, Martin Kourid hivatalnok, Laposy Lajos hivatalnok, Schreiber József hivatalnok, Mazanyi Kálmán hivatalnok, Keller Gyula II. hivatalnok, Bernmann Gusztáv hivatalnok, Fáy Kálmán hivatalnok, Büchler Pál hivatalnok, Jaczkó Karoly hivatalnok, Zonda Ferenc hivatalnok, Nagy (Gröz) Márton hivatalnok, Kalai Jenő hivatalnok, Korb Gusztáv hivatalnok, Komlóssy Jenő Ödön hivatalnok, Otróban Nandor hivatalnok, György Mór hivatalnok, Acházy Béla hivatalnok, Dobay Ákos hivatalnok, Buziassy Karoly hivatalnok, Lukács Gábor hivatalnok, Algai (Attmann) Ignac hivatalnok, Rozsits Endre hivatalnok, Kiss Gyula hivatalnok, Wepner Karoly hivatalnok, Keller Ferenc hivatalnok, Adam Karoly hivatalnok, Vuth Ferenc, Boros Ignac Korós Ede hivatalnok Kaufmann Mark segédmérnök, Kun Dávid segédmérnök, Kemény Simon segédmérnök, Kertész József hivatalnok, Soverics Sándor hivatalnok, Nagy Jenő hivatalnok, Tóth Elemer hivatalnok, Bálint Hugó hivatalnok, Bauer Ede hivatalnok, Szilassy Karoly hivatalnok, Gherald Gyula hivatalnok, Miklóssy Karoly hivatalnok, Schreiber Géza hivatalnok, Fridrich István hivatalnok, Foleki Ignác hivatalnok, gaalantai Balogh Gyula hivatalnok, Mol-

Vasutasok előléptetése.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —
Budapest, április 24.

A kereskedelmi miniszter jóváhagyta az államvasuti alkalmazottak előléptetésére és kinevezésére vonatkozó igazgatósági előterjesztést és módunkban van már ma közölni azoknak a tisztviselőnek névsorát, akik sok küzdelem után végre rátaláltak az illetékes körök régóta várt jóindulatára. Késztelenül sok jogos várakozást és reményiséget elégít ki az alábbi lista, de sajnos, fájdalommal csalódást is hozott ezer, meg ezer tisztviselőnek, akik intelligenciájuk, képzettségük és lelkes buzgalomuk révén szintén méltán részesültek helyzetük javítására. Ezeknek egyszóval be kell érniük a pusztai ígérettel, amely remélhetőleg mielőbb megvalósul, mert az intéző köröknek tudniuk kell, hogy csak megelégedett, anyagi bajoktól nem gyötört tisztikár képes az államvasutat működésének oly irányt szabni, amely mindenképpen megfeleljen a hatalmas intézmény hivatásának.

Előléptetések.

A IV., V., VI. rangfokozatu hivatalnokok körében 1899. évi április 1-től számtandólag:

A IV. rangfokozat 2-ik osztályából ugyanazon rangfokozat 1-ső osztályába előléptettek:

Martin Károly ellenőr, Pfeiffer Manó ellenőr, Horvát Ferenc ellenőr, Aranyosi László ellenőr, Markovits Adolf ellenőr, Kápolnás László ellenőr, Szász (Schwartz) Hugó ellenőr, Czeisberger Henrik mérnök, Dömötör Sándor ellenőr, Seide Arthur ellenőr, Winter József ellenőr, Periaay József Győző mérnök, Jancsó Samuel ellenőr, Buzságy Albert mérnök, Herczeg Sándor I. mérnök, Gaupmann Antal mérnök, Raizner Sándor mérnök, Temesváry Alajos ellenőr, Kardos Ignác ellenőr, Hochbaum László mérnök, Hazai János ellenőr, lovag Becker Richard ellenőr, Tóth I. re ellenőr, Hanus József ellenőr, Nachtmann Janos ellenőr, Fehér Vilmos ellenőr, Wirth Mihály ellenőr, Varga Sándor ellenőr, Medgyesi Árpád ellenőr, Balthazár Győző ellenőr, Rezek György ellenőr, Büha Mór ellenőr, Honheiser Ede ellenőr, Kögler Béla ellenőr, Thold József ellenőr, Eisler József ellenőr, Reisenhoffer Vince ellenőr, Sevcsik Leo ellenőr, Hendl Lajos ellenőr, Gyürky Béla ellenőr, Gerő János ellenőr, Bodó Ferenc mérnök, Kappai Samu mérnök, Füge Karoly mérnök, Sily Ágoston ellenőr, Kaszó Andras ellenőr, Schmidt Lajos ellenőr, Dollinger Lajos Jusztin mérnök, Kaluschke Richard ellenőr, Uroan Gusztáv Elek ellenőr, Kövér György ellenőr, Jakabházy Lajos ellenőr, Kappel Karoly ellenőr, Fischer József ellenőr, dapsai Dapsy Lajos ellenőr, Bernstein Adolf ellenőr, Atk Lipót István ellenőr, Pirnik Pál ellenőr, Hann Adolf ellenőr, Schürger Jakab ellenőr, Kun (Kuss) Janos Sándor ellenőr, Apafi Ignac ellenőr, Modes Janos ellenőr, Schmidt János ellenőr, Radna József ellenőr, Kristóffy Gyula ellenőr, Buday Nandor ellenőr, Ujváry Marton ellenőr, Nitsch Győző ellenőr, Fabriczus Vilmos ellenőr, Stuchlik Antal ellenőr, Egyény József ellenőr, Liller István ellenőr, Kovacs Ferenc II. ellenőr, Lösska Karoly ellenőr, Szabady Gaour ellenőr, Feleky Kálmán ellenőr, Babó László ellenőr, Botlik István ellenőr, Kment Antal mérnök, Wolleszky Karoly ellenőr, W. liner Godofred ellenőr, scarbergi báró Bedous Karoly ellenőr, Hoffmann Béla ellenőr, Littassy Janos mérnök, Scholtz Jenő mérnök, bukafői Pajanos Karoly segédtitkár, Proszk Emil ellenőr, Drencsényi László ellenőr, Markósz Róbert ellenőr, Sziklay Jenő mérnök, Róizer József mérnök, Thomayer István segédtitkár, Matota István ellenőr, Szentely Gyula mérnök, Esser Karoly mérnök, Nagy

nár Ferenc I. hivatalnok, Bayer Károly hivatalnok, Bauma Alajos hivatalnok, Czeglédi (Czimmermann) György hivatalnok, Barta Antal hivatalnok, Balogh Béla hivatalnok, Batka Adolf hivatalnok, Schiebinger Károly hivatalnok, Schöpfung Hugó hivatalnok, Erdélyi István háikoskapitány, Neufeld Vilmos hivatalnok, Gottfried János Jakab segédmérnök, Bánoczy Ferenc hivatalnok, Fontányi István hivatalnok, Warmuth Emil hivatalnok, Lukács (Lóv) Aladár hivatalnok, Schmorai Bernát hivatalnok, Ruszwurm Kálmán hivatalnok, Ötvös Vilmos hivatalnok, Adler Miksa segédmérnök, Gyarmathy Antal hivatalnok, Erős Lajos hivatalnok, Güllner Árpád segédmérnök, Fenyves Miklós segédmérnök, Dévai Lajos I. segédmérnök, Nikolics Szilárd segédmérnök, Schenk Béla segédmérnök, Kristóffy Gyula Manó segédmérnök, Rosenstein Samu hivatalnok, Rummy Ferenc hivatalnok, Skopál Róbert hivatalnok, Jilek Károly hivatalnok, Hausmann Arthur hivatalnok, Fedorcsik Sándor hivatalnok, Lengyel Gábor hivatalnok, Ligeti (Lówinger) Ignác hivatalnok, Kelemen Ferenc hivatalnok, Demeter László hivatalnok, Singlári Gyula hivatalnok, Balogh László hivatalnok, Szemere (Steinhardt) Kálmán hivatalnok, Spányi Ernő hivatalnok, Nagy Gábor hivatalnok, Artimovich Antal hivatalnok, Singer Antal hivatalnok, Orbán Lajos hivatalnok, Salamon Miklós hivatalnok, Farkas Károly fogalmazó, Esztergályi Dezso hivatalnok, Kramer Lajos hivatalnok, titoldi Veress Sándor hivatalnok, Strausz Lajos segédmérnök, Vész (Weisz) Mihály segédmérnök, Dévai Lajos II. segédmérnök, Löwinger Armin segédmérnök, dr. Váily (Weiszberg) Zsigmond fogalmazó, Walther Dezso segédmérnök, Czéner András segédmérnök, Lapaine Rajmond segédmérnök, Hizing Antal segédmérnök, Polkman Márk segédmérnök, Haydn József hiv., mihályházi Tóth Félix hiv., Girsik Gyula hivatalnok, lenvai Lintner Géza hivatalnok, Incedi (Immerblum) Gyula hivatalnok, Langhammer Ferenc hivatalnok, Koperly Döme hivatalnok, Spiegel Sándor segédmérnök, Bartha István I. hivatalnok, Bellagh Imre hivatalnok, Frank Márkus segédmérnök, Ruszt József hivatalnok, Gralovits Antal hivatalnok, Markovits Albin hivatalnok, Neuberger József hivatalnok, Lehner Gusztáv Adolf hivatalnok, Boross Vilmos hivatalnok, Közeghy Árpád számtiszt, csejéji Vuchetich József fogalmazó, Dobóczy László hivatalnok, Sarkányi Adolf hivatalnok, Ágcsa János segédmérnök, Hennig Rezső hivatalnok, Vrana István hivatalnok, Kálmán Samu hivatalnok, Géher János hivatalnok, Gerentser Dezso hivatalnok, Gébay Miklós hivatalnok, Sitter József hivatalnok, Schreiber Antal segédmérnök, Leitner Lajos hivatalnok, Szauer Arthur hivatalnok, Mátessz János irodatízt, Békányi Gyula hivatalnok, Radó Aurél hivatalnok, herváthi Menyhart Béla hivatalnok, Geiger Miksa segédmérnök, Wallach Salamon segédmérnök, Ugrik Mihály segédmérnök, Stachó Jenő mérnök, Schramek Elek segédmérnök, Szilágyi Mihály hivatalnok, Schmeisz János hivatalnok, Kiss Dániel hivatalnok, Würzler Lajos hivatalnok, Karabási Albert hivatalnok, Vogtics Győző hivatalnok, Török Kálmán hivatalnok, Hoffmann Miksa segédmérnök, tolcsvai Bónis Andor hivatalnok, Löwe Ernő hivatalnok, Anger Imre hivatalnok, Honza János hivatalnok, Böhm Mihály hivatalnok, Horti (Haas) Tóbiás segédmérnök, Gócs Imre hivatalnok, Fassberger József fogalmazó, Müller Gyula II. hivatalnok, Deutsch József II. fogalmazó, szentesbéli Petrikovics Károly Ferenc segédmérnök, Gutfreund Adolf segédmérnök, dr. Szlammer Ágoston hivatalnok, Bereczky Sándor hivatalnok, Gratzl Lajos hivatalnok, Ruderschmidt Ferenc hivatalnok.

As V-ik rangfokozat 3-ik osztályából ugyanazon rangfokozat 2-ik osztályába előléptetett:

Sipánics Pál hivatalnok, Fitzner József hivatalnok, Lutter Károly hivatalnok, Vajda (Weisz) Károly hivatalnok, Kaufmann Mór hivatalnok, Leyrer Károly hivatalnok, Hanély Oszkár hivatalnok, Werner Vince hivatalnok, Poor Rezső hivatalnok, Thurzó Nagy Árpád hivatalnok, Vadász (Wellner) Ruben Rezső hivatalnok, Ditrlich Antal számtiszt, Boros László hivatalnok, Róna Nándor hivatalnok, Skaliczky Árpád hivatalnok, Zafstz Jenos hivatalnok, Mancezl József hivatalnok, Csontó János hivatalnok, Pramenits Ferenc hivatalnok, Lieszkowsky Kálmán hivatalnok, Szele Imre hivatalnok, dróti Puskás József hivatalnok, Schönfeld Adolf hivatalnok, Szende (Scheiber) Mór hivatalnok, Fazekas Ferenc hivatalnok, vágányhelyi Hrabóczy Géza Gyula hivatalnok, Seneker Gábor hivatalnok, Pongrácz Géza hivatalnok, Sramkó Kálmán hivatalnok, Kerécs (Kappel) Izidor hivatalnok, Kubinyi (Kubicsek) Gyula hivatalnok, Tolnai (Engel) Lajos hivatalnok, Liszka István hivatalnok, Kluka Antal hivatalnok, Ortner Károly hivatalnok, Kocsárd (Koller) János hivatalnok, Prihoda Béla hivatalnok, Rácz Ferenc hivatalnok, Nagy Zoltán II. hivatalnok, Személy Ferenc hivatalnok, Czangli Károly hivatalnok, Bedő (Berzer) Simon hivatalnok, Müller Sándor hivatalnok, Márton Jenő segédmérnök, Pintér István hivatalnok, Brayer Árpád hivatalnok, Meczner Zoltán hivatalnok, Berger Adolf hivatalnok, Serégyi Gyula hivatalnok, Pappázy Elek hivatalnok, Homonnai Ignác Nándor hivatalnok, dr. Drechsel Béla hivatalnok, Mautner Vilmos hivatalnok, Molnar Armin hivatalnok, Vincze János I. hivatalnok, bárentsali Praxa Adolf hivatalnok, Molnár Lajos II. hivatalnok, Libics Mihály hivatalnok, Csorba Miklós, Vincze Lajos, Makó Kálmán, Máthé Béla Albert hivatalnok, Gombos József hivatalnok, Csia Oszkár hivatalnok, Ninger József hivatalnok, Nagy Árpád hivatalnok, Benke (Brunner) József hivatalnok, Haraszt Ede hivatalnok, Fásztér József hivatalnok, Dzonner Kálmán hivatalnok, Hajnal (Händler) Mór hivatalnok, Moskovits Samu hivatalnok, Ring Izidor hivatalnok, Horváth József I. hivatalnok, Vogelhuber Armin hivatalnok, Dörner Lajos hivatalnok, Brayer József hivatalnok, Bíró (Ábeles)

Izsák Dezso hivatalnok, Darás Zsigmond hivatalnok, Márai Vilmos hivatalnok, Benkár Géza hivatalnok, Saffrány Imre hivatalnok, Susnek Rezső hivatalnok, Zsenyey Ervin hivatalnok, Krausz Gyula hivatalnok, Lévai Sándor hivatalnok, Szilágyi András hivatalnok, Sümeji Imre hivatalnok, Jusus Mór hivatalnok, Hegyi Imre hivatalnok, Bednarik Jenő hivatalnok, Rakovszky Dezso hivatalnok, Kemény Pál Lipót hivatalnok, Tapoleczay Gyula hivatalnok, Nemes Zsigmond hivatalnok, Hevedűs József számtiszt, Geber Antal hivatalnok, Lingcz Janos hivatalnok, Mélézer József hivatalnok, Kenessey Jenő Hugó számtiszt, Szalla Ignác hivatalnok, Petrács Gyula irodatízt, Waffla Viktor hivatalnok, erzsébetvárosi Török Szilárd irodatízt, Németh Károly Dezso hivatalnok, Teilmann József hivatalnok, Bauer Gusztáv hivatalnok, Keiser Gyula hivatalnok, Linkay Géza hivatalnok, Katona Soma hivatalnok, Balston Károly hivatalnok, Halpern Henrik hivatalnok, Finda Géza hivatalnok, Simonffy Géza hivatalnok, Hermann Mátyás hiv., Tiller József hivatalnok, Wagner Miklós hivatalnok, Rodz Mátyás hivatalnok, Szepeszy Pál hivatalnok, Szold Jakab hivatalnok, Fodor (Fruhstuck) Géza hivatalnok, Sugár Zsigmond hivatalnok, Weiszkopf Ágoston hivatalnok, Steiner Lajos hivatalnok, dr. Kőrös Márton fogalmazó, Prépósfy István hivatalnok, Laczka Sándor hivatalnok, Bülskei (Boscowitz) Lajos hivatalnok, Kemény Albert hivatalnok, Tóth József hivatalnok, Komarek János hivatalnok, Szongott János hivatalnok, Szabó György Kornél hivatalnok, Pék Béla számtiszt, Settyei (Settel) Sándor irodatízt, Kalos Sándor hivatalnok, Neufeld Ede számtiszt, Gombor Salamon irodatízt, Isztra (Szikra) Lajos irodatízt, Kampis István hivatalnok, Barta (Berger) Gábor hivatalnok, Wagner Kálmán hivatalnok, Blagizricz Kamill hivatalnok, Rosenberger Mihály hivatalnok, Tutsek József hivatalnok, Csukay Géza hivatalnok, Skuteczky Emil hivatalnok, Gönczy Ezékiel hivatalnok, Lentos Antal hivatalnok, Benedek Antal hivatalnok, Turczor Antal Henrik hivatalnok, Ballás (Fritz) Béla hivatalnok, Fridrik Vilmos hivatalnok, Nagy Géza I. hivatalnok, Vesseli Károly Gyula hivatalnok, Erdős Dezso II. hivatalnok, Hollósi Jenő hivatalnok, Kovács Elek hivatalnok, Lengyel Gergely hivatalnok, Csernák István hivatalnok, Balázs János hivatalnok, Kanics Vince hivatalnok, Hain Győző hivatalnok, Lamer János hivatalnok, okolicsnai Okolicsányi Miklós Kálmán hivatalnok, Gaizgó Balint hivatalnok, Ticsinszky Aurél János hivatalnok, Simon Armin hivatalnok, Engel László hivatalnok, Frigan Vilmos hivatalnok, Haraszt (Hirschmann) Rezső hivatalnok, Holládi (Hutflasz) Péter József hivatalnok, almási Antonovich Simon hivatalnok, Farkas Andor hivatalnok, Uray Gyula hivatalnok, Missa János számtiszt, Stabizewski Leó számtiszt, Bánó Dezso hivatalnok, Lovcsányi Dezso hivatalnok, Vértés Henrik számtiszt, Lode Győző hivatalnok, Hanka Ferenc hivatalnok, Schanovetz Alajos hivatalnok, Eisen József Ede hivatalnok, B. eskai Dezso hivatalnok, Zalud Armin hivatalnok, Tomán Kálmán hivatalnok, Kömősi György hivatalnok, Budai János hivatalnok, Bilinszky János hivatalnok, hosszumezői Nagy Lajos Emil fogalmazó, Pávai Vajna Elek hivatalnok, Stuhán Gyula irodatízt, Horváth Károly számtiszt, Szabó Nándor irodatízt, Franzecky János irodatízt, Wolter Ede hivatalnok, Vázó Bertalan számtiszt, Horvát (Oppenheimer) Ferenc számtiszt, Palkovics Dezso hivatalnok, Gurgyi Árpád hivatalnok, Varga Károly hivatalnok, Kurez Lipót hivatalnok, Karohoródi László hivatalnok, Metz Rezső Sándor hivatalnok, Orbán Ferenc hivatalnok, Trezovni Ferenc hivatalnok, Tusa János hivatalnok, Tóth János III. hivatalnok, Csizsér Géza hivatalnok, König Rezső hivatalnok, Teichert Gyula Ignác hivatalnok, Ürmösi Jenő hivatalnok, Laib Hugó Ferenc hivatalnok, Bleuer Győző hivatalnok, Messinger József I. hivatalnok, dr. Kezma László hivatalnok, Weil Samu hivatalnok, hamvai Sándor Szilárd Miklós fogalmazó, Waits Milivo hivatalnok, Fabian Ferenc hivatalnok, Tas (Vegel) Miksa segédmérnök, Belényesi Zsigmond segédmérnök, Hoffner Elek segédmérnök, Zacharia Miklós segédmérnök, Besenyei Boldizsár hivatalnok, Brenikowszky Károly hivatalnok, Mezey Árpád segédmérnök, Gross Sándor segédmérnök, Flamm Samu segédmérnök, Seiner Mihály segédmérnök, Molnar Gyula II. segédmérnök, Löbl Mór segédmérnök, Deutsch Zsigmond segédmérnök, Haeker Miksa segédmérnök, Steiner Kornel segédmérnök, Fried József I. segédmérnök, Goldmann Albert Adolf alias Ernő segédmérnök, Hajnal (Morgenstern) Dezso segédmérnök, Kortsák Antal segédmérnök, Berényi Béla segédmérnök, Földessy Ödön hivatalnok, Roszner József számtiszt, Graef Antal számtiszt, Tauffer Gyula hivatalnok.

A VI. rangfokozat 1-85 osztályából az V. rangfokozat 3-ik osztályába kinevezett:

Mocséri József hivatalnok, Lamby Miksa hivatalnok, Fidy József irodatízt, Weisel Samu hivatalnok, Piech Kálmán hivatalnok, Barna Mihály hivatalnok, Rixner György hivatalnok, Gudra Gyula hivatalnok, Demeter Sándor hivatalnok, Máthé János hivatalnok, Reubitzer Soma hivatalnok, Werner József hivatalnok, Nagy Antal II. hivatalnok, Rixner János hivatalnok, Heniz Vilmos hivatalnok, Németh János I. hivatalnok, Koblós László Dezso hivatalnok, Rummy Mihály hivatalnok, Csizsár Géza hivatalnok, Mazyar (Metzner) Miksa hivatalnok, Mayer Adolf hivatalnok, Lemay József hivatalnok, Hélezi Samu hivatalnok, Apor Andras hivatalnok, Rónai (Róth) Árpád hivatalnok, Hirn Mór hivatalnok, Onedi (Onari) Gergely hivatalnok, Deuffie Pál hivatalnok, Gróf Béla János hivatalnok, Róthmann Adolf hivatalnok, Ney Izso hivatalnok, Witsgál Miksa hivatalnok, Jung Márk hivatalnok, Schmidt László II. hivatalnok, Kiraly Béla István hivatalnok, Wagner Károly hivatalnok, Farkas Lehel Attila hivatalnok, Sztrerek Nándor hivatalnok, Dobai Lajos hivatalnok,

Borda Kálmán hivatalnok, Horváth Géza III. hivatalnok, Török (Biehler) Gábor hivatalnok, Tápai Károly hivatalnok, Imre An'or hivatalnok, ponpovici Koterschal Rezső hivatalnok, Winkler Armin hivatalnok, Trón Lajos hivatalnok, Wainter József hivatalnok, Zsolócs (Zsanzig) László hivatalnok, Stein Mór II. hivatalnok, Mohaupt József hivatalnok, Tóth Péter hivatalnok, Fopasz Mátyás hivatalnok, Bülskei Andor hivatalnok, Huszár (Glas r) Bertalan hivatalnok, Breuer Armin hivatalnok, Domokos Ferenc hivatalnok, Zoltán Albert hivatalnok, Huszár (Cvaszta) Béla hivatalnok, Walter Emil hivatalnok, Pépa János hivatalnok, Föhner Jakab hivatalnok, Hrabie Ferenc hivatalnok, Csap Ferenc hivatalnok, Szilvássy Jenő hivatalnok, Szabó György hivatalnok, Drechsler Filipp hivatalnok, Lichtsbeid Ferenc hivatalnok, Molnár (Manicza) János hivatalnok, Katona (Klein) Ferenc hivatalnok, Rim nöczy Ferenc Sándor hivatalnok, Ternay Árpád hivatalnok, Hörk Pál hivatalnok, Kócsy András hivatalnok, Törzs Gyula hivatalnok, Fischer Adolf hivatalnok, Reinhardt János hivatalnok, Grünwald Simon hivatalnok, Ország János hivatalnok, Balla Ferenc hivatalnok, Vadász (Weisz) Ödön hivatalnok, Neuhuber Károly hivatalnok, Szabó Kálmán II. hivatalnok, Guttmann David hivatalnok, Kuesera Mihály hivatalnok, Major János hivatalnok, Philimon János hivatalnok, Vermesi Gyula hivatalnok, Györfly Imre hivatalnok, Mold József hivatalnok, Grouza János hivatalnok, László Imre hivatalnok, Paulicek Jakab Béla hivatalnok, Szemán Mihály hivatalnok, Konez Imre hivatalnok, Kovács Jakab Jenő hivatalnok, Rott Zsigmond hivatalnok, Parai László hivatalnok, Rajkovic Vilmos hivatalnok, Boksz János hivatalnok, Kalászi Géza hivatalnok és Molnár Kálmán II. hivatalnok hivatalnokká, Regner Kálmán számtiszt számtiszté, Székely (Schreiber) Henrik hivatalnok hivatalnokká, Ország Béla számtiszt számtiszté, Kiss András hivatalnok, Einbeck Mihály hivatalnok, Hkovics Mátyás hivatalnok, Krivácsy Károly hivatalnok, Elek (Erber) Armin hivatalnok, Oberhofer Imre hivatalnok, Gerő (Gottlieb) Dávid hivatalnok, Timár Jenő hivatalnok, Kreidler Frigyes Ferenc hivatalnok, tynyogi Csapó Károly hivatalnok, Zeitner Ödön Béla hivatalnok, Bogár Ede Károly hivatalnok hivatalnokká, Sabin Sándor számtiszt számtiszté, Kubeck György Andras hivatalnok, Kiss Lajos hivatalnok, Scheringer Alajos hivatalnok, Bródy León hivatalnok hivatalnokká, Gabel Vilmos számtiszt számtiszté, Preisz Ottó hivatalnok hivatalnokká, Szojka Arthur irodatízt irodatízté, Turi Endre számtiszt számtiszté, Schön Manó hivatalnok, Hellmich Adolf hivatalnok Takats Nándor hivatalnok hivatalnokká, Freytag Károly mérnökgyakornok segédmérnöké, dr. Zettner István János segédfogalmazó fogalmazóvá, Apáti (Freykand) Ignac mérnökgyakornok, Friedl Jenő mérnökgyakornok segédmérnöké, Horváth Istvan II. hivatalnok, Faragó (Freund) Sándor hivatalnok, Gaizgó István hivatalnok, Reguly Kálmán Pál hivatalnok, Kertész (Klein) Vilmos hivatalnok hivatalnokká, Loisch Ede irodatízt irodatízté, Jakab Gyula mérnökgyakornok, Heimann Miksa mérnökgyakornok, Novák László mérnökgyakornok segédmérnöké, Mezey Gyula hivatalnok hivatalnokká, Kájos József mérnökgyakornok, Klausnitzer Vilmos mérnökgyakornok, Kádár (Knebel) Kálmán mérnökgyakornok, Szojka Sándor mérnökgyakornok, Kun Lipót József mérnökgyakornok, Schubert Adolf mérnökgyakornok, Traustein Hugó mérnökgyakornok segédmérnöké, Burger Lipót hivatalnok, Wimmer Ede hivatalnok, Duba Sándor hivatalnok, Tompa András hivatalnok, Kerényi Armin hivatalnok, Lorber József hivatalnok, Klár István hivatalnok, Friedmann Ignác hivatalnok, Beck Géza hivatalnok, Tajthy Zoltán hivatalnok, Bauer Károly hivatalnok, Singer Lipót hivatalnok, Zemboldt Kálmán hivatalnok, Bossányi György hivatalnok, Fodor Armin hivatalnok, Dobó László hivatalnok, Temesvári Albert hivatalnok, Groszmann Ede Ödön hivatalnok, Matukovics Miklós hivatalnok, Reinitz Benő hivatalnok, Miholics Pál hivatalnok, N. mlaha Albert hivatalnok, Ferencz Ferenc hivatalnok, Csató Balazs hivatalnok, Keszler Gábor hivatalnok, Róza Ambrus hivatalnok, Kovács Lajos III. hivatalnok, Pery Gyula hivatalnok, Gulacsy László Ignác hivatalnok hivatalnokká, Tomincz József irodatízt irodatízté, Haas Ernő hivatalnok, Rády Lajos Mihály hivatalnok, Perényi (Payerl) István hivatalnok, Pekere István Árpád hivatalnok, Volák Gyula hivatalnok, Istók Kálmán Jenő, Grünfeld Dezso hivatalnok, Vahd Géza hivatalnok, Schrantz Lajos hivatalnok, Korein Vince hivatalnok, Fried Filipp hivatalnok, Husz Hugó hivatalnok, Szabó Károly hivatalnok, Vass Oszkár hivatalnok, Kasza Pál hivatalnok, Polanyi Alfréd József hivatalnok, Vesz (Weisz) Simon hivatalnok, Kubányi Gyula hivatalnok, Visnyi Samu hivatalnok, Básztics György hivatalnok, Szadonovszky Lipót Károly hivatalnok, Török Albert hivatalnok hivatalnokká, Lengyel Károly József segédfogalmazó fogalmazóvá, Scholins Ignác hivatalnok, Csiby József János hivatalnok, Beck Miklós hivatalnok, Fridli Lajos hivatalnok, Szlovák János hivatalnok, Zellingner Rezső hivatalnok, Popovics Endre Pál hivatalnok, Ehrenreich Armin Henrik hivatalnok, Frank János hivatalnok, Littke Ferenc hivatalnok, Löwinger Béla hivatalnok, Strausz Miksa hivatalnok, Róza Szilveszter hivatalnok, Apáthi István hivatalnok, Rádely Jenő Gyula hivatalnok, Rurik Nándor hivatalnok, Beck Ede hivatalnok, Marton Pál hivatalnok, Schapira Miksa hivatalnok, Haselmayer Albert Armin hivatalnok, Halasz (Fischmann) Elek hivatalnok, Boross Mihály hivatalnok, Mayer Antal II. hivatalnok, Weiss Salamon hivatalnok, Vadász Kálmán hivatalnok, Bartók Vilmos Géza hivatalnok, Görög Mór hivatalnok, Koronky János hivatalnok, Nádor (Naftali) Gyula hivatalnok, Forintcs Béla hivatalnok, Kelemen Antal hivatalnok, Kádár Salamon hivatalnok, Némethy Ernő hivatalnok, Batonyi (Braun) Antal hivatalnok hivatalnok

nok hivatalnokká, Somoczi Guszáv számtiszt, Láng Sámuel Sándor, Kelemen Gábor számtiszt, Sams n Aladár íródtiszt, Szalay Ágoston íródtiszt, Irodatiszt, Strauss Jenő íródtiszt, Tárbel Antal hivatalnok hivatalnokká, Brandisz Károly íródtiszt, Irodatiszt, Petrich Attila hivatalnok, Gaszner Henrik Antal hivatalnok hivatalnokká, Dörner Lajos mérnökgyakornok, Póth Zsigmond mérnökgyakornok segédmérnök, dr. Somló Bádog segédfoglalmazó fogalmazó, Schütz Béla mérnökgyakornok, Salzberger Samu mérnökgyakornok, Lukács Lóránd mérnökgyakornok, Szalay Ervud mérnökgyakornok, Kélf Leó mérnökgyakornok, Miley Béla mérnökgyakornok, Gál Fede mérnökgyakornok, Rothbarth Chajem Ózer zidar mérnökgyakornok, Tausz Armin mérnökgyakornok, Lányi Nándor mérnökgyakornok, Berger Imre mérnökgyakornok, Stiglitz Frigyes mérnökgyakornok segédmérnök, dr. Hunyay Vilmos segédfoglalmazó fogalmazó, Zuckerman Izidor mérnökgyakornok segédmérnök, Vendenszky Oszkár hivatalnok, Pap Károly hivatalnok, Liska Gyula hivatalnok, Detela Béla hivatalnok, Rabaközy István hivatalnok hivatalnokká, Politzer Jakab mérnökgyakornok, Heiduschka Alfréd mérnökgyakornok, Schulhof Leó mérnökgyakornok segédmérnök, Ridler Andor segédfoglalmazó fogalmazó, Török (Travnik) Gábor hivatalnok, Mayersberg Dezső hivatalnok hivatalnokká:

A VI. rangfokozat 2-ik osztályából ugyanazon rangfokozat 1-és osztályába előléptetett:

Riemer Adolf hivatalnok, Poncráz Károly hivatalnok, Torma Károly hivatalnok, Limbeck Győző hivatalnok, Keller Sándor hivatalnok, Eder Nándor János számtiszt, Matheidez István János számtiszt, Gyárfas (Guttmann) Oszkár számtiszt, Balogh Elek íródtiszt, Tessedly Gyula íródtiszt, Kottas Sándor íródtiszt, Nagy József H. hivatalnok, Draveczky Árpád hivatalnok, Szabó Imre I. hivatalnok, Bartha István II. hivatalnok, Benicz Sándor hivatalnok, Fényfi Gábor hivatalnok, Dömötör Vilmos hivatalnok, Bereczli József hivatalnok, Szabó János II. hivatalnok, Landorfer Konrad íródtiszt, Kovács Gergely íródtiszt, Schlesinger Hugó íródtiszt, Vass Lajos számtiszt, Szabó Imre II. íródtiszt, Bezanovits Vendel íródtiszt, Weizer Pál íródtiszt, Lengyel Gyula íródtiszt, Peres Nándor íródtiszt, Kabos Gyula számtiszt, Takács Zsigmond íródtiszt, Koröly Győző íródtiszt, Mózes Dezső íródtiszt, Hamburger D. Mór íródtiszt, Prosz Jenő íródtiszt, Heinz Oszkár Andrási íródtiszt, Trinks István íródtiszt, Strecker József íródtiszt, Major J. kab. íródtiszt, Haluszynski Ele íródtiszt, Gábori (Polifka) Károly íródtiszt, B. Schöff Mihály íródtiszt, Waskó József Árpád íródtiszt, Porsehinsky Menó Iván íródtiszt, Huszár József íródtiszt, Nagy Géza János íródtiszt, Salamon István II. íródtiszt, Czapary Géza íródtiszt, Biró Ferenc íródtiszt, Szűcs Béla íródtiszt, Szencs Sándor íródtiszt, Frisch Dezső Ferenc íródtiszt, Döszeghy József Kálmán íródtiszt, Hegyi Andor íródtiszt, Sárján János íródtiszt, Szakváry Oszkár íródtiszt, Török Ferenc I. íródtiszt, Kovács Pál íródtiszt, Kovács Jenő íródtiszt, Klobusitzky Béla számtiszt, Mészöly Zoltán Gábor hivatalnok, Ujlaki Gyula íródtiszt, Kerecz Dániel Antal hivatalnok, Keczel György hivatalnok, Miskolczy Gyula hivatalnok, Cs. István Alajos számtiszt, Gró Rézsi íródtiszt, Lakatos József hivatalnok, Márkus Dezső hivatalnok, Grünhut László hivatalnok, Bodor Mihály hivatalnok, Csatory Károly íródtiszt, Haffner Ödön hivatalnok, Almási (Altmann) Kálmán hivatalnok, Murton Nándor hivatalnok, Halácsy Miklós hivatalnok, Mendelsohn Dávid hivatalnok, Kelemen (Kämpfner) Ödön hivatalnok, Szabó István Szilveszter számtiszt, Girard Sándor íródtiszt, Szombathelyi Antal íródtiszt, Gönczi Samu számtiszt, Marshall János József íródtiszt, Szauerland Gyula hivatalnok, Günther Mihály íródtiszt, Turcsányi Pál I. hivatalnok, Dohnay László íródtiszt, Szabó István íródtiszt, Rozsó Norbert íródtiszt, Dárdy Géza íródtiszt, D. Rozsó Béla íródtiszt, Balogh Vilmos hivatalnok, Geuhard Márton hivatalnok, Réma (Reismann) János hivatalnok, Cseknák Sámuel hivatalnok, Herde Jenő Lajos hivatalnok, Bartha Albert I. hivatalnok, Unger Oszkár Adolf hivatalnok, Svehla Peter Pál hivatalnok, Czölach Miksa Gusztáv hivatalnok, Hajdu (Hajder) Rézsi hivatalnok, Szlezák Izor hivatalnok, Ulrich János hivatalnok, Bognár Lajos hivatalnok, Neubauer Kálmán hivatalnok, Guttmann Armin hivatalnok, Novotni Béla hivatalnok, Sándor (Strauss) Aladár hivatalnok, Kányaró Pál hivatalnok, Fenyvesi Károly hivatalnok, Keleti Lajos számtiszt, Srauser Gyula hivatalnok, dr. Barkóczy Béla hivatalnok, Sipos Samu íródtiszt, Szepesi (Kitta) József íródtiszt, Toldy László íródtiszt, Csiki (Kohl) József íródtiszt, Simon Kálmán Ambrus íródtiszt, Endrey Aladár íródtiszt, Kálmán Ferenc hivatalnok, Szendrey János hivatalnok, Nagy B. Sándor hivatalnok, Kuzsál József Ferenc hivatalnok, Abrai Samu számtiszt, Debreceni Barany Gyula Zoltán hivatalnok, Mustos Ödön számtiszt, Tormasy Ferenc íródtiszt, Baner Ferenc íródtiszt, Giovanni Arnold számtiszt, Vidrédi Ignác íródtiszt, Mató László íródtiszt, Endreyi Mihály íródtiszt, Witt Emil József íródtiszt, Kirnbauer Lajos Károly hivatalnok, Pöck Ernő Rézsi hivatalnok, Löblowitz Hermann Géza hivatalnok, Vámos (Weszfried) Izidor hivatalnok, Levy Győző Mihály hivatalnok, Nemeth Gyula hivatalnok, Novak Jenő, Ürmösi József íródtiszt, Arner K. segédfogalmazó Vass Elek segédfog. Schwarzenberg Jakab hivatalnok, Karánszky Peter Béla hivatalnok, Stetats Géza hivatalnok, Lányi Imre Gábor hivatalnok, Czebulá Emil hivatalnok, Kovács Kálmán hivatalnok, Schmideg Jenő hivatalnok, Weidinger Zsigmond hivatalnok, Becker Lukács hivatalnok, Gamán Gábor hivatalnok, Mohai Adam hivatalnok, Ösz (Grau) Vilmos hivatalnok, Weidner Károly hivatalnok,

Cselme Mózes Tamás hivatalnok, László János hivatalnok, andrásfalvai Lukács Dániel hivatalnok, Weiner Samu hivatalnok, Csordás József hivatalnok, Trinks József J. hivatalnok, Kovács Vencel hivatalnok, Kocsis Jenő hivatalnok, Juncmann Sándor hivatalnok, Gerecz Géza Dezső hivatalnok, Lewy Lajos hivatalnok, Györi (Guttmann) Győző László hivatalnok, Schwarz David Daniel hivatalnok, Valkai Ferenc Andrási hivatalnok, Miskó Károly hivatalnok, Muzsnai József hivatalnok, Vilesek János Árpád hivatalnok, Filipasó Vilmos hivatalnok, Poncráz (Pfeifer) Gyula hivatalnok, Mendik Béla hivatalnok, Lőrinczi Kálmán hivatalnok, Hoffmann Armin hivatalnok, Kovács Gyula Ferenc hivatalnok, Gruman László Géza hivatalnok, Kozma Mihály Gyula hivatalnok, Tholway Benedek hivatalnok, Herzmannsky Alfréd Lóránd hivatalnok, Zsigmond István hivatalnok, Fröhlich József hivatalnok, Seregélyesi Ferenc hivatalnok, Vértés (Wollak) Henrik hivatalnok, Buidos Sándor János segédfogalmazó, Schönberger Zoltán hivatalnok, Horseczy József hivatalnok, Mester István hivatalnok, Hriczka László István hivatalnok, Védél Gyula Antal hivatalnok, Nozdovizky Géza János hivatalnok, Herkovicz Salomon hivatalnok, Ribánszky József hivatalnok, Haber Adolf hivatalnok, Govrik Gerő József hivatalnok, Freimann Izidor hivatalnok, Csakány Jenő hivatalnok, Abeles Dávid hivatalnok, Zongor Albert hivatalnok, Orcán György hivatalnok, Fischer György hivatalnok, Schödl János hivatalnok, Rudics József hivatalnok, Fazekas Imre hivatalnok, Clementis Ferenc Mór hivatalnok, Bió Lajos hivatalnok, Grün Lajos hivatalnok, Alaas József hivatalnok, Komlóssy Béla László hivatalnok, Kemény Jenő hivatalnok, Rédl Siegfried hivatalnok, Prohászka Gyula József hivatalnok, Pál Ambrus hivatalnok, Wohl Károly hivatalnok, Kocsis Kálmán hivatalnok, Lechner Károly Antal hivatalnok, Reuzly Ödön István hivatalnok, Burgelli Károly Albert hivatalnok, Deményi Mihály hivatalnok, Oesterreicher Adolf hivatalnok, Feldmayer Péter hivatalnok, Anders Rajnald hivatalnok, Magyar Ernő hivatalnok, Sturmman Rezső hivatalnok, Mencez Artur hivatalnok, Szóke Andrási hivatalnok, Fenér Lajos hivatalnok, Tóth Kálmán II. hivatalnok, Theindl Ferenc hivatalnok, Göndör (Geiger) Ferenc hivatalnok, Páruvez János Árpád hivatalnok, Schrödl Hugó hivatalnok, Igács József hivatalnok, N. Nagy István hivatalnok, Gerdenits Lajos Ferenc hivatalnok, Szecső (Fried) Efraim hivatalnok, Irjn Béla János hivatalnok, Gallo Rézsi hivatalnok, Morász Sándor hivatalnok, Konha Ferenc hivatalnok, Karpáti (Koch) István hivatalnok, Halmi Márton hivatalnok, Bartha Albert Arnold hivatalnok, Olbert Károly hivatalnok, Kátscher Arnold hivatalnok, Molnár Ferenc II. hivatalnok, Henzi Lajos hivatalnok, alsószászokai Matus János Andrási hivatalnok, Kis Vilmos hivatalnok, Schindler Emil hivatalnok, Székely (Schvartz) Miksa segédfogalmazó, Adány Rézsi hivatalnok, Csöngy Sándor Béla íródtiszt, motesci Kerék Ferenc László hivatalnok, Kollmann János Kálmán hivatalnok, Sulebeck Ignác hivatalnok, Sebő Jakab Jenő hivatalnok, Katona (Kaufmann) Béla hivatalnok,

A VI. rangfokozat 3-ik osztályából ugyanazon rangfokozat 2-ik osztályába előléptetett:

Demeter Béla Sándor hivatalnok, Spiegler József hivatalnok, Hopfenreich Sándor hivatalnok, Molnár Béla Jenő hivatalnok, Demarcsk Ernő számtiszt, Nógrady Lajos íródtiszt, Faludi Béla hivatalnok, Leskó Lajos Géza hivatalnok, Steizer Béla Miklós hivatalnok, Totin Andrási hivatalnok, Csóti Antal Balázs hivatalnok, Schwarz Izrael hivatalnok, Csikvári Ödön József hivatalnok, Gottlieb Jenő hivatalnok, Schlamadinger Lajos Rudolf József hivatalnok, Hecht Lipót hivatalnok, Angi Ernő íródtiszt, Peri Miksa mérnökgyakornok, Novak Károly mérnökgyakornok, Pokorny Béla íródtiszt, Nemes (Nosula) Győző számtiszt, Tibanyi (Tikker) János íródtiszt, Hajós Emil mérnökgyakornok, Nemesky Vilmos íródtiszt, Gold Mór mérnökgyakornok, Matuka György János hivatalnok, Weiss Albert íródtiszt, Petri Henrik íródtiszt, Burgics Vilmos számtiszt, Kovács Vilmos számt. Salomon Sámuel hiv. K. zma Béla íródt. Nagy Ödön II. íródtiszt, Oláh László számt., Leskó György hivatalnok, Sarközy József hivatalnok, Kellner Vilmos József hivatalnok, Ausländer Dezső hivatalnok, Becski Antal hivatalnok, Czobor Károly Szaniszló segédfogalmazó, Binder György hivatalnok, Boros Ferenc hivatalnok, Fülöp Mózes hivatalnok, Kemény (Kohn) Mór hivatalnok, Mesits Lajos hivatalnok, Wisnyák Alajos hivatalnok, Holló (Härsfeld) Zsigmond hivatalnok, Szász (Sachs) David hivatalnok, Pudler Béla hivatalnok, Schlegel Károly hivatalnok, Schaffer Ferenc hivatalnok, Szeiffert Frigyes hivatalnok, Mathisz Nándor Antal hivatalnok, Katali Gyula hivatalnok, Czöbel Béla István hivatalnok, Collinási Gusztáv hivatalnok, Hauer József hivatalnok, Gödri István hivatalnok, Rützel Adam hivatalnok, Balta Kálmán hivatalnok, Tokay Imre hivatalnok, Klein Henrik hivatalnok, Csiffáry Gyula János hivatalnok, Glücksmann Lajos hivatalnok, Eötvös Imre hivatalnok, Strauss Armin hivatalnok, Hechtmann Lazar Samu hivatalnok, Bozsák Mihály hivatalnok, Nagy József III. hivatalnok, Klimó Jenő László Aurel hivatalnok, Schneider Károly hivatalnok, Fekete Zsigmond hivatalnok, B. na Kálmán hivatalnok, Kohn Bernát hivatalnok, B. da János hivatalnok, Ligeti (Löwin) Hugó hivatalnok, Timina Béla László hivatalnok, Radó (Reiter) Miksa hivatalnok, Tóth László hivatalnok, Lak Rudolf István hivatalnok, Pilsy Aladár hivatalnok, Nagy Vilmos Sándor hivatalnok, Zinger Ignác hivatalnok, Reich Gyula hivatalnok, Frúnstök Alajos hivatalnok, Bader Adolf hivatalnok, Fejes Endre hivatalnok, Vincze János II. hivatalnok, Varga Gábor hivatalnok, Marcsák Lajos Károly hivatalnok, Loisch János Ötő

hivatalnok, Kripács Lajos hivatalnok, Gátsor László hivatalnok, Kesztler Samu hivatalnok, Balázsovits Antal Rezső hivatalnok, Dely Gyula hivatalnok, Orozsi (Rusnyák) Mátyas hivatalnok, Rosenberger Sándor hivatalnok, Gonda Izidor hivatalnok, Szántó Samu hivatalnok, Garstner Lajos hivatalnok, Jazsó Endre hivatalnok, Kovács László h., Turanszky József hivatalnok, Zách József hivatalnok, Sárdy István hivatalnok, Hazai Huzó hivatalnok, Csupor Aladár Miklós hivatalnok, Lukács Ferenc hivatalnok, Baum János hivatalnok, Frank Vilmos hivatalnok, Szil János hivatalnok, Matus János II. hivatalnok, Záhorszky László Gyula hivatalnok, Onhanser Gyula Nándor hivatalnok, Rásky István Gyula hivatalnok, Sándor (Schönberger) Emil hivatalnok, Gross Adolf hivatalnok, Grossberger Armin hivatalnok, Nagy Géza hivatalnok, Seltz János hivatalnok, Papácsy Elemér hivatalnok, Klein László hivatalnok, Birner Lajos hivatalnok, Szőke Jenő hivatalnok, Veres Kálmán hivatalnok, Fekete Gyula hivatalnok, Hirschler Gyula hivatalnok, Sándor Zsigmond hivatalnok, Spiró Fülöp hivatalnok, Neumann Mór hivatalnok, Éles Samu hivatalnok, oksi Orzechovszky Róbert Béla hivatalnok, Zeffar István hivatalnok, Bruckner József hivatalnok, Décsi Lajos hivatalnok, Fozmán Jenő Sándor hivatalnok, Reiszmann Frigyes recte Sándor hivatalnok, Bagossy Sándor Győző hivatalnok, Szivási István hivatalnok, Nemeth János II. hivatalnok, Loikó Miklós hivatalnok, Okruczy Tamás Sándor hivatalnok, Kovács Sándor hivatalnok, Michalek József hivatalnok, Birkhofer Armin hivatalnok, Bukovinsky Mihály Lajos hivatalnok, Petrányi János hivatalnok, Szűcs János hivatalnok, Unger János hivatalnok, Fervácus Gábor hivatalnok, Forgó Antal hivatalnok, Krompecher Gyula Mihály hivatalnok, Hugyecz János hivatalnok, Indig Sándor hivatalnok, Szigriz Mihály Géza hivatalnok, Pálmai Dezső István hivatalnok, Mócs Richter József hivatalnok, Böhm Vilmos hivatalnok, Plesch Lipót hivatalnok, Folláth Károly hivatalnok, Stern Géza hivatalnok, Hies Károly Edeo hivatalnok, Mann Adolf Abraham hivatalnok, Velösi Adolf hivatalnok, Déván Pál hivatalnok, Bukovinsky József hivatalnok, Csekme Gyula hivatalnok, Adorján Gábor hivatalnok, Bukovitz Antal Ferenc hivatalnok, Eichardt Frigyes Ferenc hivatalnok, Lonchi Tivadar hivatalnok, Péter János hivatalnok, Gazdag Sámuel hivatalnok, Lehmann Gyula hivatalnok, Fend Rézsi hivatalnok, Szekendy Ferenc hivatalnok, Fancsal Albert hivatalnok, Smikli Gyula hivatalnok, Tóth János IV. hivatalnok, Rothermel Károly hivatalnok, Ulmer Ágoston hivatalnok, Baka József hivatalnok, Hoffmann Ferenc hivatalnok, Friedmann Armin hivatalnok, Schrenk József hivatalnok, Tóth Géza hivatalnok, Szontkirályi (Szammer) Alajos hivatalnok, Csényei Ferenc hivatalnok, Gündör (Gerzsen) Imre hivatalnok, Frubbauer József hivatalnok, Pókai (Pittler) János hivatalnok, Mádi (Mader) Wolf Vilmos hivatalnok, Raucherberger Izsák hivatalnok, Szirmai Adolf Rézsi hivatalnok, Márkus Ignác hivatalnok, Alsó Béla hivatalnok, Petrovay István hivatalnok, Rab László hivatalnok, Lovay Márton hivatalnok, Kürby Jenő hivatalnok, Spirezky János hivatalnok, Révai Ferenc hivatalnok, Adler Menó, hivatalnok, Dudás Károly hivatalnok, Beer Lajos Ferenc hivatalnok, Polgar (Piltzer) Mór hivatalnok, Frankovszky Dezső hivatalnok, Fröhwrth Ferenc hivatalnok, Izso Gábor számtiszt, Dörner Lenárd számtiszt, Roth Lajos számtiszt, Stein Jenő számtiszt, Lengyel Rézsi számtiszt, Sós János számtiszt, Fischer Salomon számtiszt, Szende (Scheip) Gyula számtiszt, Molnár Károly II. számtiszt, Vörös Sándor számtiszt, Kele (Kohn) József számtiszt, Helmezi (Kriszjen) Ágoston számtiszt, Gábor István íródtiszt, Kiezl Róbert íródtiszt, Kiezl Sándor íródtiszt, Döme Tivadar íródtiszt, szadeceni Szadeczky László segédfogalmazó, Somogyi János II. íródtiszt, Deák István íródtiszt, Lászlóffy Lajos íródtiszt, Csebely Imre számtiszt, Szinyei Ágost íródtiszt, Bajor (Bayer) Gyula hivatalnok, Blazek István íródtiszt, Kuluncsics György íródtiszt, Ott Antal József János számtiszt, Csibek Károly hivatalnok, Thorma József hivatalnok, Jurecs Rézsi hivatalnok, Sándor Gyula számtiszt, Nerit Dezső íródtiszt, Meitner Miklós számtiszt, Tokody László íródtiszt, Erdős Frigyes íródtiszt, Bátor (Brachovich) Henrik íródtiszt, Blujt Géza íródtiszt, Kezeika Győző íródtiszt, Neubauer Armin számtiszt, Rengyel Kálmán íródtiszt, Hezrad Viktor hivatalnok, Joubt Gellert hivatalnok, Kopasz József íródtiszt, Landau Béla hivatalnok, Fernöch János hivatalnok, Király Károly II. hivatalnok, Csordas János íródtiszt, Schaffer Frigyes hivatalnok, Pischl Lajos hivatalnok, Pasztor Kálmán hivatalnok, Schuler Károly hivatalnok, Bereczli Gyula hivatalnok, Weiss Márk hivatalnok, Roszkowecz Lajos Frigyes Antal hivatalnok, Lukacs (Lechner) József számtiszt, Rozner József hivatalnok, Jóna Andrási György hivatalnok, Paikeri István Géza hivatalnok, Magyar (Ungar) Samuel hivatalnok, Deutch Armin hivatalnok, Gregus Imre Károly hivatalnok, Koppold József hivatalnok, Kovács Lajos IV. hivatalnok, Ulrich Rézsi hivatalnok, Nuszbaum Mihály hivatalnok, Szabó Gyula Mihály, Fuchs Rézsi József Pál hivatalnok, Harsányi Ágoston Gyula hivatalnok, Kotterschall Tivadar hivatalnok, Harnischfeger István hivatalnok, Frank Henrik hivatalnok, Emanuel Zsigmond hivatalnok, Mahr Rézsi József hivatalnok, Hobk Antal Béla hivatalnok, Frey Ernő hivatalnok, Varsanyi (Klein) Dezső hivatalnok, Puskas József hivatalnok, Leuchtag József hivatalnok, Praezmayor Gyula hivatalnok, Pek Géza hivatalnok, Kemény Nathan hivatalnok, Tuschák Jenő hivatalnok, Ecsádi (Ezle) Antal hivatalnok, Thury Ákos Géza hivatalnok, Szivók Emil István hivatalnok, Bodrog Sándor Márton hivatalnok, Adámcsk Ferenc hivatalnok, Lányi Sándor hivatalnok.

KÜLÖNFÉLEK.

A haldoklók távolba hatása.

Írta: Camille Flammarion.

Az *Annales politiques et littéraires* márciusi számában kapcsolatban A pszichikai problémák és az ismeretlen cím alatt megjelent nyolc cikkemmel fölkeríttem az olvasókat, hogy levélben feleljenek erre a két kérdésre:

1. Volt-e valaha éber állapotukban az a határozott érzésük, hogy valami emberi lényt látnak, vagy hallanak, vagy hogy az megérinti őket, annélkül, hogy ennek a jelenségnek bizonyos okát tudnák adni?

2. Nem vágott-e össze ez az érzés valami halálsejtével?

A kérdésekhez még ez a megjegyzésem volt: Abban az esetben, ha az olvasónak ilyen megfigyelése nem lett volna, akkor csak egyszerűen ez legyen a válasz: „Nem.” És az alábbiak.

Az eredmény a legmeglepőbb volt. Egész áradata a leveleknek és levelezőlapoknak zúdult rám a világ minden részéről. Lehet vagy kétezer. Harmadrészüket a válasz ez: „Nem.” A levelek túlnyomó többsége azt mondja: „Igen.” És írójuk több-kevesebb részletességgel beszélik el tapasztalataikat. Egynemelyik különösen fröppéns válasz már megjelent az *Annales*-ban.

Ífjú korom óta érdekel már az „ismeretlen pszichikai észlelések” témája és csillagászati tanulmányaim mellett nagy buzgósággal foglalkozom is vele. Már 1865-ben kiadtam egy könyvet erről a tárgyról s abban elsőnek mondtam ki ezt a szót: *force psychique* (pszichikai erő), amely a lelki észleléseknek azt a kategóriáját tudományosan jellemezte. Érdeklődésemet főképp a haldoklók telepikus megvilágításaira fordítottam. *Megvilágításokat* mondok és nem megjelenéseket, hogy az előbbi szóval a lények bizonyos összességét foglaljam össze, amelyeknek csak kis részét tessék a látható jelenségek.

Telepátia egyszerűen annyit jelent: valaminek a hatásától, ami távolban történik meg, értesülni.

Az ilyen „észlelések” között rengeteg sok a megbízhatatlan és túlzott elbeszélés, értéktelen megfigyelés. Amiképen soran mindent elvettem, ami nem állotta ki a szigorú tudományos kritikát, aminek a hitelességére nem volt teljes biztosítékain.

Igazságtalan az, aki a telepátianak a tárgyalását agyrémnek mondja és a tudományosság szempontjából föltétlenül értéktelennek ítéli. Az új tanoknak, megfigyeléseknek és felfedezéseknek minden időben megvoltak a maguk caféolói. Pythagoras iskolája nyilvánította ki először a föld mozgásáról szóló tant, s Hipparchos, Ptolemaios, sőt maga Plato és Archimedes támadtak ellene. Ptolemaios a föld

mozgásáról szóló tant „egyszerűen nevetségesnek” mondotta. Sőt még 1804-ben is akadt egy francia tudós, aki könyvet írt a föld forgása ellen. Ez a tudós az akadémiának is tagja volt és *Mercier*-nek hívták.

Magam is tanuja voltam a tudományos elfogultság egy esetének. 1878. március 11-ikén történt. Du Moncel fizikus a tudományos akadémián első alkalommal magyarázta Edison fonográfját. Ekkor fölállott egy tudós és odakiáltott Edison megbízottjának:

— Nyomorult! Nem fogjuk tűrni, hogy egy hasbeszélő becsapjon bennünket!

Hat hónappal később ugyanaz a tudós akadémia egy ülésén fölállott s kijelentette, hogy érott megfontolás után becsületbeli kötelességének tartja annak az ismétlését, hogy igenis a fonográf csalás, csakis hasbeszélés lehet a dologban. Mert hihetetlen az, „hogy hitvány fémből utanozni lehessen az emberi hang nemes szervét.” A fonográf a nézete szerint nem más mint „akusztikai megtévesztés”... Lavoisier, a nagy kémikus nem akarta elhinni, hogy „az égből kövek hullanak”; persze Chladni, a nagy csillagász nem sokára bebizonyította, hogy a meteorit, vagy aprólt „nem üres képzelődés”, hanem időnkint csakugyan lehull a világűrbe.

Ezek a példák intésül szolgálhatnak arra, hogy a haldoklókra távolhatásáról szóló teóriáját, vagy tudományosan szólva, az eddig ismeretlen „pszichikai erőt”, amelylyel a haldoklók a rokonakra, vagy jóbarátokra a távolból hatnak, nem szabad olyan könnyedén megtagadni. Bizonyos vagyok abban, hogy a jövő kutatásai igazat fognak adni nekem.

Különösen érdekes Clovis Huguesnek, a képviselőnek és költőnek levele. Ismeretes, hogy a márcsillai 1871-iki fölközlésnek szervezője és vezetője Gaston Cremieux volt, Cremieux miniszter rokona. Clovis Hugues egy újságéjé miatt került a St. Pierre fogházba. Oda internálták Gaston Cremieux-t is, akit időközben halálra ítélték. Sétáközben érintkezhetek a foglyok. Clovis Hugues mint „szomszéd” meglátogatta Cremieux-t a cellájában s tea mellett elcsevegtek. Más foglyok is meglátogatták a halálra ítéltet. Beszélgettek többek között az istenről és a lélek halhatatlanságáról is.

Egy napon — beszéli Clovis Hugues — néhány társunk ahihéstanak és materialistának vallotta magát és szenvedésséggel hangoztatták a meggyőződésüket. Ramutatva Cremieuxre megjegyeztem, hogy nem illik, hogy az efféle dolgokat egy halálra ítélt előtt feszezzük, aki hisz az istenben és a lélek halhatatlanságában.

— Készenb, barátom — mondotta Cremieux mosolygva — mihelyt agyonlőnek, meg fogom ő nek szerezni a halhatatlanság bizonyítékát, meg fogok nyilatkozni a cellájában.

November 30-ikán, hainali szürkületkor aszta-

lomon kopogás riasztott fel. Odanéztem, a kopogás megszűnt. Ujra elaludtam. Néhány pillanat múlva megint kopogás az asztalon. Kiugrom az ágyból s odaállok az asztal mellé: a kopogás tovább tart. És ez ismétlődött kétszer-háromszor.

Felöltözködtem és Gaston Cremieux cellájához siettem. Benéztem a kis nyíláson — a cella üres volt. Kérdőzködöm az őrnél, az szomorúan feleli:

— Ma reggel agyonlőtték szegényt. De bátran halt meg...

... Ez elbeszélés szerint úgy látszik, hogy Cremieux szelleme a kivégeztetés pillanatában, barátjának az agyára távolról batott (a kivégzés messze a fogháztól történt meg), benne megérezte, visszahangjait keltette annak a drámának, amelynek abban a pillanatban áldozatul esett. Ez a tény bizarr, de nem vitatható el...

† **Correggio** mint bétes. Egyik legérdekesebb alakja volt Bécsnek Mária Terézia korában gróf Czobor József, akivel ki is halt a család. Rendkívül pazarolta a pénzt, ez volt a legfeltűnőbb tulajdonsága. Ebben a tekintetben csak marchese Torma vetekedhetett vele. Egy udvari bál előtt a két jeles ur fogadott, vajjon ki fog drágább ruhában megjelenni a bálon. Azt előre kiűtötték, hogy gyöngy és egyéb ékezer nem számít. A marchese pompás parisi kosztümében jelent meg, a gróf egyszerű, de nagyon izléses selyemöltözékben. Mindenki a marchest gondolta nyertesnek. De amikor a zsűrinek döntenie kellett volna, a gróf szótartta az öltönyt a mellén s akkor meglepetve tudtak meg, hogy a bétes nem más, mint Corregionak egyik legbűresebb festménye. Az ezer arany, amibe fogadtak, a grófé lett, a Corregio szászrezekbe került. Gróf Czobor Józsefnek különben Parisban és Velencében is voltak pazarul berendezett palotái. Egyszer Bécsben ebéd közben meghívta vendégeit egy kis kirándulásra. A fekete-kávé után a társaság kocsiába élt és kirándult — Párisba. Utközben éppen csak lovat váltottak, vagy valami vázhozatos lakomára állottak meg. Parisban még egy kis ünnepet is rendezett a gróf a vendégei tiszteletére, három napon és három éjszakan át tartott, azután szépen visszakocsiztak Bécsbe. Persze egy vagyona került a trefa. Ha millió volt is a grótnak, nagyon termézetes, hogy ilyen körülmények között csakhamar el is uszott a vagyona. A múlt század hatvanas éveiben gróf Czobor József már szegény ember volt és nyolcezer forint kegydíjből élt, amelyet Ferenc császár, Maria Terézia férje adott neki. Amikor a császár 1765-ben meghalt s a szigorú császárné a kegydíjat háromszáz forintra szállította le, akkor a gróf a legnagyobb nyomorba jutott Pesten. Egy téli reggelen megfagyva találták a Dunaparton.

REGÉNY.

Edith bosszúja.

(83)

— REGÉNY. —

Írta: SZÁNTÓ KÁLMÁN.

A fehér szoba első ablakánál, az aranyszínű, halvány iriszekkel tele-zótt, nehéz redőzetű brokát függöny alatt, a ráhulló illatos brabancienne stóretől félig eltakarva, egy faragott lábu eüreszék szék állott, arra ült édes várakozásban. Szíve minden zajra összereszt, s midőn a neszfogó, vastag szőnyegen megérezte inkább, mint meghallotta, akkor sem állt föl. Csak midőn György az ajtóban megjelent, tárta ki feléje mind a két kezét; György egyszerre elkapta mind a kettőt s térdre hullva vitte ajkaihoz, csókjával borította, ahol érte. Edith márványzép arcá pedig ráhajolt az édes fejre, kiszabadított kezeivel gyűrűt vont körüle s szeméi beharmatozták a hullámos szőke fürtöket. György az édes láncón keresztül föl-emelte fejét s belé mosolygott a könnytől fátyolozott arcba; ajkai most már ajkait keresték a hőlgynek, de Edith elfordította tőle s György nem is merie még erőszakolni. A helyett a becéző szavak ezrért halmozta rá. Meghitt és sutfogó lett a hangjak, amilyen a szerelmeseké, akik egyszerre föltalálták egymást s száz mondani valójuk van, ami senki másat nem érdekel.

— Édes Edith mertem volna-e hinni valaha? nem, soha! O yan magára tartottam szerelemedet s magamat olyan méltatlannak red, hogy nem hittem elérhetőnek soha!

— S én pedig, mikor rá gondoltam is, nem bíztam hozzá soha.

— Oh, én első pillanattal, mikor meglátalak, kiválasztottalak. Nem tudtam megmagya-

rálni a hatást, melyet rám gyakoroltál; nem ismertem azelőttől, nem, — nem, soha! — és megzavart. Mikor másodsor láttalak, beleszédültem fonségedbe, s mikor harmadszor, akkor már szerencsétlenül tudtam magam.

— De, első találkozásra felismertem én is a férfit, aki veszedelmet rejt, s magányos óráimban, hivatalon, képe emlékemben föl-fölmerült; elzavartam magam elől, nem bíztam magamhoz, senkihez, nem akartam szeretni s aztán csak mégis — szeretek!

— Édes, édes!... Mit fog szólni, ha megtudja, atyád?

Elmosolyodott magában. *Atyánkat* akart volna mondani, nem jött a szája, s furcsának tet-zett neki, hogy majd atyjának fogja szólítani a kis, öreg zsidót, akit a Ház folyosójáról jól ismert mindenki, tiszteite és méltányolta is mindenki, de azért évődött is vele pajkosan mindenki. Csanyánának találta ez akaratlan érzését s mindjárt jóvá is akarta tenni maga előtt.

— Ugyan meg lesz lepve, ha meghallja, tudom.

— Boldog lesz általa, mert ez az egy reménye volt még s nem hitte már teljesülni soha.

— Itthon van-e? Ha ilyen nagy lesz az öröme, mindjárt meg is szeretjük neki, ugy-e?

— A szobájában lesz, menjen be hozzá.

Az öreg Landsberg az ptóbbi években a könyvszerzésre adta magát. Óriási dolgozó szobájának mind a négy falát, föl egész a mennyezetig könyves-poleok takarták, a modern anna-török nagy fölö-kiadásain kezdve egészen a gyöngyszedetű elzavirekig tuka egymágtánban minden, amit a századok lelke művészetben és tudományban értekezéseket alkotott. A terem közepén taragtott nagy renaissance-irón-szta állott, óriási bronz-téntartóval, a telutóti könyvek között tömördek férfi eszesbeesével, emléktárgyakkal; között a legszembeütőbb: üvegszekrény-nyel leborítva fekete bársonyon egy karrarai márványból faragott női kéz, jeggyűrűvel a nevelten ujján, elhunyt feleségének keze, amint meny-

asszony korában mását vétette. Az elhunyt feleségre több apróság emlékeztetett, a legszebb egy elefantszontra festett passzellek, mely a fiatal esszonyt virágzó szépségében ábrázolta. O - ezüst renaissance keretbe volt foglalva, jobbról-balról egy-egy ezüst kar a korán ithagyott két gyermeket: a fiút és a leányt tartotta. Az iróasztal mögött pompás, kiszájszi szőnyegrekből összerakott diván, fejénél dohányzó-szerekkel.

Az öreg ur egy könyvben lapoztatott, mikor György belépett. Tudta, hogy az utóbbi időben sűrűn megfordult a háznál, de őt nem igen kereste föl s inkább csak véletlenül találkozott.

— Nini, illésfalvy! Hát téged, gróf ur, mi szél kerget az öreg ember hajlékba!

— Ha szivesen látsz, öregem, találd ki! Tudom, hiába tördél a fejed!

— Öreg ember össze nincs is már a találós mesékre berendezve!

— No is!... megmondom mindjárt!... A lányodat jöttem megkérni, Edithet! Elfogadsz-e vejednek?

— A lányomat, Edithet?

— Azt hát; van mások lányod is? Olyan arcot vágsz éppen, mintha inyedre se lenne!

— Tud ó már felőle?

— Persze, hogy tud; az ó megegyezésével jövök, természetes.

— Akkor hát tölem csak az áldás kerülhet.

— S a szives megegyezés nem is? Öregem, hát mi lelt téged? Nem vagyok én olyan ember, akire nyugodan rábízhatod a lányodat?

— Azt hiszem, nem kell mondanom, hogy tisztességnak tartom a jelenlétesedet; ha sorló nem lenne, azt hiszem, mondhatnám kiütetőnek is. Ami kereset érintkeztünk, azt hiszem, észrevehett mindig nagyra-essülésemet szemlélve iránt; senkime ösmert el és méltányolt jobban nálamnál...

— Most pedig jön a de!

— Nem is jön. Legfőlebb az igazi aggodalom. Képzelted, hogy — miután a flamban

± Zsokék jövedelme. Nemrég bejárta az a hír az egész sportvilágot, hogy George Williamson, aki Manifestot lovagolta a Grand National Steeple Chase-ben, gazdájától 24.000 forintot kapott győzelmes lovaglásáért. Természetesen nem minden zsokének van olyan szerencséje, hogy egyszerre ilyen nagy összeget kapjon, Williamson is annak köszönheti csak ezt a szerencsét, mert *Buteel G.*, Manifesto tulajdonosa a lovára történt fogadásokban 240.000 forintot nyert. De Angliában a zsokék rendes jövedelme is meglehetősen nagy. Az a tulajdonos, a kinek valamelyik zsokera elsőbbségi joga van, 60.000 forintot fizet ezért a jogért. Minden lovaglásért ezenkívül 40 forintot, győzelem esetén pedig 80 forintot kap. Ha az elsőbbségi joggal bíró tulajdonos valamelyik versenynél nem reflektál a zsokéra, akkor ez más istálló részére lovagolhat. A másodjogért egy ismert zsokének 18.000 frtot fizet évente egy istállótulajdonos. Az angol zsokék között jelenleg *Madden Ottónak*, az ismert Kincesem-lovagló fiának van a legnagyobb jövedelme. Évente 200.000 márkát keres. *Fred Archer*, aki 1886-ban revolvergolyóval vetett véget életének, nemcsak a legjobb, hanem a leggazdagabb zsokék közé tartozott. Hogy tizenkét éven át tartott működése alatt milyen rengeteg összeget kereshetett, arra következtetni enged az a körülmény, hogy 2463 esetben vitte győzelemre a lovat. Alig volt nevezetesebb verseny, amelyet *Archer* meg ne nyert volna. Kilenc éven keresztül évenként 200 győzelme volt. Ez a szám 1885-ben 246-ra emelkedett.

Németországban, Ausztriában vagy nálunk jóval kisebb a zsokék jövedelme. Ez abban a körülményben leli magyarázatát, hogy ezekben az államokban nem olyan nagy a spekuláció-düh, mint Angliában. De azért itt is 10—20.000 forintot keres egy zsoké évente.

± Szociológia a szórakozottságról. *Bricello* Lorenzo római tanár érdekes statisztikát készített a szórakozottságról. A statisztika eredményét érdekesen foglalja össze, ha tudnók, hogy miként készült a kis táblázat, de ezt *Bricello* professzor ur nem árulja el. Mintha bizony nem is követné, hogy fölfejtés nélkül a statisztikájának... Mert kissé nehéznek tűnik föl, miként lehet kiszámítani, hogy az ember mire gondol, ha tanúl, ha szaval, ha beszél, ha nevet. Az ugyanis nem úgy, hogy az ember nem mindig azzal foglalkozik lelki világában, mint amivel kellene foglalkoznia. Különböző életrészt képez a *Bricello* tanár ur statisztikája. Ime, a pszichológiai diadala. A nyolc éves fiú, amikor nyelvtani szabályokat tanul, ritkán gondol a grammatikára. Szak közül tizenegyre a nyelvtanra, huszonkettőre a játékra, tizennyolc oszonnára, harminchétfőre az édes kúncra ragra gondol. A tizenhat éves lány, amikor társaságban van: tíz közül négy arra gondol, amit beszél, három állandóan a testtartására figyelve, kettő ideálját

látja, és egy a holdvilágról álmodozik. A jogász, amikor Justinianust tanulmányozza, nem az Institutókba merül el. Husz közül öt az ideáljáról gondol, négy verekedésre, nyolc arra, hogy hol tölti az élet, és három a római jogra. Tíz véglegény közül esküvője alkalmával három hallgatja a papot, négy azt nézi, hogy mikor int a karmester ur utolsó énekre, egy a hozományáról gondolkodik, kettő a menyasszonyát nézi. Tíz csók közül fiatal házaspárnál hat igaz, négy pedig Judás-csók. Husz katona közül masírozás közben tíz a katonazene hangjaira göpiessen lép, négy éhes, három otthonról álmodozik, kettő szidja a katonasort és egy imádkozik.

Bricello ur igéri, hogy a vizsgálódásait folytatni fogja. Legközelebb az asszonyokra kerül a sor. Azt írja, hogy az ő szórakozottságuk elrettentő. Velük csak az alanyi költő versenyezhet. Am az alanyi költői intenciói nemesebbek... A tanár urnak ez az utolsó megjegyzése kissé gyanús, bátorkodunk tisztelettel kérdezni:

— *Bricello* tanár ur, nem alanyi költő ön, foglalkozására nézve?

A statisztikája ugyanis följogosítja a hitetlen emberiséget erre a szörnyű gyanúra.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Pénzügyi értekezet. A miskolci Kereskedelmi és Iparkamara által egybehívott pénzügyi értekezet tegnap tartották meg *Radány István* királyi tanácsos elnöke alatt. Az értekezleten *Borsod-Gömör-és Heves megyéknek* csaknem valamennyi pénzügyi képviselője volt. Elnök indítványára az értekezet egyhangulag tiltakozott azon vadak és ráfosások ellen, amelyek a vidéki pénzügyek ellen minden alap nélkül a közönség, valamint az ország gazdasági jó hírének rovására a sajtóban és egyelőtt hirdettek. *Lichtenstein József* történelmi visszapillantást vetve a vidéki pénzügyek felszázados múltjára, konstatálja, hogy a vidéki intézetek a legválságosabb időkben is megelégteltek feladatuknak s az ország kereskedelmének, iparának s mezőgazdaságának emeléséhez nagyban hozzájárultak. A felszólalók általában megegyeztek abban a nézetben, hogy a mai keret és rendszer kielégítő és mélyrehatóbb reformra szükség nincs. Ellene nyilatkoztak minden központosítási törekvésnek, kényszerítésnek s az autonómia bármely irányú korlátozásának. A részletszámok körül alapos viták voltak. Az igazgatási szervezetet megfelelőnek mondták; szintyre a felügyelő bizottságét is, habár kívánatosnak jelezték, hogy az egyes felügyelő-bizottságok egy-egy tagja a könyvvitelen járjon legyen; hangoztatták azonban, hogy ez számos kisebb helyen alig lesz keresztülvihető, mert arra megfelelő erőket alig találunk. A mérlegre vonatkozó törvényes rendelkezéseket kielégítőnek vélik. Elnök vita volt ama kérdés felett, vajjon szükséges-e új ellenőrzési szervezet. Az értekezleten felszólalók nem tartják célszerűnek

olyan nagyon eszaltoztam — az életem öröme, boldogságom egyetlen reménye ez a leány. S legfőbb boldogtalanságom is... na szakíts tébe!... Már leteuem a reményről, hogy valaha férjhez adjam, pedig odaadtam volna már akárkihez, még méltatlanhoz is. Ugy-e, micsoda nagy öröm az, ha a legméltóbbnak adhatom... Tudod, hogy nem szokásom a hízlegés... méltóbbnak nem adhatnám...

— Tehát a de!
— Nincsen! csak a szerenese nagysága rettent meg. Egy szer már ehibázódott Edith életének boldogsága s akkor én hibáztam el, könnyhűnen, megdöglőn. Ő gyermekésszel ráhagyta, amit én határoztam s nekem, vén embernek, nem volt számára elég eszem. Azért nem is mertem azóta éreltetni semmire... Ha most másodszer ő maga hibázná el mikor szemrehányást se tehetne senkinek! mert ha nem tett is, engem még is ért!... Ugy-e van okom aggodalmaskodni?... Szeret-e?

— Máképp ide boesátott volna e?
— Igaz; azt nem is kérdeztem, hogy te szereted-e? különben nem lenné it. ... Családod tud a dolgról?
— Előbb veled akartam rendbe hozni.
— Az én megegyezésemről nyugodt lehetél!... Bizonyosan tisztában vagy vele, mennyi akadályal kell majd megküdened?
— Nincs olyan akadály, melyet Edithért le ne tudék küdeni.
— Ugy, hát próbáljátok meg, az én szegény öreg fejem áldásnál egyebet igazán nem adhat.

György sokkal elfogódottabban lépett ki az öreg ur szobájából, mintsem hitte volna. A szavak, melyeket ott hallott, mely benyomást gyakoroltak reá s nehéz sejtelmekkel töltötték el. Ugy érezte, hogy tulajdonképp most érkezett csak a nehezéhez, s mikor azt hitte, hogy diadalmos mámorban tul van minden gáton, az igazi küzdelem csak most várakozik reá. Szinte hajlandó lett volna egy pillanatra meghátrálni,

olyan félelemnek tűnt föl előtte a jövőnd. De ez csak egy pillanatig tartott, míg visszaért Edithhez s karját derekára fonva, hosszú sátkába merültek el az egymásba nyíló szobák során, jövőnd boldogságuk felett.

György nem is hitte volna, hogy alig pár heti távolléte olyan feltűnő fog kelteni s annyian észreveszik hazaérkezését. Szinte megbánta, hogy elküldte kocsiját, annyiszor kellett a szembejövőknek elmondani: hol járt, minek járt, meddig volt oda. Neki magának is egyszerre nagyon hosszúnak tetszett az idő, melyet oda volt, idegembeknek látszottak az arcok, mint azelőtt s ugy érezte, hogy azt a két hetet ellopta az életből, lék támadt benne, melyet be kell valamiképp tömnie. A Váci-utca Zemplényi jött vele szembe, nem nagyon rokonszenvezett vele, mert titkos vetélytársát látta volt benne, most meg éppen nem szívesen találkozott vele: azt a génet érezte, melyet az ellenséggel szemben, akit nem pusztán a magunk erejével, hanem idegen befolyással győztünk le. Most azonban mégis megörült, legalább informáltatja magát. A szerkesztő ur is egészen meg volt lepve, mikor meglátta, s mélyen emelte meg neki kalapját.

— Jó napot, gróf ur, tudja-e, hogy már kurrentáltani akartuk?
— Történt valami, míg oda voltam?
— Történni nem sok történt, hanem annál jobban erjedünk.
— A Szabad ország új műsót kapott fel, azt látom.
— Nem is annyira a Szabad ország az ő négyezer előfizetővel, mint inkább az a másik, nem-szabad ország az ő tizenégy millió lakosával.
— Ugyan? csak nem bombázzák talán a citadellát?
— Semmi! Gróf ur tán meg azt sem tudja, hogy Magyarországon ma mindenki a polgári házasság jegyében köszön egymásnak jó napot.

(Folytatása következik.)

az állami beavatkozást, valamint a kötelező revíziót, a pénzügyi kamarát és az öszszgyűjtendő pénzügyi tartalékalapot; ellenben szabad társulást kívánó kereskedelmi kamarai kezletenként. Nem helyeslik az alapítók bármely irányú korlátozását. A tartalékok dotációja mindenütt kielégítő, ennél fogva törvényhozási intézkedés felesleges. A takarékbetétek kezelése s biztonsága körül számos felszólalás volt. A váltólezárolás korlátozását a vidéki intézetek érdekelik nem találták öszszférhetőnek. A jelzalog kölcsönzlet maximumának meghatározását nem helyeselték. Az értekezet egy pénzügyi országos értekezet egybenívását nem tartja célszerűnek, ha a vidéki kamarák kezletenként nyilatkoznak. Az értekezet eredményét a kormányhoz terjesztik föl.

A Páncsoval cukorgyár. A *Páncsován* létesítendő cukorgyár ügyében a heten tartották meg az értekezetet. A gyárat *Zangerhauser* németországi pénzecsoport akarja létesíteni. Az üzematartás egy millióba kerülne, melyet a pénzecsoport feleiben visel: másik felét a vidék birtokossága adna oly módon, hogy legalább 400 holdnyi területen 10 évre biztosítsanak a létesítelmé.

Duna Répatorító Társaság. E társaság ez évi rendes közgyűlést április 21-iken tartotta meg. Az 1898. évről szóló üzleti jelentés szerint az eredmény nem volt kielégítő. Oka ennek, hogy a tűzbiztosítási üzlet Ausztria-Magyarországon — miként valamennyi beföldi biztosító intézetnél — ugy a Dunán is tavaloy kedvezőtlenül folyt le, mint az mar évtizedek óta nem történt, és mivel a jégbiztosítási üzlet is a Magyarországon pusztított óriás mervű károk folytán nemleges eredményt hozott. Ellenben az életbiztosítási és szállítanybiztosítási üzletágak kielégítő eredménnyel záródtak. Az elemi biztosítás ágazataiban a díj-és illetmény-bevétel 3.195 millió forintot tett ki, míg a kiadások károkért, az elintezetlen károk fedezésére fenntartott tartalékok beleszámítva, 2.069 millió forintra rúgtak. Az életbiztosításban a díjak és illetmények 1.232 millió forintot eredményeztek, az esedekes életbiztosítások és járadékok kifizetése pedig 0.746 millió forintot igényelt. Az életbiztosítási állomány 32 millió forint biztosítási összeget meghaladó 10.271 biztosításra emelkedett. Az évi fölösleg a múlt évbeli áthozott nyereséget hozzászámítva: 64.692 forint 93 krajcárt tesz ki. A közgyűlés a zárszámadást helyben hagyta és elhatározta, hogy 60.000 forint fizetessék ki osztalék fejében (részvényenként 12 forint = 6%) a fennmaradó 4.692 forint 93 krajcár pedig vitessék át új számlára. A társaság tartalékai tavaloy óta 455.572 forint 48 krajcárral emelkedett, ugy hogy a társaság vagyona az 1898. év végén 16.114.218 forint 21 krajcárt tesz ki a tavaloyi 9.658.643 forint 73 krajcárral szemben. A kormányzó tanácsba, mautehétini loyag *Mautiner Vilmos dr. jur.*, *Schwabe Karoly* kereskedő és dr. *H. hn Nándor* vezérigazgató urak lettek újból illetégek újann bevalásava.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára *Budapest*en 16.25 forint pénzben, 16.50 forint áruban. — *Bécs*ben az irányzat valamivel gyeugébb. A kontingentalt készáru 16.60 forint pénzben, 16.80 forint áruban.

Vas. (A *Budapesti Napló* tudósítójától.) A vasöntődéák eddig gyenge üzletmenetében a kedvezőbb időjárás következtében nem javulás állott be. A munka időről-időre lassan szaporodni olynnyira, hogy a tél folyamán szerzett nyersvasból azgy szőlővén a teljes szükségletet éppon hogy csak fedezi, ami a piacon szintén észlelhető, amennyiben különbözően a Bessemer- és wiktowitzi nyersvas iránt a kereslet élnkül. Építkezési anyagok iránt nagyobb kereslet mutatkozik. Kétesek elég szép számban látsúttak. — *Budapesti* helyi árak 100 kilogrammra-ként készfésztes ellenében, 2 szazalék pénzüri engedményvel: magyar nyersvas 4.45—4.65 frt, Bessemer-nyersvas 4.65—4.75 frt, wiktowitzi nyersvas 4.50—4.60 frt, félnyersvas 4.20—4.30 frt, magyar rudvas 9.60—10.— frt, stájer rudvas 11.—11.20 frt, tartánylemez 20.— frt, hengerelt vasgerenda 11.—11.50 frt, vaslemez 12.—12.50 frt, horganylemez 41.20—42.— frt. Ócskavasak: nehézbok vasdarabok 3.50—3.60 frt, könnyebb vasdarabok 2.90—3.— frt, I. rendű öntővas tőrmelek 3.30—3.60 forint, elégett öntővas tőrmelek 1.70—1.80 forint, ócska vas-sin 3.80—3.90 frt. 100 kgknt tiszta készfésztes ellenében.

Szeszárak. (A *Budapesti Napló* tudósítójától.) A most megjelent hivatalos kimutatásokból megtudtuk, hogy ez év első negyedében közel 10.000 hektoliterrel több szeszt szállítottunk Ausztriába, mint onnét vissza; érthető tehát, hogy ilyen tekintélyes szeszmenyiség nem maradhat minden hatás nélkül az árakra nézve: most azonban, hogy az eladások megeztünk, a helyzet újból javulni kezd és az árak is emelkednek; árfolyamvesztéséből a nyersszesz közel ¼ frtot nyert vissza. Jegyzetek: nyersszesz finomítók részére: 16.50—16.75 forint, bécsi jegyzés: 16.80—17.— frton, finomított szesz nagyban 54.50—55.— frton, kisebb mennyiségben 55.50—56.— frton, denaturált szesz nagyban 18.—18.50 forint, kisebb mennyiségben 18.50—19.— frton.

Denaturált szesz. (*Kalmár Sándor* jelentése.) A gabonárok esése folytán e cikk is lanyhább irányzatot követ, noha a gyárosok tartózkodók és különösen hosszabb lejáratu kötére magasabban jegyzének. A magasfoku denaturált szesz el van hanyagolva és a kereslet inkább alacsony foku árura koncentráldók. A fogyasztás minden tekintetben gyenge. Mai nagyban jegyzések: 19.—19.25 forint, 10.000 literfokonként, ingyen barreland, ab budapesti állomás, készpénzfésztesre, engedmény nélkül.

Budapesti szeszes-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő szeszes-fővárosi szeszes-konzumvásár arjegyzése 1899. április 22-én. Készlet 145 darab. Érkezést 50 darab. Összesen: 195 darab. Eladatot 151 darab. Maradt 44 darab. — *Nézi*

A bécsi értéktőzsde.

Az értéktőzsden az ultimoprolongáció ma simán folyt le. Pénz bőségben volt. Bankoknál 5 1/2-5 3/4 százalékig, külszben 5 1/2-5 3/4 százalékig. Különben az üzlet korlátolt.

A déli tőzsdén az üzlet pangása miatt és vevők hiányáért nyitások ismét esnek.

A zárlat változatlan és üzletlenn.

Bécs, április 24. (Magyar értéktőzsde április 24.) 4 1/2 papír-árak 110.55. Tiszai és szegedi kőlesén sorsjegy 133.50. Magyar vasúti kőlesén ezüstben 101.—. Magyar keleti vasúti állami kőlesén 120.15. Magyar lezártak 255.—. Rimamurányi vasútrészvény 315.30. Magyar koronaárak 97.15. 4 1/2-os Magyar földhezm. kőlesén 95.75. Magyar hitelbank részvény 382.—. Magyar nyerevény kőlesén sorsjegy 164.25. Kassa-oderbergi vasúti részvény 186.70. Magyar kereskedelmi bank 1391.

Bécs, április 24. (Osztrák értéktőzsde április 24.) 4 1/2 papír-árak 100.45. 4 1/2-os osztrák aranyárak 119.85. 1800-iki sorsjegy 129.60. Osztrák hitelsorsjegy 199.50. Angol-osztrák bank 152.25. Bécsi bankgyűlés 266.50. Osztrák-magyar bank 920.—. Déli vasút 58.75. Dunagőzhajós részvény 438.—. Dohányrészvény 138.—. Császári és királyi arany 5.70.—. Német bankváltók 100.50. 4 1/2-os ezüst árak 100.10. Osztrák koronárak 100.50. 1864-iki sorsjegy 195.40. Osztrák hitelintézet részvény 356.13. Unionbank 304.50. Osztrák Länderbank 237.50. Osztrák-magyar államvasút 261.75. Elbavölgyi vasút 264.25. Alpesi bányarészvény 243.40. 20 frankos arany 9.55 1/2. Londoni váltóár 120.45. Bécsi tramway 512.—. Az irányzat nyugodt.

Bécs, április 24. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése. A délutáni magaslátogatásban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelsorsjegy 355.87. Magyar hitelsorsjegy 280.50. Angol-Osztrák bank 1522.5. Union bank 204.50. Länderbank 237.50. Bankgyűlés 266.50. Osztrák-magyar államvasút részvény 361.75. eszaki vasúti részv. 251.50. elbavölgyi vasút 264.25. dunagőzhajós részv. —. alpesi bányarészvény 243.60. májusi árak 100.45. osztrák koronárak —. magyar aranyj. —. magyar koronárak 97.10. német bírói márká februarra 58.97 márciusra —. török sorsjegyek 64.10. rimamurányi vasúti 315.75. déli vasút —. dohányrészvény 133.25. Napoleon d'or 9.56.—.

Külföldi értéktőzsdek.

Berlin, április 24. (Tőzsde tudósító.) Megnyitáskor az irányzat egyenlően volt. Az utolsó közelítőse miatt sok realizáció fordult elő borszárműveknél. A járadékok Párisra szálltak. Vasúti és tőkék jobbra tartottak. Déli vasút 6 1/2-re emelkedett. Hajós részvények a tengerentúli forgalom emelkedésére keresztelt. Zárlat felő a Deutsche Bank és a Hibernia részvényei emelkedtek. Utimoprolongáció a Magyarországi kamat 8 1/2-re.

Berlin, április 24. (Zárlat.) 4 1/2-os papír-árak —. Osztrák aranyárak 101.40. Elbavölgyi vasút —. Magyar Koronárak 97.30. Osztrák-magyar államvasút 154.40. Kassa-oderbergi vasút —. Bécsi váltóár 169.45. Magyar vasúti beruházási kőlesén 193.—. Alpesi bányarészvény —. Bismarck-Commandit 194.60. Általános villamosok Edison 266.10. Gelsenkirchen 20.10. Laurakoh 247.90. 4 1/2-os ezüstárak 100.10. 4 1/2-os magyar aranyárak 100.40. Osztrák hitelsorsjegy 222.80. Déli vasút 27.25. Károly Lajos vasút 100.50. Orosz bankjegy 216.35. 4 1/2-os orosz kőlesén 103.25. Török dohányrészvény —. Olszár árak 94.75. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 176.60. Harjénii 194.90. Az irányzat szilárd.

Páris, április 24. (Zárlat.) 3 1/2-os francia árak 102.02. Olasz árak 95.17. Osztrák-magyar államvasút 776.—. Francia törleszt. árak 100.92. 4 1/2-os magyar aranyárak 102.—. Török dohányrészvény 286.—. Osztrák Länderbank 403.—. 3 1/2-os francia árak 103.50. Osztrák földhitelintézet részvény —. Déli vasút 156.—. 4 1/2-os osztrák aranyárak 101.50. Ottománbank 581.—. Párisi bankrészvény 4121. Alpesi bányarészvény —. Az irányzat bágyadt.

Hamburg, április 24. (Zárlat.) 4 1/2-os ezüstárak 100.—. 1860. sorsjegy 147.—. Déli vasút 27.50. 4 1/2-os aranyárak 101.30. Osztrák hitelsorsjegy 222.50. Osztrák-magyar államvasút 154.—. Olasz árak 94.30. 4 1/2-os magyar aranyárak 100.20. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, április 24. (Zárlat.) 4 1/2-os papír-árak 100.40. 4 1/2-os osztrák aranyárak 101.50. Magyar koronárak 97.35. Osztrák-magyar bank 153.—. Déli vasút 27.—. Elbavölgyi vasút —. Londoni váltóár 204.35. Bécsi bankgyűlés 132.75. Villamos részvény 162.—. 3 1/2-os

magyar aranykőlesén 85.60. 4 1/2-os ezüstárak 100.13. 4 1/2-os magyar aranyárak 100.45. Osztrák hitelsorsjegy 222.70. Osztrák-magyar államvasút 154.30. Eszaki vasúti vasút —. Bécsi váltóár 169.52. Párisi váltóár 810.75. Unionbank —. Alpesi bányarészvény 244.—. Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Április 24. A fizott sertés fizetési iránzata változatlan. A) Fizott sertések ára: I. A Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (párónként 400 kilogramm felüli súlyban) 46—46 1/2 krajcár. Öreg közép (párónként 300—400 kilogramm terjedő súlyban) 40 1/2—47 krajcár. Fialat nehéz (párónként 320 kilogramm felüli súlyban) 50—51 krajcár. Fialat közép (párónként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 49—49 1/2 krajcár. Fialat könnyű (párónként 250 kilogramm terjedő súlyban) 49—50 krajcár. II. Magyar szedett: Nehéz (párónként 260 kilogramm felüli súlyban) — krajcár. Közép (párónként 240—260 kilogramm súlyban) — krajcár. Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. III. Romániai: Nehéz (párónként 320 kilogramm felüli súlyban) — krajcár. Közép (párónként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. IV. Romániai eredeti (Stachl): Nehéz (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. Könnyű (párónként 250 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. V. Szerbiai: Nehéz (párónként 260 kilogramm felüli súlyban) 48—48 1/2 krajcár. Közép (párónként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 47—47 1/2 krajcár. Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedő súlyban) 46—47 krajcár.

Sertésleltétel máj 1899. április 21. napján volt készlet 40.922 darab, 1899. évi apr. 22—23. napján felhajtott 540 darab, 1899. évi április 22—23. napján elszállított 530 darab, 1899. április 24. napjára maradt készletben 40.932 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Április 23. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Oberschall Pál pozsonyi kir. alállásbirtó pozsonyi kir. akadémián a magyar büntetőjog és eljárás a jogbölcsészeti tanszékére, a szabályszerű illemtörvényekkel, ideiglenes minőségben, nyilvános rendkívüli tanári nevezté ki. — A pénzügyminiszter a fogarasi kir. adóvatalhoz Győrkövácé. János adóhivatali ellenőrt adóhivatali főtanácsnokká, a székelyudvarhelyi pénzügyigazgatósághoz Mátyus Zsigmond nagyváradi pénzügyi számszámot pénzügyi főtanácsnokká, Balogh László pénzügyi tudósítót a dévéri pénzügyigazgatósághoz végleges minőségben a iradalmazóvá, a zágrábi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvizsgálóhoz Drasnayky Géza pénzügyi számvizsgálókat kir. pénzügyi számszámot, az eszaki pénzügyigazgatósághoz Kávécs Vazul végzettt joghallgatót pénzügyi fogalmazó gyakorlatokká, a zágrábi pénzügyigazgatósághoz Solner József végzettt joghallgatót pénzügyi fogalmazó gyakorlatokká ideiglenes minőségben kinevezte. — Az igazságügyminiszter Pasztor Károly budapesti I—III. kerületi járásbírói díjokat a bazini és Szenkovits Antal marosudasi járásbírói díjok kinevezte ki. — A kassai ítélőtábla elnöke Henyey László ügyvédjelöltet díjas joggyakorlókká nevezte ki. — A szegedi ítélőtábla helyettes elnöke Gönczi Dezső végzettt joghallgatót díjas joggyakorlókká nevezte ki.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter Székely Zoltán bazini járásbírói díjokat a vámosmikolai járásbírói díjhoz, Kollmann László szonoki törvénytudósi díj és Kiss Sándor mezőkövesdi járásbírói díjokat kinevezte ki.

Bűntörvények. Iróki állásra a muszli járásbírói díj 4 hót alatt. Segédleltételvezetői állásra a zombolyai járásbírói díj 2 hót alatt. Pénzügyi személti állásra az aradi pénzügyigazgatóságnál 2 hót alatt. Két fogalmazó gyakorlatokká állásra a mármaroszigeti pénzügyigazgatóságnál 14 nap alatt. Birói állásra a mármaroszigeti járásbírói díj 2 hót alatt.

Napirend.

Napirend. Kedd, április 25. — Romai katólikus. Mark ev. — Protestáns: Munk. — Görög-orsz.: (április 13.) Márton pp. — Zsidó: Ijar 15. — A nap két reggel 4 óra 37 perccel. — Nyuszik délután 6 óra 46 perccel. — A holi két délután 6 óra 53 perccel. — Nyuszik reggel 3 óra 34 perccel. Hozott és este 8 óra 22 perccel. A földművelésügyi miniszter fogad délután 4 óráig. Az országos magyar iskolaegyesület közgyűlése délután 6 óra 50 perccel az új városba társalgó ban.

A magyar jelöltek hitelbank 3 százalékos nyereségmentesen kölcsönök sorsolásá délután 4 órakor a bank helyiségben.

Nemzeti Múzeum: Régiségértára, nyitva délelőtt 9 óráig. Többi társai 1 korona belépődíj mellett megtekinthetők.

Iparművészeti Múzeum és az iparművészeti társulat Állandó bazarja, nyitva délelőtt 9—1 óráig.

Tavaszi nemzeti társulat az új műcsarnokban. Nyitva délelőtt 9—11 óráig délután 6—8 óráig. Belépődíj 50 krajcár.

Technológiai Iparmúzeum nyitva délelőtt 9 óráig délután 3—5 óráig.

Szabadalmi leltár (Erzsébet-körút 19), nyitva délelőtt 9—1 óráig.

A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképgyűjteménye nyitva délelőtt 10—1 óráig.

Iparművészeti Múzeum könyvtára nyitva este fél 7 óráig délután 3—5 óráig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12 óráig. Délután 3—5 óráig.

Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9—1 óráig. Akadémiai könyvtár nyitva délután 3—8 óráig.

A Hódoló díszleltétel. Ezenhet Ferenc örösi kir. képe, látható Városig, Andrásy ut végén, reggel 9 óráig este 5 óráig. Belépő díj 50 krajcár, gyermekjegy 20 krajcár.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Állandó kiállítás. kereskedelmi történeti múzeum és keleti mintatár az Inarcsarnokban délelőtt 9—12 óráig és délután 3—6 óráig nyitva. Az igazgatóság hivatalos órái ugyanott délelőtt 9—11 óráig délután 2 óráig. Magyar Hízi-Isar központi bazar, Kerepesi-ut 22. 1. emelet délelőtt 9—11 óráig és délután 3—6 óráig este 7 óráig. Tudakozó iroda és nyilvános számkönyvtár, Kerepesi-ut 20. szám alatt, délelőtt 9 óráig 12 óráig és délután 3—6 óráig. Vasár- és ünnepnapokon délelőtt 9 óráig 12 óráig. Állatkert nyitva egész nap.

Időjelzés.

— A m. kir. országos meteorológiai intézet jelentése. —

Budapest, április 24.

Közép-Európát magas nyomású levegőréteg borítja, melynek maximuma ma reggel Csehszág fölött van. Irországra felül nyugatról lényegesen depresszió közeledik. A Földközi tenger közönséges és keleti medencéje fölött is aránylag alacsony a nyomás.

E helyzetből kifolyólag Közép-Európában tulajdonban derült, esendes és száraz az idő, míg északnyugaton és dékeleten boros, esős és szeles. A hőmérséklet nyugot felől emelkedik.

Haváraknak eszmény déli vidékeken voltak eskék, az idő ma már a talánosan derült és száraz. A hőmérséklet az ország északi-nyugati negyedében a múlt éjjel folyamán sok helyt elérte a fagyponot.

Kilátás: Derült, száraz, nappal igen enyhe és éjjel hűvös idő várható.

Vizállás.

Table with columns for location (e.g., Tisza, Körös, Maros), date (apr. 24), and water level (m. t. a.).

Butorok hiteire. helyben és vidéken a legolcsóbb árakért minden elfogatható üzleti feltétel mellett. Nagy választék egykorú és újonnan butorokból, u. m.:

ÉRDEKES KÖNYVEK olcsó áron!! Pierre-Louis: Az asszony bolondja. Fordította: Dr. Rózsa Géza 1 ft.

BUZIÁS-GYÓGYFÜRDŐ. ELSŐRANGU FÜRDŐHELY. Vasuti állomás. Idény május 15. október 1. Világhírű szénasavas vasas források, hideg és meleg acél-fürdők, Lápfürdőek valódi franzensbadi lápfüldből, hideg-vízgyógyintézet, uszoda, massage és villamgyógyimód.

Milión betegnök e szor már segített. Kifolyások ellen a SCHNEIDER-féle Santal-Capsulák a legbiztosabbak. SCHNEIDER JÓZSEF gyógyszerészi, RESICA, Fő-utca 5. (Délmagyarországi.) Székelyudvarhely mellett történtek.

Vas utóruk U.-es női divatárúk Gyermekruhák Kalapok Utazó-cikkek Tájétek-árúk Ezüst-árúk Optikus cikkek

PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ

Rendkívüli olcsó árak! Budapest, VII. Kerepesi-ut 38/3. Rendkívüli olcsó árak!

Nász- és alkalmi ajándékok. Teljes könyhaberendezések.

Nagy képes árjegyzék

a hírneves és közkedvelt egy és két koronás áruosztályról, valamint az összes árucikkekről ingyen és bérmentve.

Ingarók Újszámárúk Z-eborák China-ezüst Esernyők Szövetek Kosár-árúk Szőnyegek

BUTOR.

Fővárosi asztalos és kárpitos butortelepemet a nagyérdemű közönség és becses vendém figyelmébe ajánva, szükségesnek találom megjegyezni, hogy főszilyt fektetek arra, hogy a legegyszerűbből a le drágább kivitelű szilárd anyagból készült butoraim egy minőség, mint ár tekintetében minden igénynek megfeleljenek. — Legnagyobb választék teljes lakberendezésekben minden kivitelben. Raktáram megtekintését a t. butorvívő közönségnek saját érdekeiben igen ajánlom.

Dósa Kálmán fővárosi asztalos és kárpitos butortelepe
Budapest, Erzsébet- és Sas-utca sarok, I. emelet.
Árjegyzék kivanatra ingyen és bérmentve.

Diskrét betegségek ellen.

Leg- és nemi betegségek

elővezetés alatt rejté különféle legelőhangyagob-
tobb hántalmak, a vér infektionális betegségei,
valamint a barmbetegségek gyengébbi állapotok
(impotencia) ellen páratlan sikert gyógyhatása
folytán legelőhangyagobban ajánljuk

Dr. MITZGER TIVADAR

HIRNEVES
**HYDRO-ELEKTROTHERAPIAI
RENDELŐ-INTÉZET**

Budapest, VI., Teréz-körút 44. I. em.
A. intézet, mely a maga nemében páratlanul
él. a modern kypria s orvosi technika
előrendű vívmányai szerint a korszerű
Káthar... gyógyászati eljárások alapján
gyógykezelésekkel van berendezve és a legelő-
hangyagobban állt gyökere, állandó és teljes gyógy-
lást biztosít.
Tanz... gyors és biztos eredmények folytán
honorarium teljes gyógyulás után fizethető.
Az intézet nyitva d. e. 8-10. d. u. 2-3-ig.
Levelekre díjmentesen válaszolunk.
Külön varó- és gyógytermek, külön be- és
kimentet.

Orvosi rendelő intézet

súlyos krónikus betegségek gyógyítására
Budapest, V., Váci-körút 18.

Számos súlyos betegség, amelyek eddig
legnagyobb gondot okoztak az orvosnak a
amelyeken tudományának tehetetlensége zá-
tonyra jutott, immár

Dr. KOVÁCS I.

egyet. orvos-tudor Hámopata

uj hámozati gyógymódja által eredmény-
teljességgel kezelésben részesül-
hetnek. Páratlan gyógyhatásának bizonyít
a Hämoterapia:

Asthma, szív és gyomor-bántalmaknál;
Köszvény, sápkórúság és hólyagbántal-
maknál;
súlyos **légzőszervi** (migrán, álmatlanság,
szédülés, hesteria és Neurasthenia)
makos vér- és bőrbántalmaknál.
(Urbíbi betegségeket, kémiai orvosságok
mellőzésével, saját találmányu belégszói
gyógymódjával gyógyít.)
Egyetlen és legbiztosabb védelem: **Szél-**
hűtés, kezdő hővakság és elmezavar-
ás ellen.
Rendelő naponta 9-1-ig és 3-7-ig. —
Levelekre válaszol. — Meghívásra beteg-
látogat. (a vidéken is) — Kiváratra külön rendelő.

Páratlan szerdak.

Irta Szomaházy István.
Ára 1 fnt 50 kr.

Vidékre postai bérmentes küldéssel 1 fnt 60 kr., ha ez összeg előre küldetik be. Kapható a BUDAPESTI NAPLÓ kiadóhivatalában.

Jeniczkyné Rajza Lenke

válogatott regényei

1. Nyomavészelt 2 k. 4.
2. Dúlia 1. 2.
3. Az anyajegy 1. 2.
4. Egy szegény leány története 1. 2.
5. Hercegi korona 2.
6. Családi hagyomány 3. 6.
7. Ot órákor 1. 2.
8. Megkésztet fecske 2. 4.
9. A tükör 1. 2.
10. Átültetett virág 2.
11. Ruda 1. 2.
12. A vér hatalma 1. 2.
13. Arany kigyó 2. 4.
14. Opál 1. 2.
15. Széke mint a buza 2. 4.
16. Ár és apály 1. 2.
17. Az ardei lak 2. 4.
18. Beosztás 2. 4.

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonarvosai (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvosi tapasztalatai után legelőhangyagobban ajánlható

Dr. KAJDACSY,

v. cs. és k. ezredorvos.

Electrotherapiai rendelő intézete

Budapest, Váci-körút 4. sz. I. em.

A legelőhangyagobban hgyesfolyások, bujakóros sebeket, syphilist, az énterőztetés utóbjait

Elgyengült férfierőt

az orvosi világ által legelőhangyagobban olyannyira felkarolt és hatásában páratlan sikert

Electro-Massage

által, magömléseket, nőknél felerőlyást befookendőzés nélkül, a legelőhangyagobban börtettségroket, va amint ifjúkori bűnök következtében beállott ideg és ennek utókövetkezményeképp létrejött háterinebajokat gyógyít a legelőhangyagobban gygyómd szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.

Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7-8 óráig Nőeknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárat. Külön váróteremek.

Levelekre díjtalanul azonnal válaszolunk; esetleg gyógyszerekről is gondoskodva lesz.

Legszébb Legjobb Legelőhangyagobban

PAP IAN PAP IAN PAP IAN

szépség- és tisztító szerek, szőnyeg, függöny, ággy- és asztalterítő stb. nagy vái árutárban.
Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 20. szám.
Árjegyzék kivanatra ingyen és bérmentve küldünk.
Nem tetsző árakat kisseölünk, vagy a pénzt visszavadjuk

Alant közöljük a 3-ik levelet, melyet azon ügyfeleink egyikétől kaptunk, akik a nálunk vásárolt 4197. számú sorsjeggyel 810.000 koronát nyertek. Az osztálysorsjáték fennállása óta már négy főnyereményt voltunk szerencsések kifizetni és eltekintve attól, hogy a bankházunknál vásárolt sorsjegyekről Fortuna istennő nem feledkezik meg, cégünk gyors, pontos és coulans ügyvitele nagyban hozzájárul a sikerhez. Ügyfeleinket megkíméljük a felesleges levelezéstől és költségektől, a miért is kérjük a t. olvasót, hogy megrendeléseivel bizalommal hozzánk fordulni sziveskedjék, részünkről mindent el fogunk követni, hogy azt kiérdemeljük.

Kitünő tisztelettel HECHT BANKHÁZ.

Telk Hecht Bankháza Budapestten. Fővárosi köz-
Hedves kötelezőségemnek tartom Önöknek hála-
közönműmet kifejezni, hogy a 4197 sz. sorsjeggyemre, eszté 60000 korona ja-
talomdíj, és 10000 korona főnyereménynek engemet illető 1/3 részét valóban
sítka fontossággal kifizetni sziveskedtek. Nagy köszönetemmel, és azt, hogy
megkíméltek minden fáradságtól és költségűtől. Szerencsémemről, távirat út-
ján értesítettek is az összes levonás nélkül haladéktalanul hozzá-
tallak. Szerencsémemmel meggers fogom ajánlani az Önök t. bankháza-
mint a legelőhangyagobban.

Budapest, 1899. április 13.

Butor!

Raktáram telthalmozottsága miatt, minden-
nemű sajátkézsítményű kárpitosított és fa-
butort leszállított áron szálltok,
ugyszintén egyes darabokat

részletfizetésre

is kedvező fizetési feltételek mellett

NATHAN IGNÁC

Budapest, VII., Erzsébet-körút 23.

A már 45 év óta dicsőretréméltólag ismert, a m. kir. egészségügyi hatóság által jónak talál és engedélyezett

Dr. SPITZER-féle

arctisztító kenőcs

széplő, híműhely, sémör, májfoltok, fakadé-
kok, forrósgai perszenesek, orvórosszágok
és minden egyéb arcvirágzások ellen.

bőrszépítő szappan

mely az arckenőcsessel a hagnál-
szerint alkalmazva, még korosabb egyenk-
nek is vártó a fiatal kőszőttől kőszőtt.

egy negy tőgely ára 80 kr., kisebb 60 kr., szappan 50 kr. Utánzóskólól
óvakodjunk! Csak Krajcsányes által Vukováron készített kenőcs valódi. Minden
helyen Krajcsányes, a készítő arképe látható.

Főraktár: BUDAPEST, Király-utca 12. sz., Török J. gyógyszerára.

Minden szó egyezési beiktatása postá... 30 kr. kincsesbíró bélyegdíj jár.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levélbeli tudakozásokra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válaszra szükséges bélyegyet kell mellékelni. Tudakozódásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatalnál mindig közölni kell.

APRÓ HIRDETÉSEK

és ELŐFIZETÉSEK

BUDAPESTI NAPLÓ

részére

a kiadóhivatalban

József-körút 18.

valamint a következő dohány-

társaságokban:

Breuer növények, Teréz-kör-

út és Podmaniczky-utca

sarok.

Nemessegyteléi társaság Pe-

ter-16-17.

Weitzelend Jakab, Király-

utca 1.

Benda Józsefné, Andrásy-

utca 59.

Deutch Miksáné, Andrásy-

utca 28.

Schwartz hirdetői iroda

Marokkói-utca 2.

Sopronyi V., Károly-nagy-

társaság, Keresztúr-utca 1.

Kézbeszi 20.

Kijelentem, hogy a fent

feljegyzett drága sorozat

Ha itt lehetnél, leborulnék

előre, hogy határtalan

szerelemmel kitüntassam.

Milyen bármivel bírok

te, hogy egy tudsz beo-

gítani? Irjál és én mind-

járt. Addigi a milliócsokot

küld nekéd hű

Lucifered.

4104

Rözsika!

Kegyetek fájdalmi van-

nak, ámde nekem is meg-

vannak magamé. A kül-

örbség csak az, hogy

miért egygüttértek ke-

gyekkel, addig én belő-

lem formálisan boldogot

skar csináltam. Már hogyan

is fogadhaték el olyan

úrjegy, hogy a toletem

ne volna meghatározható.

Imé propositio: ha a hol-

nap - kedden - megy,

egy kedden délig várom

levélét e laphoz, ha szer-

dés, egy legyen szerdán,

de ragaszkodom ké-

rdéshez, ellenben becé-

lebeli kötelességemnek

tartom a Kegyet felte-

lelhez alkalmamkorom.

Nagyon kérem a körülme-

nyes választ. Igazán nem

illik hozni a sok par-

lamentozás. Ez az én

büvöllet a boldog Gyűri-

16. 6719

Menyecske 24.

Ha folytonosan a költés-

szemrehányásokkal

foglakozunk, akkor er-

dekesebb dolgokat nem

targyalunk soha s külön-

ben is a vitában mint

rendesen Kegyet kerül

füld. Abban hagyom hát

részemről azt a dolog,

ami már úgy elmúlt é,

inkább arról beszélek

hogy még mezeiálkacs-

sal csalogattatva sem

után meg többet az

után. Talán még eubert

nem neveltél úgy ki, mint

engem s ha igaz, hogy a

COPYING

OFFICE.

Bárminemű írás-

munkákat, leírás-

sokat, sokszorosí-

tásokat és fordítá-

sokat minden

nyelven, egymint

gyorsírói v. fonog-

rafel felvételeket

elvégeztetve a „YOST”

írógép r. t. Erzsé-

bet-körút 9-11.

New-York palota.

Szöke Pannika!

Első sorban tiltakozom az

ellen, hogy önmagát ördö-

gésit rossz léleknek ne-

vezze. Ha megsejtél is

egy kicsit, remélem bőven

fog kárpótolni. Képzeli-

tek, hogy magam is

őhajlom már a viszontlátá-

sát s nagyon szeretném,

ha őhajlani taláik zóna-

kat. Persze dőltem csak

keves idővel rendelkezem,

annál szabadabb vagyok

ezt s így kedves magá-

stól függ minden. Kér-

em melőbbi szives válaszá-

t, mely elé reményteljes

várokozással nézek. Tiszte-

lőleg 6728

Gyöngyösi Margit!

Más jóvők háromnegy-

edre a Kegyet által

jelzett helyről - erd-

mény nélkül. Egyikük-

nek sem lehet célja egy-

masztólra vezetni s ré-

szemről ma esti tapasztal-

atom után sem alitom

jogosan azt, míg magyará-

zatot nem kapok. Remé-

lem, hogy szerdájig meg-

jön a helyreigazítás s

vele együtt a pontos ut-

atás is. Addig is fogad-

ja szíves tiszteletet.

Nero!

Kedden este 8 órákor

utolsó találkozás helyen.

Liliom 3. Eugénie.

Szép praxissal

virg tanárjelölt nevelői

ügy korrepetitóriái

keres. Esztog a szün-

időre is. Címe a kiadó-

hivatalban tudható meg.

2261

Azonnal kiadó!

Nagymező-utca 7-ik szám

alatt az Andrásy-út mel-

letti, két utcai, fűrészo-

bából és a szükséges

melékthelyiségekkel álló

lakás olcsó bértől. Bő-

vebb felvilágosítással a

házfelügyelő szolgál.

2260

Cimbalom

pedálás, hangjegy és

gyertyatartók. Kifűző

hangú díszes ezalonha-

ngszer jutányos áradó

Cim a kiadóhivatalban.

4195

Kántor

Batal nos keres nagyobb

írásal. hirtőkeszgrél állat,

ki mint ilyen már alk-

Egy 40 év óta fennálló

pék-üzlet,

és sültöde két kemencével

Hevességyre 18000 lako-

su, rendezett tanácsu vá-

rosában, s hol állami gim-

názium, vasút és orsz.

tévelyda stb. van, élénk,

forgalmu vidéken, előre-

haladt kor miatt, házzal

együtt eladó vagy bére-

adó Cim meg tudható a

kiadóhivatalban. 2247

Hordó-kecsolyát

keresek megvételre. Cim a

kiadóhivatalban.

Menyasszonyok!

Völegények!

A házasságkötéshez szük-

séges okiratok beszerzése,

s a német akadályok aól

való felmentések készítői

eljárások sok vesződség-

gel, pénz-és időpazar-

rással járnak. Legérsze-

rőbb tehát egy a fővárosi,

mint vidéki házassul-

dónok az

„Országos Esketési

Ügyvédség” hez,

VII. Kerepest-ut 14.

fordulni, hol csekély díjért

néhány nap alatt minden

elvégeztetik.

Földes

uraknak fontos.

Egy egén ajánja magát

ei gépészeti, gardázati,

radászat és más élethez

szakember. Cime meg

tudható e lap kiadóhiva-

talában. 4180

Butorok

5 szobával, szalon, ebédlő,

hálószoba, szőnyegek,

edények stb s a békékből

jutányosan eladó. Érte-

kezhetni mindennap d. u.

3-6 óráig. Kender-utca

6. sz. 3. ajtó.

Különbö butori

egész szobaberedendezé-

sek óhajtok olcsón venni.

Kisebb részletekben is

vásárolk. Ajánlatok „But-

or” jellegével kerek e lap-

hoz.

Ingók és ingatlan-

ok (földbirtokok, házak

üzletek, engedelények) el-

adását és eladását közvetíti

olcsó áron egy meg-

bízható, szolid ügynök-

ügyi iroda. Cim a kiadó-

hivatalban tudható meg,

esztog írásbeli ajánla-

tok is. „Bizalom” jelleg

alatt ide intézendők. 2257

A Kerepest-uton

a Nápszínház szomszéd-

ságban egy csinosan bu-

torozott, két ablakos, tég-

es és világos, teljesen éle-

ments szoba, tégas elő-

szobával és külön be-

járattal a lépcsőházból

jutányosan kiadó. Cim a

kiadóhivatalban. 2251

Külön bejárata

nikovos szalon, elegáns

berendezve május elsőre

uraknak vagy hölgyeknek

Kossuth Lajos

(1848.) életnagyságu mell-

képe (olajfestmény), ar-

anyozott keretben olcsó

áron, 100 forint eladó. Cim

a kiadóhivatalban. 2159

Stenografa.

A magyar vagy német

gyorsírásban teljesen ki-

évez okl. gyorsírás-tanár.

Cim a kiadóhivatalban

meg tudható. 4191

Egy bethelyiség

a Német-utcában

azonnal kiadó.

Cim a kiadóhiva-

talban.

Kereskedelmi

szaktanfolyamot kitűnő

szakkérel végezt szép írá-

sát fiatal leány magyar-

nyelvet levelezé, alkalmá-

zatot keres. Cim a kiadó-

hivatalban. 2154

Biciklit veszek

kézi és áru. Ajánlatok

működés és ár megneve-

zésével a kiadóba kerek

„Jó gép” cím alatt. 2258

Közhögésnél,

rekedéstől vegyen 30

krért R/ty-fele pemestű-

cukorkát.

Olasz

nyelvmentő keresek vagy

díj, vagy esti órákra.

Cim a kiadóhivatalban.

2256

Egy intelligens

n jelenléti urt ember

(kereskedő) rakományi,

pénzbeszedő, vagy más

megfelelő állást keres.

Cime a kiadóhivatalban

meg tudható. 2171